

50ст.
СЪБОТА-НЕДЕЛЯ 29 АВГУСТ 2009
ГОДИНА 19 БРОЙ 197 (5407)

www.duma.bg

Българинът
трудно намира
добра работа
в Лондон

Родители
окупираха
детска
градина
във Варна

Закриват
Български
енергиен
холдинг

▶ 12

- Няколко думи -

Парафът на ЕС

ВЕЛИАНА ХРИСТОВА

Един от емблематичните ни някога отрасли - тютюнопроизводството, пак е пред срив. От 2010 г. държавната хазна няма да му дава повече субсидии. Защото Европа и особено МВФ не искат по принцип да се налива държавен бюджет в бизнеса. Няма как да не си помислим дали е правилно ЕС и за бедни, и за богати, навсякъде и във всички сектори да прилага еднакво мерило. Май вместо стимул за икономиката ЕС взе да става спиратка.

Тютюнът е поминък на населението в цели региони в България и е не само пазарен въпрос, но и социален. Много добрата тазгодишна реколта радва производителите, понеже ще им донесе повече доходи. Догодина обаче няма да е така. Директно плащане се спира и щяло да се компенсира с държавна помощ (стр. 6). Производителят може и да не прави разлика между тези две форми, но джобът му много скоро може да го просвети. Защото държавната помощ първо зависи от това дали Брюксел ще ни разреши да я дадем (от т.нар. нотификация) и, второ - от това кои предишни производствени сезони ще определят базата за плащането. Затова да ни кажат коя е базата - дали тазгодишната богата реколта, или предишни ялови години.

А преди 2 седмици се разбра, че изобщо нямаме нов параф от ЕС за държавните помощи за земеделието. Т.е. в края на годината те ще бъдат спрени. И ще стане една: ни субсидия, ни помощи. Дано не ни зарадват пак с пращане на поредни чиновници в Брюксел - да изучат как Белгия се пребори за шоколада си, а Франция за сирената.

РАЗСЛЕДВАТ ДВАМА ВОЕННИ МИНИСТРИ

Три сделки на Николай Свиначаров
и Николай Цонев са дадени на прокуратурата

Двама военни министри ще бъдат разследвани от прокуратурата за допуснати нарушения по време на тяхното управление на Министерството на отбраната. Това обясниха вчера военният министър Николай Младенов и премиерът Бойко Борисов, който разгледа ведомствата и се запозна с констатациите относно нарушенията там. Сделките, за които МО

подава сигнали, са направени по времето на бившите министри Николай Цонев и Николай Свиначаров, уточниха от ведомството. Николай Младенов показа три папки с документи за сделки, които ще бъдат предоставени - едната е за договора на социалната агенция на министерството за забавните програми на почивните домове на ведомството, в кой-

то има нарушения на процедурата по даване на обществена поръчка за 546 480 лева. Друг сигнал засяга опит за скрита приватизация на част от спортните имоти на Министерството на отбраната през 2004 г., а третият е за закупването на комплект "UBM" за производството на хангари от американската фирма "MIC Industries". За целта от бю-

джета на ВВС са взети 10 млн. лева, а обществената поръчка е с един-единствен участник, уточниха от МО. Пред Борисов бе показана една от двете, закупени за военните леки коли БМВ, преоборудирани в розово, в които се возели генерали. Военните са били превърнати в палачовци на няколко министри, коментира Борисов.

Стр. 2

СНИМКА БГНЕС

Бургаският плаж - едно слънце, различни ценности

ДУМА
35
6

ISSN 0861-1343
9 770861 134008

Тежък жребий за
ЦСКА и Левски
в Лига Европа

Стр. 39

Прокуратурата разследва Свиначаров и Цонев

Командни пунктове на армията остават на тъмно, нямали пари да платят за електричеството

Най-малко три сделки на Министерството на отбраната, сключени при министрите Николай Цонев и Николай Свиначаров, отиват на проверка в прокуратурата, стана ясно вчера по време на посещение на премиера Бойко Борисов в МО. Той се запозна с резултатите от проверката на военния министър Николай Младенов на дейността на предшествениците му. Само в Министерството на отбраната прокуратурата има много работа, допълни той.

Николай Младенов пока за три папки с документи за сделки, които ще бъдат предоставени на прокуратурата. Едната е за договора на социалната агенция на министерството за забавните програми на почивните домове на ведомството, в който има нарушения на процедурата по даване на обществена поръчка за 546 480 лева. Друг сигнал засяга опит за скрита приватизация на част от спортните имоти на Министерството на отбраната през 2004 г., а третият е за закупуването на комплект "UBM" за производството на хангари от американската фирма "MIC Industries". За целта от бюджета на ВВС са взети 10 млн. лева, а обществената

Премиерът Бойко Борисов посети Министерството на отбраната, където военният министър Николай Младенов му показва два автомобила БМВ в абсурдни за ведомството розов цвят. Колите пристигнали в министерството черни, но сега са оцветени в "пепел от рози"

поръчка е с един-единствен участник, уточниха от МО. Премиерът разказа, че

двигателите на доставените от Белгия за военноморския флот фрегати работели непрекъснато, когато корабите са в пристанище, защото не били поръчани генератори, които да ги захранват с електричество от брега. По този начин се харчат допълнително пари за гориво и се оскъпява експлоатацията на плавателния съд.

Борисов информира, че в момента спирала тока на командни пунктове, защото нямали пари да покрият сметките. Междувременно стана ясно, че са възобновени три досъдебни произ-

водства срещу бившия министър на отбраната Николай Цонев. От пресцентъра на прокуратурата информираха, че предмет на разследванията са сключени неизгодни договори с различни български и чуждестранни фирми за доставки и съхранение на хранителни продукти, на техническо имущество и резервни части за нуждите на армията, в резултат на което са настъпили значителни щети за Министерството на отбраната в общ размер на около 1 000 000 лева и 143 000 щатски долара.

Министерски съвет

● На 1 септември в полския град Гданск министър-председателят Бойко Борисов ще участва в мероприятията по повод 70-ата годишнина от началото на Втората световна война, съобщи от правителствения пресцентър. На церемонията пред Паметника на героите на Вестерплате ще бъдат президентът на Полша Лех Качински, премиерът Доналд Туск, германският канцлер Ангела Меркел, руският премиер Владимир Путин, премиерът на Швеция Фредрик Рейнфелд, чиято страна е ротационен председател на Европейския съюз. В Гданск Борисов ще има лична среща с руския си колега Владимир Путин.

● Заместник-министърът на отбраната Аню Ангелов ще участва в церемонията по откриване възстановеното германско гробище в град Прилеп, Македония, в което са погребани и български офицери и войници, участвали в Първата световна война. Българската официална делегация ще бъде водена от заместник-министъра на отбраната Аню Ангелов. В състава ѝ са включени народни представители от Комисията по външна политика и отбрана, първият заместник-началник на Щаба по подготовката на Сухопътните войски - генерал-майор Димитър Димитров, председатели на четирите военнопатриотични съюза и на Националния военноисторически музей.

● На 31 август в 7.45 часа в Министерството на образованието, младежта и науката ще бъде изтеглен вариантът за държавния зрелостен изпит по български език и литература. Това съобщи пресцентърът на МОМН.

Обвиняват ген. Мечков в злоупотреби

От Военноокръжна прокуратура - София, са образували досъдебно производство срещу бригаден генерал Иван Мечков. Това съобщиха от пресцентъра на прокуратурата. Мечков е директор на служба „Военна полиция“ при МО. Предмет на разследването е превишаване на власт и злоупотреба със служебно положение във връзка с издаването на разрешение за работа с класифицирана информация.

Още при представянето на екипа си в началото на август министърът на отбраната Николай Младенов определи назначаването на ген. Иван Мечков за директор на служба „Военна полиция“ като изключително грозен и опасен казус за България. Според Младенов той показвал как системата може да не работи.

Експеримент: Не се притеснявам

От нищо не се притеснявам, още по-малко ще се притеснявам, ако знам за коя сделка става дума, каза в коментар пред "Фокус" бившият министър на отбраната Николай Свиначаров по повод внесен от новия военен министър Николай Младенов дого-

вор за стопанисването на спортни имоти на Министерството на отбраната от неправителствена организация. Това е сделка, в която Министерството на отбраната изнася дейността навън, така наречения "аутсорсинг", и сделка, по която МО спря да губи

около 2 млн. лв. годишно. Ако някой ми каже каква е загубата от тази сделка, съм готов да коментирам отново. Това всичко са сделки, които са провървявали от прокуратурата. Не се сещам за неща, които да не са минавали вече през прокуратурата, обясни

бившият министър. Относно двата преобядени в розово ведомствени автомобили с марка БМВ, Свиначаров каза, че чул че това са колите, с които невярвани от прокуратурата. Нека се провери кои са тези БМВ-та, кой как ги е пра-

вил. На мен лично не ми е известно да има розови БМВ-та. И ако някой ги е преобядил, нека да каже защо и как го е направил. Останалото ми звучи толкова несериозно, че ако не беше тъжно, щеше да бъде смешно, допълни Свиначаров.

Петкан Илиев уволнен от УНСС

Ректорът на УНСС проф. Борислав Борисов е уволнил днес замесения в корупционни схеми преподавател Петкан Илиев, става ясно от съобщение на сайта на УНСС. След уличаването на гл. ас. Петкан Илиев от органите на МВР в участие в корупционни схеми в закупуване на изпити, семестриални заверки срещу заплащане, и явяване на кандидатстудентски изпити на дубльори с фалшиви документи, до произнасянето на съда относно вината на П. Илиев, аз като ректор считам, че е недопустимо той да провежда и участва повече в изпитната сесия и въобще в учебния процес и обучението на студенти в УНСС, съобщава ректорът. В тази връзка днес, 28.08.2009 г., подписах заповед за дисциплинарно уволнение на гл. ас. Петкан Илиев, се подчертава още в съобщението.

Полицията във Варна задържа група обирала селски магазини

Полицията във Варна задържа група при специализирана полицейска операция за противодействие на кражби от магазини и частни домове в селските райони, съобщи от пресцентъра на ОД на МВР във Варна. На изградени контролни полицейски пунктове в околностите на Девня принудително са спрени два автомобила. Водачът на първия - "Фолксваген Джета", не се подчинил на полицейско разпореждане, успял да заобиколи патрулния автомобил

и с висока скорост се отправил към околновръстия път на града. След няколко километра той видял друг контролен пункт и отново не се подчинил на сигнала за спиране и след кратко преследване през река успял да се укрие. Вторият автомобил - "Рено Клио", е бил блокиран на първия пункт. Водачът му също опитал да избяга.

След предупредителни изстрели и в гума на автомобила движението му е било блокирано, но водачът и пътникът, се-

дяс зад него, опитали да избягат. След кратко преследване двамата са задържани. При първоначалните огледи на двата автомобила са намерени голямо количество бутилирани и пакетирани стоки - хранителни продукти (ориз, захар, сол, бисквити и др.), цигари, алкохол, напитки, кафе, както и битова техника. Намерени са още и инструменти за взлом. Установено е, че намерените продукти били откраднати от магазини в близките села.

По-лесно пренареждане на листата предлага ГЕРБ

Прагът за избор на мажоритарните кандидати да падне между 5-7%

МИЛЕНА НИКОЛОВА

Да се въведе пропорционална система с преференциален елемент като вид мажоритарен вот, предлагат от Парламентарната група на ГЕРБ. Предстои формиране на работната група по изработването на Избирателен кодекс, което ще започне следващата седмица, каза съпредседателят на ПГ на ГЕРБ Искра Фидосова. По думите ѝ е получено съгласие от всички парламентарни групи да обсъдят съвместно промените в избирателните закони. Смятаме, че приетата в момента мажоритарна система практически повтори пропорционалната, обясни тя и допълни, че се надява с достатъчно мнозинство тя да отпадне в този свой вид.

На въпрос на ДУМА относно неуспеха на евровота с

преференциалните кандидати, Фидосова подчерта, че от ГЕРБ смятат да намалят прага за мажоритарните кандидати от 5 до 7%. Досега прагът на изборите за преференциално номинираните кандидати на евроизборите беше около 15 процента и затова вотът не се реализира, аргументира се Фидосова. Тя обясни, че разчита на всички депутати, включително и от левицата да подкрепят реформата в законодателството, защото било важно да се направят промени по-рано, а не в края на мандата на това управление. Не искаме да оцветяваме изборното законодателство, обеща Фидосова.

Според нея констатациите от временната анкетна комисионна за разследването на опорочаването на парламентарните избори ще бъдат използвани при изготвянето на ко-

декса. Съставът на работната група ще бъде определен пак идната седмица. В нея ще има представители от всички парламентарни групи. В момента се водят разговори как точно да бъде формирана работната група, с какъв мандат и с какви правомощия да бъде тя, както и конкретната й дейност. Коментирало се още дали на този екип да не се възложат функции по обсъждане на евентуална промяна на конституцията, което е по искане на РЗС.

Според Ангел Найденов от ПГ на Коалиция за България идеята да се обсъжда и приеме в началото на мандата на избирателен кодекс за всички видове избори е положителна. Въпреки това трябва да кажа, че е добре и да се приеме навреме, защото в предишното Народно събрание ние провеждахме

обсъжданията в рамките на две години и се стигна до гласуване едва в края на мандата, припомни си Найденов, който председателстваше групата за промяна на изборното законодателство тогава. Ние не сме крили, че гласуването на текстовете в последния момент беше минус, допълни той. Но според него е добре левицата да участва не само в подготовката и приемането на промените в изборното законодателство, но и в комисиите, където да се обсъдят антикризисни икономически мерки за цялата държава. Освен това трябва да се начертае и програма, която да предпази социално слабите български граждани като пенсионерите, а също така и хората на наемния труд, от това да понесат тежестта на глобалната криза, подчерта още Найденов.

Закриват Българския енергиен холдинг

Ще закроя енергийния холдинг, никому не е нужен. Това обяви вчера пред Нова ТВ премиерът Бойко Борисов. До няколко дни той щял да говори с ресорния министър Трайчо Трайков как да се поемат функциите на БЕХ. Не може премиерът да взема 2000 лева, а тези чиновници дори 10 пъти повече, възмути се Борисов.

Той сподели още, че му е по-лесно на сегашния му пост, отколкото на "Московска" 33. "Да си премиер е 10 пъти по-лесно, отколкото да си в МВР или кмет, каза още министър-председателят пред Нова телевизия. Имаш телефон с копчета, всеки министър ти казва каквото искаш да знаеш, никой не ти пречи."

По-късно, по време на парламентарния контрол, Бойко Борисов обяви, че ще се срещне в близко време с главния прокурор Борис Велчев, за да изяснят какво е направено досега по темата за българските задгранични търговски дружества, създадени по време на комунистическия режим. Това бе първата процедура по изслушване на министър-председателя, който изчете отговора си към депутата от Синята коалиция Лъчезар Тошев в скороговорка в рамките на регламентирания му 2 минути. Самият Тошев дълго напругаще лицето си мислещи, за да чуе какво точно му отговаря премиерът.

Проверка показва, че през 1994 г. е имало 311 такива дружества, а механизъмът за учредяването им не е включвал механизъм за ефективен контрол.

Първи летателен ден за млади пилоти на Су-25

Първи летателен ден на курс за приучаване на шурмови самолети Су-25 се проведе в базата "Безмер". Това се случва след 6-годишно прекъсване. В курса участват петима млади летци и един майор, който възстановява подготовката си след продължително прекъсване. Последният такъв курс в базата е бил за летци през 2003 година. На тържестве-

ната церемония присъстваше генерал-майор Константин Попов - началник на щаба по подготовка на ВВС. Българската армия отново започна да прави авиация, защото това става с такива курсове", той се обърна към участниците в курса, които вече са завършили теоретичната си подготовка. Екипите проведоха първите си полети на два учебни бойни самолета.

СНИМКА ПРЕСФОТОБЕТА

БОРИСОВ:

По отношение на Русия няма политика, а прагматизъм

По отношение на съвместните енергийни проекти с Руската федерация няма политика, а прагматизъм, заяви вчера Бойко Борисов по повод бъдещата му среща с Владимир Путин в Гданск. Борисов каза още, че намеренията на правителството по реализацията на проектите са въпросите от двустранен интерес да бъдат разгледани на предстоящото през есента заседание на съвместната Българо-руска междуправителствена комисионна, в която участие ще вземе и премиерът. На срещата през ноември се очаква у нас да пристигне и Владимир Путин, съобщи Борисов. Срещата трябва се проведе в Русия, но Путин е проявил разбиране и дал време на българския си колега да уточни детайлите по съвместните проекти.

ДИМЧО МИХАЛЕВСКИ:

Липсата на пари за общински проекти е сериозен проблем

Проблемът с липсата на пари за финансиране на общинските проекти е сериозен и обективен. Това каза вчера пред БНР Димчо Михалевски, депутат от Коалиция за България и бивш заместник-министър на регионално развитие и благоустройство. По думите му спадът на икономическата активност в държавата оказва влияние върху приходната част на бюджета и това се

усещаше още в края на миналата година. В края на 2008 г. министерството не получи около 32 млн., които бяха гласувани от Народното събрание допълнително, в рамките на 2008 г., а към днешна дата не е получило около 45 млн. от централния републикански бюджет, които бяха заложили. Тази сума почти пряко кореспондира с размера на неразплатените разходи, които съществуват

в момента по обектите - около 65-70 млн., обясни той. Според него е нужно много бързо да се категоризират проектите и за тези, които са във финална права, е нужно да се постави въпросът дали е възможно компаниите да ги завършат бързо, защото може да се окаже, че консервацията и опазването на замразени проекти ще излезе по-скъпо, отколкото ако се завършат.

НАЗНАЧИХА НОВИ ЗАМ.-УПРАВИТЕЛИ НА 14 ОБЛАСТИ

Министър-председателят Бойко Борисов назначи заместник областните управители на 14 области, съобщиха от правителствения пресцентър. Заместник областни управители на Благоевград са: Бисер Михайлов и Георги Баханов; на Бургас - Златина Касърва-Дукова и Златко Димитров; на Варна - Славчо Славов Николай Няглов; на Велико Търново - Любомира Петрова и Изабела Чорбаджиева; на Видин - Любомир Низамов и Елка Георгиева; на Добрич - Тодор Георгиев и Катя Ганова; на Кърджали - Есат Садък и Асен Тюрдиев; на Ловеч - Пламен Огнянов и Сашо Данков; на Перник - Георги Шарлачки и Радослав Йорданов; на Пловдив - Георги Игнатов и Розалин Петков; на Плевен - Тошко Гетов и Бойко Балтаков; на Русе - Петър Даскалов и Иван Григоров; на Силистра - Денка Михайлова и Тодора Цонева; на Софийска област - Мария Кунина, Мартин Тинчев и Росица Тодорова. Предстои назначаването на заместник областни управители и на останалите области в страната.

ДАВАТ 8 ХИЛ. ДОЛАРА ЗА НАША ЦЪРКВА В МЕЛБЪРН

Правителството предоставя 8 хил. евро за ремонт на българската църква "Св. Св. Кирил и Методий" в Мелбърн, Австралия. Това стана ясно след срещата на министъра без портфейл Божидар Димитров с председателя на Българското църковно настоятелство в Мелбърн Роберт Павлов. Храмът е построен в началото на XX в. и днес се стопанисва от настоятелството, съобщиха от правителствената пресслужба. Още 10 хил. лв. осигурява кабинетът за ремонта и възстановяването на историческата църква "Св. Троица" в Свиленград. Средствата и за двата храма ще бъдат предоставени чрез дирекция "Вероизповедания" на Министерския съвет.

СМЕНИХА ШЕФА НА СОФИЙСКИЯ ЗАТВОР

Министърът на правосъдието Маргарита Попова подписа заповед за освобождаването на Милети Орешарски от заеманата от него длъжност - началник на затвора в София, считано от 1 септември 2009 г., съобщиха от пресцентъра на Министерството на правосъдието. Заповедта на министър Попова е в резултат на рапорт, подаден от Милети Орешарски, в който той посочва, че иска да бъде освободен по собствено желание. Срещу началника на затвора в София Орешарски в началото на август беше образувана дисциплинарна проверка за неупражнен контрол върху дейността на затворническите общежития в Кремиковци и Казичене заради инцидента с Димитър Желязко-Митьо Очите, твърдят запознати. Проверката приключи със заповед (№ Л-5913 от 18.08.2009 г.) на главния директор на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" Петър Василев за налагане на дисциплинарно наказание "писмено предупреждение" на Милети Орешарски. От 1 септември 2009 г. със заповед на министър Маргарита Попова за временно изпълняващ длъжността "началник на затвора" в София е назначен Митко Димитров. Той е роден на 12.05.1966 г. в гр. Казанлък, възпитаник на военното училище "В. Левски".

Десетки майки и бащи на бунт срещу затваряне на забавачката

Десетки родители окупираха вчера детска градина "Теменужка" във Варна. Те проричаха със сила на съдия-изпълнител да влезе в сградата на общинската забавачка, която трябва да бъде затворена, защото е сградата е с нов собственик. Родителите твърдят, че няма алтернатива на градината и над 104 деца ще останат на улицата от началото на новата учебна година. Съдия-изпълнителят Захари Димитров, който трябваше да въведе във владение спечелените съдебно дело собствени-

Родителите се закахиха да барикадират входа всеки ден до намирането на решение в тяхна и на децата им полза

Родители окупираха детска градина

ци, не бе допуснат да влезе в сградата. Той обаче се закъни днес да изпълни съдебното решение и дори призова полицията да присъства по-масирано пред сградата, за да му съдейства.

Община Варна загуби собствеността върху детска градина "Теменужка" заради изпуснат срок за обжалване на

съдебно решение, с което се отменя отказ на кмета на града от 1992 г. за реституция на сградата на ул. "Шейново" 18. Така се възстановява собствеността на шестимата наследници на бившите й притежатели.

В същото време временно изпълняващият длъжността кмет на Варна Антон Жожев

сам призна, че децата няма да има къде да се обучават, ако градината се закрие. Не знаем какво точно ще се случи, вдигна ръце градоначалникът. Имало вариант да се сключи договор с новите собственици и сградата да се ползва под наем отново за нуждите на детската градина. Не е ясно обаче дали ще има

съгласие от страна на собствениците.

Проучвала се и възможността децата да бъдат прехвърлени в други детски заведения в района.

Въпреки това родителите подготвят писмо до премиера Бойко Борисов и до министъра на правосъдието Маргарита Попова. В него те настояват за преразглеждане на делото. Майките и бащите се закахиха всеки ден да дежурят пред сградата и да препречват пътя на съдия-изпълнителя.

9-годишен подпалил боровата гора

Момче на 9 г. е подпалило боровата гора в землището на с. Къосево. Това разкриха криминалисти от полицията в Кърджали. Детето си купило кибрит и бутилка безалкохолна напитка от селския магазин. Докато вървяло към дома си, палило клечки и ги хвърляло по земята. Така са пламнали сухи треви, а огънят бързо се разпространил на около 500 декара тревна площ и горски масив.

При пожара от 21 август бяха унищожени 6 декара черен бор и акация. При извършения оглед криминалистите откриха бутилката безалкохолна напитка, която детето е оставило. При разпита момчето разказало, че когато пламнали тревите, то се уплашило и избягало.

Само за последните пет дни огнеборците са се борили с шест пожара в областта. Всички те са били причинени от небрежност.

Огромна пожарна вдигна на крак пожарникари, военни и обикновени граждани край Кричим. Над 150 декара боровата гора бе обхваната от пламъците. Заради тежкия терен техниката на пожарната не можа да стигне до огнището на огъня. Затова се наложи използването на лопати и маркучи. В битката с огъня участваха над 100 пожарникари, кадрови военни и доброволци от местното население. Огънят бе локализиран в местността край село Чурен.

Слагат още камери по границите

Засилено видеонаблюдение по граничните пунктове обеща вчера вътрешният министър Цветан Цветанов. Той имаше среща с генералния комисар на МВР Калин Георгиев, шефа на Агенция "Митници" Ваньо Танов и началника на Гранична полиция Захарин Пенев. По думите на Цветанов, имало доста слабости в досегашната борба срещу контрабандата и организираната престъпност. Затова ГКПП-ата ще бъдат оборудвани с нови и повече камери. Първо техниката ще бъде монтирана на ГКПП - Капитан Андреево.

Вътрешният министър обаче не уточни откъде ще бъде финансирано оборудването с видеокamери. Това може да бъде реали-

зирано частично от ведомствата, било то от Гранична полиция, било от митниците, бе коментарът му.

Идеята за тази инициатива идва, след като са получени сигнали за служители на Гранична полиция с нерегламентирани контакти. Не е бил осъществяван ефективен контрол, посочи министър Цветанов. По всяка вероятност ще се наложат кадрови промени на този пункт, каза още той.

От своя страна Ваньо Танов уточни, че видеонаблюдението ще бъде 24-часово, като случващото се на пунктовете ще се наблюдава в централното управление. Той обаче не се нае да прогнозира в какъв срок камери ще има на всички ГКПП-та.

ВОЙНАТА НА ПЪТЯ

„Рено“ излетя от мост, дете загина

6-годишно дете от Турция загина на място при жестока катастрофа на пътя Любимец-Харманли вчера. Автомобил "Рено" с френска регистрация е паднал от мост на черен път и се е ударил в бетонна стена. В колата е пътувало четиричленно семейство с техен познат. Според пътните полици причина за трагедията е заспиване на шофьора.

Майката и бащата на загиналото дете, на 27 г. и 37 г., 10-месечното им бебе и 43-годишният им спътник са настанени в хасковската болница с различни наранявания. Няма опасност за живота им.

В София пък се ударила маршрутка и лек автомобил. Двама души - момче и момиче, са ранени. Момчето е откарано в ИСУЛ, момчето е с по-леки наранявания и му е оказана помощ на място. Изясняват се причините за инцидента.

21-годишен мотоциклетист е с опасност за живота след катастрофа във Врачанско. През нощта в четвъртък на пътя между село Бутан и село Софрониево катастрофират мотоциклет "Ямаха", управляван от 21-годишния М.И. от град Оряхово и лек автомобил "Опел", управляван от 22-годишния Г.Р. от село Софрониево. Ранен е водачът на мотоциклета, който е настанен в МБАЛ-Враца с наранявания на вътрешни органи, с опасност за живота.

Хванаха 2 250 000 фалшиви бандерола

Общо 2 250 000 фалшиви украински бандерола задържаха митнически служители в района на Дуранкулак, съобщиха от Агенция "Митници". Пратката е заловена при проверка на украински микробус с марка "Мерцедес", пътуващ по направление Турция-Украйна. Митничарите са открили под импровизирано дървено легло в буса 2 млн. 250 хил. недеklarирани хартиени ленти с размер 160 мм на 20 мм. Върху лентите имало отпечатани графични изображения, серийни номера, надписи, акцизна марка, стойност и холографска лента, имитиращи знаците на украински акцизни бандероли.

Срещу шофьора, 45-годишен украински гражданин, е съставен акт за митническо нарушение. Случаят е предаден на компетентните органи.

ОСВОБОДИХА ПРЕДСРОЧНО 10 ЗАТВОРНИЦИ

Десет затворници бяха освободени предсрочно в Пловдив. Решението е на Окръжния съд в града, който разгледа общо 12 молби за намаляване на присъди. Уважени бяха 10 предложения, най-вече на лица, осъдени за престъпления против собствеността - кражби и грабежи. На всички тях е наложен изпитателен срок за не по-малко от 6 месеца, както и пробационни мерки.

ДЕЛОТО ЗА АВТОБУСА УБИЕЦ ОЩЕ НЕ Е ВНЕСЕНО В СЪДА

Три месеца след катастрофата в местността Бакаджика, край Ямбол, при която загинаха 18 души, делото все още не е внесено в съда, съобщи БНР. Причината е забавянето на петорната автотехническа експертиза, без която не могат да се повдигнат конкретни обвинения на собственика на автобуса и да се даде ход на съдебния процес.

РАЗЯРЕН БИК СЪПКА МЪЖ ДО СМЪРТ

Пастир от разложкото село Долно Драглище е бил прегазен от бик, съобщиха от областната полицейска дирекция. Нелепият инцидент е станал в четвъртък по обяд. 39-годишният Асен Петров извел на паша домашните животни на стопаните в Долно Драглище, когато най-неочаквано единственият бик в селото се подплашил и го нападнал. Асен бил удрян и прегазван многократно от разяреното домашно животно, в резултат на което получил тежки наранявания. Когато медицински екип пристигнал на местопроизшествието, мъжът все още бил в съзнание, но по-късно, по време на транспортирането му към разложката болница, издъхнал в линейката.

НА НИВАТА

Разкриха оранжерия за канабис в Плевенско

Специално пригодена и оборудвана оранжерия за канабис открива плевенските криминалисти. При спецакция в Долна Митрополия са задържани двама мъже, които се занимавали с отглеждането на тревата и поддържали за целта цяла нарколаборатория. Открият канабис е с много високо качество, съобщиха от пресцентъра на МВР.

Незаконната плантация била открита в бивш стопански двор в Долна Митрополия. Там имало няколко помещения, пригодени и оборудвани за добиване на посадъчен материал и отглеждане на канабис. В трите зали били намерени 495 саксии със зелена тревица маса и 252 стърка с посадъчен материал. При обиските и претърсванията полицаите се натъкнали и на дневници, съдържащи пълната схема на отглеждането на канабиса. Двама мъже отговорили за производствения процес. За прикритие на незаконната дейност Х.Л., на 39 г., и А.Г., на 38 г., отглеждали в същия имот шрауси. Лабораторията била пригодена за целогодишно отглеждане на индийски коноп от специален висококачествен холандски сорт.

Мъжете оказали съпротива на полицейските служители, като се заключили в складово помещение. Задържани са в ареста за 72 часа.

20 млн. евро за извеждане на деца от домове

Необходимо е регионализиране на социалните услуги, смята зам.-министърката Валентина Симеонова

20 милиона евро се предвиждат за период от три години за продължаване на процеса на деинституционализация на децата от домовете. Това каза в интервю за агенция "Фокус" зам.-министърката на труда и социалната политика Валентина Симеонова. Средствата са по проект, който е съфинансиран между оперативни програми "Регионално развитие" и "Развитие на човешки ресурси". Проектът ще бъде ориентиран към извеждане на децата от специализирани институции в алтернативни на сегашната институционална грижа. "Това са институции тип малък семеен дом и защитени жилища за децата с увреждания", уточни Симеонова. "Процесът на реформиране на специализираните институции за деца в България се оказва по-сложен, отколкото предполагаме. За съжаление толкова дълго се говори в нашата страна за тази реформа, но тя не се случва с пълна сила, така както ни се иска", заяви още Симеонова. Тя уточни, че от "Развитие на човешките ресурси" ще се инвестира в обучението на персонала, за да може да се подобри качеството на грижата. "Това е един проект, който ще бъде финансиран в рамките на три години. Така че това е една добра възможност да продължи реформата. Другите възможности са отново по оперативната програма, като сега в момента се анализира ситуацията съвместно с ко-

СНИМКА БЛАГОВЕСТА ЦВЕТКОВА

В дневен център в Ихтиман се полагат грижи за деца със заболявания, докато родителите им работят

легите ни от Министерството на регионалното развитие и благоустройството, за да видим, къде да стартираме, в кои пет или шест пилотни града. Засега критериите

са градовете да са големи и в тях да има повече институции, за да очакваме по-сериозен ефект", каза Симеонова.

Социалните услуги са доста

скъпоструващи и не е нужно във всеки град да се развива всичко, но правилното е да се проучи потребността на хората от услуги и те да се планират, така че да

120 билета за Мадона за младежи от социални домове

С то и двадесет младежи от социалните домове ще имат възможността да присъстват на концерта на Мадона в събота, 29 август, съобщи директорът на дирекция "Социални дейности" към Столична община Мина Владимирова. Младите хора са почитатели на музиката на звездата и очакват с нетърпение концерта. Те са от социалните домове за деца "Христо Ботев", "Петко Славейков", "Асен Златаров" и Социалния учебно-професионален център "Княз Борис I".

отговарят на тези потребности, по думите на Валентина Симеонова. Тя посочи, че срещите, на които присъства целият екип на министерството с местната власт, са от изключително значение. По думите ѝ един от приоритетите е най-напред да се направи адекватна оценка на потребностите на местните общности, за да може да се ползва много по-ефективно целият финансов ресурс, който предоставя оперативна програма "Развитие на човешките ресурси". "По програмата има доста средства, които са предвидени за развитие на услуги и може би ще преминем към варианта регионализиране на услуги", допълни Симеонова.

Да отпадне правилото „най-ниска цена“ искат фармацевти производители

Средствата, които държавата отделя за заплащане на лекарства, са крайно недостатъчни. Нужни са и поправки в нормативната база - например промяна на правилото "най-ниска цена", което води до оттегляне на лекарства от България или принуждава пациентите да плащат от джоба си повече, отколкото досега. Това са отбелязали представители на Асоциацията на научноизследователските фармацевтични производители в България (ARPhaM) на срещата със здравния министър д-р Божидар Нанев преди ден, съобщава Здраве нет. С новия Позитивен лекарствен списък е направен опит за подобряване на достъпа на българските пациенти до лекарствено лечение, а доколко този опит е бил успешен е предмет на анализ, който следва да бъде направен в следващите месеци, вече освободени от предизборни емоции, са отбелязали представителите на фармацевтичните производители. Като позитивни моменти оттам посочват премахване-

то на листите на чакащите, включването на съвременни лекарствени продукти и на по-евтини генерични препарати, значително съкращаване на сроковете за разглеждане и включване на лекарства в системата за заплащане с публични средства, както и въвеждането на ясни критерии, с които не се допуска реимбурсиране на "екзотични медикаменти", които други държави не покриват.

От вчера асоциацията пусна в интернет новата си, изцяло обновена страница - www.arpharm.org. На нея може да се намери информация за целите и дейността на асоциацията, нейната структура, както и списък на членовете ѝ с данни за контакт. Потребителите ще могат да изразяват мненията си в "Книга за мнения и препоръки" и да задават въпроси. На страницата е и Етичният кодекс на научноизследователската фармацевтична индустрия в България, който спазват всички компании, членуващи в организацията.

Мъжете в Габрово взимат 107 лв. повече от жените

Мъжете в област Габрово получават средно с 23,2%, или със 107 лева по-високи заплати от работещите жени. Това сочат данните от анализ на пазара на труда през второто тримесечие на годината, предоставен на БТА от Териториалното статистическо бюро. Средната работна заплата в областта през юни е била 517 лева. Общо заплащането на работещите в региона е със 72 лева по-ниско от средното за страната. Работещите в областта към 30 юни са 43 934 души, при 131 000 население. В сравнение с началото на годината броят на работещите намалява с 2320 души или с 5%. Намалението на заетостта се отнася за частния сектор, къде-

то работещите са намалели с 2318 души, или с 6,2%, а в обществен сектор заетите са се увеличили с четирима. Работещите в частния сектор са 34 823, или 79,3% от общия брой заети. Най-много хора се трудят в преработващата промишленост и в търговията и ремонта на автомобили и мотоциклети.

Увеличение на наети има и в административните дейности. Средната работна заплата за второто тримесечие на годината в региона е 516 лева. В обществен сектор тя е 597 лева, а в частния - 494 лева. През периода април-юни по размер на средната работна заплата областта се нарежда на осмо място в страната.

65 на сто от българите са бедни

65 процента от населението на България живее около или под границата на бедността, съобщи на конференция в Бургас Веселин Митов, международен секретар на КТ "Подкрепа", цитира Дарик. Българите взимат най-ниската минимална заплата от всички 27 членки на ЕС. От януари 2009 г. прагът на бедността в страната ни е 194 лева. Според критериите, определени от Световната банка, за беден се счита всеки, който взема под 60% от средния доход за съответната държава, информира Митов. Представители на синдикати, работодатели и кооперативи дискутираха в Бургас аспектите на бедността и формите на социално изключване. Форумът се организира от "Подкрепа", съвместно с НС на ТПК и КРИБ. Инициативата е във връзка с определената от Еврокомисията Международна година за борба с бедността 2010. След провеждане

на подобни дискусии в Пловдив и София ще бъде изработен документ с пакет от предложения към правителството. Той ще бъде представен в МТСП и ще съдържа конкретни мерки как по-ефективно държавата да се бори за смекчаване последиците от бедността в условията на криза. "Целта е неправителствените организации да помогнат на държавата заплашените от бедност рискови групи в страната да са по-малко и да не остават изолирани от обществото", коментира Веселин Митов. Според изнесените данни, в момента 80 милиона европейци живеят под или около прага на бедността, което е 18% от населението на континента. От тях почти 20 милиона са деца. С по-малко от 8 евро на ден живеят около 25 милиона от жителите на Европа, а всеки пети - при лоши жилищни условия.

НЕ САМО ЛЮБОПИТНО

Стволови клетки върху хирургически конци

Шевове, които съдържат стволови клетки, изолирани от самия пациент, могат чувствително да ускорят процеса на възстановяване след операцията. Това съобщиха учени от САЩ, които са стигнали до откритието, след като са поставили милиони стволови клетки в тъканта около раната. Стволовите клетки, добити от костен мозък, могат да регенерират хрущялните и мускулните клетки, както и сухожилията, увредени вследствие оперативната интервенция, показват проучванията. Те

са ускорили заздравяването на тъканта и са намалили възпалителния процес на базата на освобождаването на специфични протеини. Технологиите е била развита в Университета John Hopkins в Балтимор. Стволовите клетки са били положени между тънките нишки на конците, досега проучването е било провеждано в клинични условия само върху животни. Учените са изразили надежда, че в близките пет години този метод успешно ще се прилага в медицинската практика.

Майка изхвърли бебето си в тоалетна

27-годишна жена изхвърли новороденото си бебе - момиченце, във външната тоалетна на дома си в село Ляхово. Сигнал за случая е получен преди ден около 11.30 часа в Районното управление на МВР - Балчик. При проверката на служителите на реда се оказа-

ло, че жената е родила в дома си, след което е сложила бебето в найлонов плик и го е изхвърлила в тоалетната на двора на къщата. Детето е починало и трупът му е изпатен в "Съдебна медицина" в Добрич за аутопсия. По случая е образувано досъдебно производство.

Спират субсидиите за ТЮТЮН от следващата година

Отглеждането на билки може да замести традиционната култура, смятат производители от Шуменско

От следващата година ще се преустанови получаването на субсидии за тютюн, като тази година тютюнопроизводителите ще получат субсидии на базата на предаден и изкупен килограм тютюн, съобщиха от Министерството на земеделието и храните по време на срещата на заместник-министъра на земеделието Цветан Димитров с представители на бранша. През 2010 година се предвижда компенсиране на доходите на тютюнопроизводителите след нотифициране на държавна помощ. Страната ни ще поиска разрешение от Европейската комисия да ги подпомогне, но

дали такова ще бъде получено, все още не е ясно. "Ако приложим опита на други страни, една от възможностите, които се очертават пред българското тютюнопроизводство, е компенсиране на доходите на земеделците", каза по време на срещата заместник-министър Цветан Димитров. Средствата ще се изплащат на база производството за предходен референтен период, допълни той.

Тазгодишната реколта е много добра и се очаква производството да бъде с 10% повече в сравнение с 2008 г., станало ясно още на срещата на зам.-министър Димитров с предста-

вителите на тютюнопроизводителите от страната. Обект на дискусия е било и очакваното производство на суров тютюн реколта 2009 г., повод - развитието на тютюневия бранш с оглед преустановяването на премиите за тютюн през следващата година.

Управителят на Сдружението на тютюнопроизводителите от с. Листец Фикрет Бекир вижда алтернатива в отглеждането на билки заради евентуалното отпадане на субсидиите за тютюнопроизводство, съобщиха Агенция Фокус. Според него сценария държавните помощи, 80% от производителите в региона ще

се откажат от поминька си. От това, според Бекир, ще загуби само държавата, тъй като хазната печели от производство на тютюн и от акцизи приблизително 2,5 милиарда лева годишно. Бекир смята, че при осигурени пазари билкопроизводството има сериозно бъдеще у нас. Сега местните хора опитват с малки площи чубрица и маточина, като за последната билка пазари почти няма, твърди Бекир. Изкупната цена на килограм чубрица миналата година е била 2 - 2,50 лв., сега очакват да е малко по-висока около 3 - 4 лв.

Относно тютюневата рекол-

та Фикрет Бекир констатира, че тази година тя е богата и с много добро качество. Очакват се по-високи добиви в сравнение с минали години - около 250 кг от декар. Появата на нови играчи на пазара на тютюн миналата година е довела до повишаване на изкупната цена до 3 лв., за разлика от 2007 г., когато средната цена, на която е продавало сдружението, е била 2,63 лв., а за индивидуалните производители - едва 1,90 лв. Тази година Фикрет Бекир очаква пониски изкупни цени и по-малки премии. Той обяснява прогнозата си с очакваното свръхпроизводство на тютюн.

Бизнес климатът падна на нивата от 2000 г.

Бизнес климатът през август в България се понижава с 1.3 пункта спрямо стойността му за юли, съобщиха Националният статистически институт (НСИ), цитиран от "Дарик". Стойността на показателя става и най-ниската (9 процентни пункта) след започналото от октомври 2008 г. негативно развитие на стопанската конюнктура в страната. Анкетата на НСИ през август регистрира едва с 0.3 процентни пункта подобрение на бизнес климата при настоящото състояние на промишлените предприятия. Мениджърите отчитат намалена производствена активност, но темповете на намаление са по-бавни в сравнение с предходните месеци. Има известно подобрение в баланса на очакваната производствена активност, но осигуреността на произ-

водството с поръчки продължава да се влошава. Несигурната икономическа среда, недостатъчното търсене от страната и от чужбина продължават да са факторите, възпрепятстващи в най-голяма степен дейността в промишления отрасъл. Очаква се продажните цени в него да запазят равнището си през следващите три месеца.

През август бизнес климатът в строителството е намалял с 2.3 пункта спрямо юли, а в търговията на дребно е с 2.4 пункта. Прогнозите за следващите три месеца са, че не се очаква оживление. Най-сериозен проблем за дейността на предприятията продължава да бъде несигурната икономическа среда, която изтласква всички останали проблеми на по-заден план.

Избират строител на АМ „Тракия“ до края на годината

Национална агенция "Пътна инфраструктура" (НАПИ) трябва да отиде там, където е била, тъй като пътната агенция е свързана с Министерството на регионалното развитие и благоустройството в целия обхват на инвестиционния процес - от предпроектните проучвания до разрешението за ползване, каза по БНР инж. Димитър Иванов, изпълнителен директор на НАПИ. Според него новият Закон за пътищата дава сигурност на хората в агенцията да се изпълняват нещата и ангажиментите, свързани с усвояване на евросредствата.

Директорът на НАПИ

посочи и на какво точно разчита правителството с плана, подготвян да бъде представен през септември пред Европейската комисия в Брюксел, за да не се връщат средства. "Действително ние имаме желание да направим такъв план, който е с точно определени срокове, което означава - дата на обявяване на търговете, особено ако започнем с автомагистрала "Тракия", която е първият ни приоритет. Същевременно да открием процедурата така, че да може до края на годината да изберем строителя и той да започне в началото на следващата година

изпълнението на договора", посочи Иванов, цитиран от БГНЕС.

Той засегна и темата с конкурсите за фирми за почистване на пътищата през зимата, като обясни, че в началото на годината е изгубено много време. "Ако това беше направено до 31 март, сега можехме да минаем по кратката процедура." По тази причина според него трябва да се използват нормалните срокове, като в тази връзка е създаден кризисен щаб, обявени са вече някои търгове, за да може с разчет до 30 октомври да са подписани всички договори за зимното поддържане.

СНИМКА БГНЕС

Жители на 3 села в община Казанлък - Розово, Кънчево и Ръжена, се оплакват от замърсяване на въздуха и разрушаване на пътната настилка от камиони, превозващи баластра. За проблема те са сигнализирали редица инстанции, но до този момент няма решение. Хората се заканват да преминават към гражданско неподчинение, за да им обърне някой внимание

Смениха шефовете на НАП-Бургас

Директорите на Националната агенция за приходите в Бургас са назначени на други длъжности, съобщиха от приходната администрация. Досегашният директор на НАП-Бургас, Димитър Манчев, стана главен инспектор по приходите, а Румяна Дулева, която досега ръководеше дирекция "Обжалване и управление на изпълнението", ще работи в централата на приходното ведомство в София.

За временно изпълняващ длъжност-

та директор на териториалната дирекция на НАП-Бургас, е назначен Живко Тодоров, който досега беше заместник-директор на териториалната дирекция. Ирена Андонова ще заема досегашния пост на Дулева до избор на титуляр.

Това е четвъртата промяна в ръководствата на териториалните дирекции на приходната агенция от началото на управлението на новия кабинет. Досега са сменени ръководителите на дирекциите в Пловдив, Сливен и Варна.

Набират проекти по програмата за българо-сръбския трансграничен регион

В понеделник ще бъде обявена първата покана за набиране на проектни предложения по Програмата за трансгранично сътрудничество по Инструмента за предприемчивостна помощ между България и Сърбия. Поканата за набиране

на проектни предложения ще бъде публикувана на интернет страниците: www.ipacbc-bgrs.eu; www.bgregio.eu; www.evropra.gov.rs; www.eufunds.bg. Съобщиха от Министерството на регионалното развитие и благоустройство (МРРБ).

Целта на програмата е да се подобри териториалното сближаване в българо-сръбския трансграничен регион, конкурентоспособността и устойчивостта на развитието му чрез сътрудничество в икономическата, социалната и екологичната сфера.

Общата стойност на средствата по програмата за периода 2007 - 2009 г. е 13,5 млн. евро. От тях около 7 млн. евро са предвидени за проектите, които ще постъпят при първата покана за набиране на предложения, уточняват от МРРБ.

Над 7.5 млн. туристи са почивали в Албена за 40 г.

В "Албена" са летували над 7 500 000 туристи, откакто е открит черноморският комплекс, съобщиха БТА, като се позова на статистиката на курорта. Ваканционното селище отбелязва през август 40 години от посрещането на първите гости. Най-напред на морския бряг през 1969 г. откъхва група от 72-ма младежи от Чехословакия. Станислав Комах, нагазил в морето, и Елена Мюлерова, подкарала водно колело, са записани като първи летовници в курорта.

"Албена" вече разполага с 43 хотелски комплекса и близо 15 000 легла, със 100 увеселителни заведения. Партньори на черноморския комплекс са "ТУИ", "Томас Кук", "Май Травел" и други големи туроператори. Курортът има осем игрища, спортна зала, конна база и е дом на Световните работнически игри, европейски първенства по борба, хоккей на трева, модерен петобой и други спортни събития, отбелязват от "Албена" АД.

СНИМКА ПРЕСФОТОБЕТА

Най-малко петима души загинаха, а 17 бяха ранени, след като пътнически влак-експрес се сблъска с машина за работа по пътищата. Експресът се е движил от Анкара за Истанбул. В резултат на сблъсъка няколко вагона са дерайлирали, а един се е преобърнал. Все още не е ясно как машината за работа по пътищата се е оказала на пътя на влака. В Анкара е сформиран кризисен щаб начело с генералния директор на турските държавни железници Сюлейман Караман. Започнало е разследване на причините за катастрофата

Париж не иска Турция в ЕС

Франция предлага въпросът за членството на съседката ни да се обмисли, за да се избегне откритата криза

Френският министър по европейските въпроси Пиер Лъолуш изрази съпротивата си срещу присъединяване на Турция към ЕС и предложи въпросът да се обмисли, за да се избегне "открита криза", предаде АФП. Искам да съм абсолютно ясен по този въпрос, както ще бъде и в Анкара, когато отида там. Ние гледаме положително на най-силна връзка между Турция и Европа, но сме потив членство на Турция в ЕС, каза Лъолуш на семинар в Париж с участието на 180 посланици на Франция в различни стра-

ни по света.

Лъолуш подчерта, че иска Турция с Европа, но не в Европа. Много от моите (европейски) колеги ми казаха в частни разговори, че споделят напълно позицията на Франция, но предпочитат засега да ни оставят да я изразим вместо тях, добави той.

С Анкара ние приехме да продължим преговорите по 30 глави, съвместими с алтернатива на членство. За сметка на това петте глави, които се отнасят директно до логиката на присъединяване, са и ще бъдат оставени настрана, за-

яви министърът. Той препоръчва вместо да се чакаме преговорите да бъдат парализирани заради липса на нови глави за отваряне и да се стигне до една неизбежна

открита криза, да се обмисли още сега някакъв тип най-тесни възможни отношения между Турция и ЕС, извън рамките на членство.

От своя страна турският премиер Ердоган използва визитата на генералния секретар на НАТО в Анкара Расмусен, за да коментира евентуалното присъединяване на Турция към ЕС. "Ако Европейският съюз желае да бъде глобален играч и дом за всички цивилизации, Турция трябва да заеме своето място в ЕС", категоричен бе турският премиер.

Михай Гимпу оглави парламента на Молдова

Лидерът на Либералната партия Михай Гимпу бе избран за председател на парламента на Молдова. Кандидатурата му бе единодушно подкрепена от 53-мата гласували депутати от новата управляваща коалиция Алианс за европейска интеграция, предаде ИТАР-ТАСС.

В молдовския парламент заседават 101 народни представители. Парламентарното обединение Алианс за европейска интеграция включва четири партии - Либерално-демократическата, Либералната, Демократическата партия и Съюза "Наша Молдова". В гласуването не участва фракцията на комунистите, напуснала пленарната зала. Партията на комунистите, ко-

ято има 48 депутати, определи избирането на Гимпу за председател на законодателния орган като незаконно и съобщи, че ще го оспорва в Конституционния съд.

Първото заседание на новия парламент на Молдова започна със скандал. Председателстващият - най-възрастният депутат Иван Калин, който е представител на партията на комунистите, предложи сформирването на работните органи на парламента да бъде отложено за 4 септември, като изтъкна аргумента, че за консултациите между парламентарните групи е нужно време, а по закон за това се полагат десет дни. След като предложението на Калин не бе прието, фракцията на комунистите напусна залата.

Оптимизъм в Испания

Еврокомисарят по икономическите въпроси Хоакин Алмуния заяви въз основа на направените анализи, че Испания ще излезе от кризата до 1 година, предаде ЕФЕ. Той обясни, че прогнозите от последните месеци показват, че причините за икономическия упадък главно в жилищния сектор забавят възстановяването на цялата икономика на страната.

Триполи не пусна швейцарците

Швейцарският правителствен самолет, който бе изпратен във вторник в Триполи, за да върне двамата швейцарци, задържани в Либия от година, се върна празен в Швейцария, съобщи правителството, цитирано от Франс прес. "Самолетът "Фолкх" на швейцарските военновъздушни сили се върна от Триполи в Швейцария миналата нощ. Двата швейцарски бизнесмени останаха в Триполи. Подготовката за връщането им в Швейцария продължава", се казва в комюнике на правителството.

Двата бизнесмени не могат да напуснат Либия от юли 2008 г. Това е една от ответните мерки на Триполи, след като в Женева бе задържан един от синовете на либийския лидер Муамар Кадафи, обвинен в малтретиране на двама домашни прислужници. За да се уреди спорът, довел до скъсване на отношенията между Берн и Триполи, швейцарският президент Ханс-Рудолф Мерц се извини преди седмица на Либия за задържането за два дни на Ханибал Кадафи и бременната му съпруга. След извинението на Мерц бе обещано, че на двамата швейцарци ще бъде разрешено да заминат от Либия преди 1 септември.

БЕЗРАБОТИЦАТА В ЯПОНИЯ БИЕ РЕКОРДИ

Безработицата в Япония достигна рекордно високо ниво от 5,7% през юли. В същото време се отбелязва и сериозен спад на потребителските цени, предаде Би Би Си. Японските компании продължават да освобождават служители, въпреки че икономиката отново отбеляза растеж и излезе от най-тежката рецесия от десетилетия.

ЗАУАХИРИ ПАК ГОВОРИ ЗА ДЖИХАД

Вторият човек в йерархията на "Ал Кайда" Айман аз Зауахири призова пакистанците да се включат в джихада (свещената война). В 22-минутен видеозапис, поместен на ислямистки сайтове, Зауахири уверява, че офанзивата на пакистанската армия в долината Суат е обречена на неуспех.

БЕРЛУСКОНИ СЪДИ „РЕПУБЛИКА“

Италианският премиер Силвио Берлускони е поискал италианският в. "Република" да му изплати обезщетение от 1 милион евро. Берлускони твърди, че вестникът му е нанесъл морални щети, публикувайки от 4 месеца всекидневни въпроси, свързани с личността му, и приканвайки го да отговори на тях. Въпросите са свързани със скандалите около премиера от началото на май досега.

СНИМКА ПРЕСФОТОБЕТА

"За мир, против военните бази на САЩ в Латинска Америка". Под този лозунг демонстрираха аржентинци срещу военното споразумение между САЩ и Колумбия

ЛОС АНДЖЕЛИС ГОРИ

Обитателите на над 500 къщи бяха евакуирани в гъсто населена област край Лос Анджелис, след като четири големи пожара избухнаха в Южна Калифорния. Огънят в Ла Канада Флинтридж, на около 24 км северно от Лос Анджелис, почти удвои мащабите си, обхващайки над 202 хектара и е овладян едва на 5%, съобщи американската лесовъдна служба. Още най-малко три пожара бушуват в Южна Калифорния.

СНИМКА ПРЕСФОТОБЕТА

Хиляди хора се наредиха край президентската библиотека и музея на Джон Фицджералд Кенеди в Бостън, където бяха изложени за поклонение тленните останки на сенатора Едуард Кенеди. Тег Кенеди, който почина на 77 години от тумор в мозъка, ще бъде погребан в събота на Арлингтънското национално гробище

Нашенци се пробват да останат в Хелзинки

Около 200 български граждани, предимно роми, са влезли тази година във Финландия с искане за официална защита. Това казва в последния си бюлетин, публикуван в Брюксел, Европейският ромски информационен офис.

Молбата им вероятно ще бъде отхвърлена, тъй като те идват от друга страна членка на ЕС. Въпросните българи могат да се възползват от положението по други начини, заяви сътрудник на имигрантските служби.

Те имат право на-

пример да работят без специално разрешение три месеца, след като са подали молба за убежище. Могат да получат и безплатно жилище. Освен това времето за чакане на отговор на молбата им може да бъде удължено.

Спряха реактор на АЕЦ в Петербург

Заради повреда в четвъртък вечерта бе спрян един от четирите реактора на Ленинградската АЕЦ близо до Санкт Петербург, съобщиха осведомителните агенции. Радиационната обстановка в района е нормална и след отстраняване на повредата блокът ще бъде пуснат отново, увери пресслужбата на централата, цитирана от ИТАР-ТАСС. Очаква се това да стане към 31 август, уточнил говорителят Сергей Аверянов, цитиран от Франс прес.

Централата е разположена в град Сосновий бор, 80 километра западно от Санкт Петербург, на брега на Финския залив. Четирите й реактора са с мощност по 1000 мегавата; единият от 2 юли е в ремонт, допълва ИТАР-ТАСС.

Главният прокурор на Кипър бил в списък за убийства

Кипърската полиция потвърди информации, публикувани във в. "Политис", че главният прокурор на Република Кипър Петрос Клиридис фигурира в списък на поръчкови убийци от Гърция, които е трябвало да действат по заповед на излежаващ тежка присъда в затвора в Никозия, събщи гръцката агенция АНА-МПА. Представител на полицията казал, че са взети всички превантивни мерки за охраната на главния прокурор, на неговото семейство, както и на други хора, и че по този повод е започнало разследване, което е в напреднал стадий.

Кипърският гръцки в. "Политис" пише, че полицията се е задействала, след като открила във въпросния затворник списък, в който името на главния прокурор било сред набелязаните жертви, тъй като платените

убийци вече били изпълнили една от поръчките. Списъкът с поръчките убийства се изпълнявал по нареждане на 40-годишния затворник Сотирис Атинис, излежаващ 20-годишна присъда за трафик на пет килограма кокаин. Твърди се, че затворникът поръчал убийството на главния прокурор заради отказа му да излезе пред президента на Република Кипър с предложение за опрощаване на една четвърт от наложената му присъда.

Полицията е по следи на престъпната група за поръчкови убийства, след като 67-годишен мъж, бивш съдържател на бар в Лимасол, бе смъртоносно прострелян на 17 юли по нареждане на затворника Сотирис Атинис, тъй като имало подозрения, че той го е наклеветил на власти за дрогата. На убиеца, който бил грък, били платени 30 хиляди евро.

Природозащитници в Мексико призоваха правителството спешно да предприеме мерки за опазване на околната среда. "Времето свърши, спасете климата", пише на плаката, който опянаха в Мексико сити екологите

Атентатор рани принц

Атентатор самоубиец рани леко високопоставен член на саудитското кралско семейство, взривяващият се сред множество, събрало се в Джеда по случай рамазана. Мишена на атентата бил помощникът на вътрешния министър принц Мухамад ибн Найеф, експерт в борбата с тероризма. Това е първият опит за убийство на член на кралското семейство, открито Саудитска Арабия започна да преследва последователи на "Ал Кайда" след терористичните атаки в САЩ на 11 септември 2001 г.

Корейците пак си говорят

Пхенян и Сеул се споразумяха да организират срещи на семейства, разделени от Корейската война

Северна и Южна Корея се споразумяха да организират срещи на семейства, разделени от Корейската война, идния месец за първи път от почти две години, събщи Асошиейтед прес. Представители на организацията на Червения кръст в двете страни разговаряха три дни в севернокорейския курорт "Диамантената планина" (Кумганг) и се споразумяха да организират шестдневни събирания на членове на общо 200 семейства.

Срещите ще започнат на 26 септември, съобщиха делегатите на двете страни в съвместно изявление.

Милиони семейства са разделени от Корейската война от 1950-1953 г., която фактически приключва с примирие, без да бъде подписан мирен договор. Между гражданите на двете Кореи не съществува връзка по традиционната или електронната поща, нито по телефона.

Тазседмичните разговори и последвалото споразумение са нов сигнал за отслабването на напрежението на Корейския полуостров и подобряването

В постигнатите договорености бе записано още, че Северна и Южна Корея ще продължат работата си по събиране на още разделени роднини, както и по други хуманитарни въпроси

на отношенията между двете държави, отбелязва АП. След серия от провокации, сред които ядрен опит и изпитания на балистични ракети, Пхенян потърси сближаване със Сеул и Вашингтон. По-рано този месец Северна Корея освободи две американски журналистки и един южнокорейски работник, които бяха задържани за повече от четири месеца. Корейската народнодемократична република обеща да поднови някои съвместни проекти с южната си съседка, сред които събирането на разделените семейства

- практика, която прекрати преди две години в отговор на решението на консервативния южнокорейски президент И Мюн-бак да спре безвъзмездната хуманитарна помощ, ако Пхенян не се откаже от ядрената си програма.

Северна Корея също изпрати делегация в Сеул за погребението на бившия южнокорейски президент Ким Те-чжун и покани двама високопоставени американски пратеници да посетят Пхенян, за да разговарят със севернокорейското ръководство за ядрената му програма.

Откриха изчезнала преди 18 г. жена

От полицията в град Конкорд в Калифорния обявиха край на издирването на момиче, похитено преди 18 години. Според изявлението жертвата сама отишла в полицейския участък. Джейси Ли Дугард е похитена през 1991 г., когато е била на 11 години. За последен път е видяна да сядва в автомобил с двама непознати. Оттогава местонахождението ѝ е неизвестно. От по-

лицията съобщават, че разследването на това престъпление не е било прекратявано през всичките 18 години. Освен това са били задържани двама души, които се предполага, че са извършили престъплението. Според агенцията става въпрос за двама съпрузи. За момента няма информация за живота на момичето при похитителите през всичките тези години.

www.citroen.bg

КУПИ СВОЯ НОВ CITROËN

OTCTЪПКА* OT ЦЕНАТА МУ

CITROËN предпочитва TOTAL
Моделите са илюстративни.
В зависимост от модела: Смесен разход на гориво от 4,4 до 9,4 (л/100 км), Емисии на CO₂ от 115 до 224 (г/км).

*OTCTЪПКАТА ВАРИРА В ЗАВИСИМОСТ ОТ МОДЕЛА И НИВОТО НА ОБОРУДВАНЕ.
Ползване на данъчен кредит за Grand C4 Picasso и C-Crosser.

CREATIVE TECHNOLOGIE

CITROËN

Център Citroën - Божурище: бул. Европа 157, 02/80 222 21, 02/80 222 20; Център Дианабад: ул. Тинтява 5А, 02/97 51 04; Автосалон: ул. Опълченска, бл. 42А, 02/931 12 18; Пловдив: 032/90 90 40; АМК Варна: 052/599 333, 500 509; Кооперация Автомотор Варна: 052/599 610; Русе: 082/860 001; Бургас Авто: 056/813 815; Габрово: 066/80 60 89; Бургас Фулда: 056/563 141; Благоевград: 073/885 678; В. Търново: 062/602 428; Сливен: 044/666 789; Плевен: Авто 061/844 917; Емилара Плевен: 064/870 892; Ст. Загора: 042/660 330; Ловеч: 063/604 102; Шумен: 054/830 646; Пазарджик: 034/420 242; Икитар: 02/945 44 30; Видин: 094/690 81 15; Добрич: 058/550 832; Търговище: 0601/61 639; ПЪТНА ПОМОЩ 7/7 дни - 24/24 часа. Тел.: 089 982 00 82; 0800 12 120.

6,8 по Рихтер разтърси Индонезия

Земетресение с магнитуд 6,8 по скалата на Рихтер разтърси индонезийския остров Сулавеси, събщи Ройтерс, като се позовава на Геологичната служба на САЩ. Епицентърът на земетресението е на дълбочина 627 км и на 214 км от град Баубау, разположен в югоизточната част на острова. Няма информация за жертви и разрушения, както и опасност от цунами.

Индонезия се намира в най-сейсмично активния район на планетата и е част от т.нар. Тихоокеански огнен пръстен (мощен тектоничен разлом). В този район са най-активните тектонични плочи, една от които се придвижва със скорост 7 сантиметра в година. Ежегодно сеизмолозите там регистрират 6-7 хиляди земетресения с магнитуд над 4. В този

регион напоследък значително се увеличи и активността на вълните убийци цунами. От 1994 г. цунами се регистрира поне два пъти в годината.

Междувременно вчера силно земетресение с магнитуд 6,2 разтърси и Северозападен Китай. Местните власти се опитват да оценят щетите в отдалечения минен регион. Епицентърът на земетресението е бил разположен на 165 км североизточно от град Голмуд в провинция Цинхай. Трусът се е зародил относително плитко, на дълбочина от 10 км. За момента няма данни за жертви или щети. В града живее около 3000 души и около 8000 сезонни работници, които работят в местната минна индустрия. Вторичен трясък със сила 5,6 разтърси района около 20 минути след първоначалния трясък.

Тримата другари Кой как чете историята

РОССИЙСКАЯ
ГАЗЕТА

СЪВМЕСТНО
ИЗДАНИЕ С

ДУМА

МИХАИЛ ШВИДКОЙ

Като правило Николай II, Ленин и Сталин се събират заедно след дългия работен ден, за да обсъдят, както се казва, текущия момент, да сравнят броя на привържениците си, които са успели да са заедно с тях щракнати на снимка, и да поприказват за конкurentите, работещи кой с маймунки, а кой и с тигри. Понякога към тях се присъединява Карл Маркс, но при основателя на единствения научен светоглед нещата не вървят по-зле, отколкото при пламенните му последователи, добре че глобалната криза за малко му помогна.

Всички те са уважавани хора, които са започнали творческите си биографии от конкурси за двойници, но след победата на историческата

толерантност разбрали, че е време да скъсат с аматьорството. В съвременното руско общество се търсят много герои от миналото: от Александър Невски, познат преди всичко от филма на Сергей Айзенщайн, до Юрий Андропов.

Тримата ни другари заедно с присъединилия се към тях Карл Маркс чувстват това по собствените си доходи. Те обаче добре знаят, че Николай II по-добре да не се появява пред бившия музей "Ленин", а революционерите най-добре да не припарват до гроба на Антон Деникин в Донския манастир. В играта си, която е станала бизнес, те вече са се договорили за всичко. В реалната история и в реалната политика това е далеч по-трудно, а и необходимо ли е?

Ето например днес, за да отговорим на много въпроси, свързани с историята на Втората световна война, трябва преди всичко да си изясним какво защитаваме - Руската империя, СССР или новата си страна, родена през 1991 година. Разбира се, историята е едно цяло. Но от миналото не можем да се освободим не само по еволюционен, но и по революционен път. Но да го разберем и оценим можем.

Всеки път, когато звучат лозунги за възраждането на Русия, всеки, разбира се, си мисли за нещо свое, което по една или друга причина не формулира докрай. Това е същото, както когато гръмогласно твърдят, че е недопустимо да се пренаписва историята, е важно да си спомним кой и кога я е написал и колко време са я пренаписвали, откакто сме се научили да пишем.

Да си представим историята на Октомврийския преврат (използвам първото определение на Ленин), написана от гледната точка на тримата ни другари. Естествено,

оценките на това историческо събитие при Николай II, Ленин и Сталин ще са доста различни. И като цяло, и в детайли.

Сравнете мемоарите на изтъкнатите ни военачалници от епохата на Великата отечествена война, написани в различно време, анализирайте как те оценяват ролята и приноса на Сталин в наистина историческата Победа - и ще се убедите колко са различни, свързани и със субективността на гледната точка, и с новите исторически факти, станали известни след войната, и накрая, с наличието или липсата на политически рискове. През 40-те, 50-те, 60-те, 70-те години историята на войната е била писана по различен начин. Няма да крия и аз съм се пробвал. Когато се готвихме за празненствата по случай 60-годишнината от Великата победа, то в някогашната агенция по култура и кинематография пуснаха не един, а цели три документални сериала.

По един от тях консулнат

беше генерал Варенников, който настояваше да не се подлага на съмнение репутацията на Сталин. Друг пък слагаше лаврите на победата на главите на военачалниците и най-вече на Жуков. И, накрая, третият, и според мен исторически най-достоверният, бе посветен на героизма на съветския народ и съветския войник, който с цената на невиджани усилия и загуби разгроми фашизма.

Опитайте днес да напишете обективната история за времето на границата на 80-90-те г. на миналия век, времето на саморазпадането, на самоликвидирането на СССР. Тя ще бъде оцветена с неизбежната съвременна политическа рефлексия (използвам този термин вместо други по-остри думи).

Важно е да разберем какво и защо наследяваме, без да се отказваме от онова минало, откъдето всички сме родом. И тогава ще е много по-лесно да излезем от неизгодната роля на обидени и отбраняващи се - в дискусиите по история, а и не само в тях.

Изборът на Казахстан

Вече 14 г. в Казахстан на 30 август празнуват Деня на Конституцията, което е проява на дължимото уважение към историческия избор на казахстанския народ. Основният закон, приет на референдум, проведен през 1995 г., положи основите на стабилното и прогресивно развитие на Казахстан.

Благодарение на изобретения модел на президентска република страната успя да излезе от постсъветския икономически и политически хаос. Залегналата в Конституцията от 1995 г. система на държавно управление осигури възможност за провеждане на основните реформи с ускорени темпове. Политическата стабилност, основаваща се на конституционните норми, осигури привлекателност на казахстанската икономика, що се отнася до чуждите инвеститори. В тогавашния период точно чуждите инвестиции представляваха основен източник на капитал за развиване на родната индустрия.

Конституцията издържа проверката на времето и доказа своята виталност, устойчивост, функционалност и в известна степен - своята гъвкавост. Основните й положения отговарят на всички международни стандарти и са в тон с главните тенденции за развитие на обществото и държавата в съвременната епоха.

Важна роля за укрепване на конституционната законност и правовия ред бе отредена на съдебната система. Приемането на мерки за реализиране на конституционните разпоредби спо-

могна за осигуряване на конституционен ред и законност в страната.

Страната се утвърди като демократична, светска и правова държава, за която човекът, неговият живот, права и свободи са най-големите ценности. Президентът е интегриращо звено в системата за осигуряване на единството на народа и държавната власт. Той е и гарант за безотказността на конституционния механизъм за "сдържане и противовес", а също и за отговорността на институциите на властта пред народа.

Моделът, създаден от сега действащата Конституция, се основава на стремежа да се запази толерантността, да се имат предвид интересите и нуждите на всички народности, живеещи в Казахстан. Благодарение на политиката, осъществявана от държавния глава, многонационалността на казахстанското общество се превръща в изгодна за републиката характеристика.

По инициатива на президента в републиката беше създадена цяла инфраструктура за етнически и религиозен мир, включително и Асамблеята на народа на Казахстан, която представлява консултативно-съве-

щателен орган към държавния глава на Казахстан. Уникалността на тази институция се състои в това, че тя представлява интересите на 130 етнически групи, живеещи на територията на страната - руснаци, украинци, белоруси, немци, корейци, турци, поляци, българи, уйгури, узбеки и много други. Асамблеята използва конституционно-правната база, за да осигури равни възможности за развитие както на многобройните, така и на малобройните народи. Убедително доказателство за това е функционирането на над 100 национални училища на етническите малцинства и 190 неделни училища.

Успешен принос на Казахстан за задълбочаване на взаимното разбиране между религиите беше и иницираният от президента Назарбаев Конгрес на лидерите на световните и традиционните религии. Този форум се провежда от 2003 г. в новата казахстанска столица Астана и се сдоба с признанието и подкрепата на лидерите на основните световни вероизповедания и международните организации, работещи в областта на диалога между културите и цивилизациите. Казахстан се включи в групата на приятелите на Алианса на цивилизациите, инициативата за който беше лансирана от Турция и Испания. По предложение на президента на Казахстан Общото събрание на ООН обяви 2010 г. за Международна година за сближаване между културите.

Благодарение на Конституцията си Казахстан стана пълноправен член на световната общност. Светът възприема страната като солиден и пред-

Новата казахстанска столица Астана

сказуем делови партньор. Казахстан се гордее с приноса си за поддържането на мира, защото закри най-големия ядрен полигон и унищожил четвъртия в света ракетно-ядрен потенциал.

На 29 август се навършват 18 г. от приемането на този исторически важен за цялото човечество указ на президента на Казахстан за закриване на ядрения полигон в Семипалатинск. Решението на Назарбаев бе прецедент в световната история за доброволно затваряне на ядрен полигон. То бе изключително важно не само за създаващата се млада държава, но и без преувеличение - за цялата световна общност. За четири десетилетия огромният регион беше подложен на 470 въздушни, наземни и подземни взрива. Общата мощност на ядрените заряди

надхвърли 2500 пъти мощността на атомната бомба в Хиросима. Последствията от опитите с ядрено оръжие се отразиха както върху живота и здравето на населението, така и на екологичния баланс на една огромна територия.

Казахстан даде пример за голяма отговорност пред човечеството и бъдещите поколения и чрез собствения си пример убедително показа, че елементите на истинската ядрена сигурност не са ядрените арсенали, а миролюбивата външна политика, вътрешната стабилност, устойчивото икономическо и политическо развитие на държавата, патриотизмът на гражданите й.

Нещо повече, придържайки се твърдо към принципите на неразпространение на ядрено оръжие и стремежи се да направят колективен принос в укрепването на

международната сигурност, държавите от Централна Азия в тясно сътрудничество с ООН подписаха през 2006 г. в Семипалатинск Договор за създаване на зона без ядрено оръжие в Централна Азия.

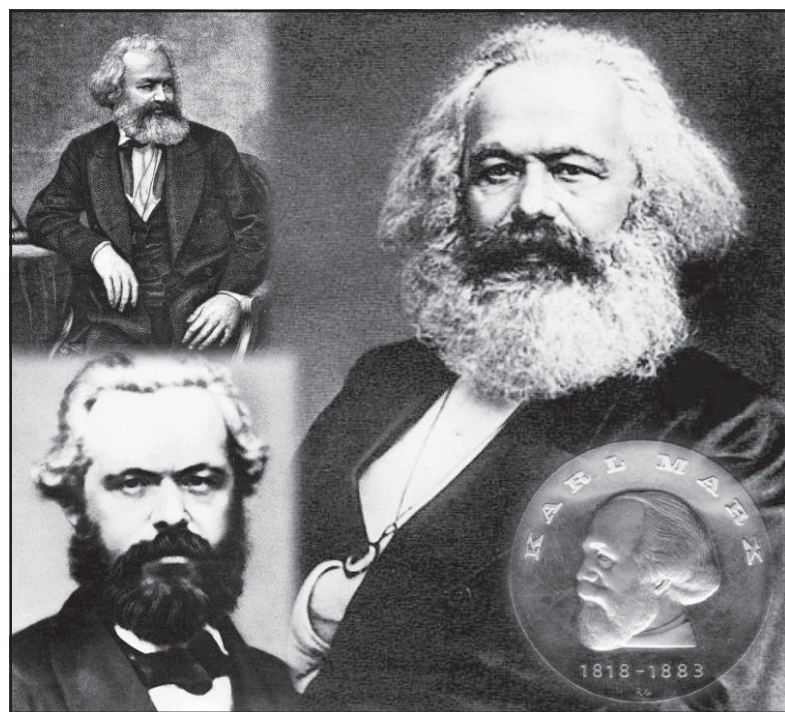
Неотдавна Генералният секретариат на Организацията на ислямска конференция (ОИК) се обърна към всички мюсюлмански страни членки на ОИК с молба да подкрепят инициативата на президента Назарбаев за обявяване на 29 август за Международен ден за отказване от ядрено оръжие.

Можем със сигурност да твърдим, че с положителния си вот за приемане на Конституцията народът на Казахстан потвърди своя безусловен избор - за свобода, процъфтяване, реална демокрация и постъпателно развитие на страната си и занапред.

Маркс е напълно актуален и днес

Той прозря - отвъд политическите илюзии, че кризите могат да бъдат предотвратявани чрез саморегулиране

ЛЕО ПАНИЧ, сп. "Форейн полиси"

Преоткриваният Маркс

пределят рисковете от глобалната икономическа интеграция да проникнат навсякъде чрез механизма на пазара. Без тези нововъведения натрупването на капитали през последните десетилетия би било значително по-слабо.

Тази постоянно променяща се глобална финансова система допринесе за общия икономически растеж през последните десетилетия. Но също така създаде безбройните финансови балони, най-опасните от които се оказаха в сектора на жилищните имоти в САЩ. Независимо от дълбочината на сегашната криза, Маркс не би хранил илюзии, че икономическата катастрофа от само себе си ще доведе до промяна. Той познава много добре природата на капитализма, която поражда и тласка към социална изолация.

Маркс би посочил преди всичко как да преодолеем всеобхватна социална пасивност. Според него

създаването на синдикати и работнически партии

е стъпка в правилната посока. Така в "Капиталът" той изтъква "непосредствената цел - организиране на пролетариите в класа", чиято първа задача е "спечелване битката за демокрация". Днес той би насърчил създаването на нови колективни организации, сдружения и институции, чрез които хората да могат да се противопоставят на капиталистическото статукво и да поемат в ръцете си отстояването на собствените си интереси.

От началото на кризата досега обаче не се вижда подобна амбициозна цел и Маркс би нарекъл най-смущаващо обстоятелство именно отсъ-

ствието на такава цел. В САЩ подобни идеи с ирония се етикетират като "социалистически". Но те само изглеждат радикални, защото излизат извън рамките на онова, което левичката на Демократическата партия е готова да отстоява. Дийн Бейкър, един от директорите на Центъра за икономически и политически изследвания, например призова да се въведе за някои от Уолстрийт таван на заплатите от 2 млн. долара, както и данък върху финансовите транзакции - данък, с който нарастващо да се облагат продажбата или прехвърлянето на акции, облигации и други финансови активи.

Маркс би посочил това предложение като идеален пример на закостеняло мислене, защото то съвсем ясно утвърждава (дори когато ограничава) нещо, което всички идентифицират като проблем, именно

културата да се поемат рискове, без да се мисли за последствията

И Маркс би се надсмял над онези, които смятат, че национализация на банките, както в Швеция и Япония по време на финансовата криза от 90-те години, ще доведе до реална промяна.

По ирония на съдбата едно от най-радикалните предложения идва от "Лондън Скул ъф Икономикс" - икономиста Вилем Бойтер - бивш член на Монетаристката комисия към "Бенк ъф Ингленд", който със сигурност не е марксист. Той предлага целият финансов сектор да стане публичен. Според Бойтер банките в съвременния свят не могат да съществуват без публични застраховки на депозитите и без публични централни банки,

които се явяват кредитори от последна инстанция. Затова банките не би трябвало да продължават да функционират като частни, гонещи печалби, институции. Собствеността на банките трябва да стане публична, да се управляват както публичните услуги.

Това предложение повтаря написаното от Маркс в "Манифеста": "Банковият кредит да се централизира в държавата." За Маркс обобществяването на финансовата система ще укрепи решаващо работническата класа в "битката за демокрация", ще промени радикално държавата от орган за насилие върху обществото в орган на служба на обществото.

Според Бойтер, "преходът от финансиране на икономиката към социализация на финансите ще бъде само една малка крачка за юристите, но огромна крачка за човечеството". Ясно казано. Очевидно

не е необходимо човек да бъде марксист, за да има радикални стремления

Трябва обаче да бъде марксист, за да установи, че дори във време като сегашното, когато капиталистическа класа е настъпнала, деморализирана и объркана, радикалната промяна не може да започне с една "малка крачка на юристите" (или след като всички акционери седнат заедно и подпишат един-два документа). Маркс би казал, че без разгръщане силите на народа посредством нови радикални движения и партии социализацията на финансите ще се окаже ялова.

По време на икономическата криза от 70-те години радикалните сили в много европейски социалдемократически партии поставиха подобни искания, но не успяха да накарат лидерите на тези партии да подкрепят предложения, които иронично биваха квалифицирани като старомодни. Опитите за сериозен дебат върху необходимостта от радикално демократизиране на икономиката бяха отклонявани от партиите, независимо от техните разцветки, през следващите десетилетия. Все още плащаме цената за отхвърлянето на тези идеи.

Ирационалността, заложена в логиката на капиталистическите пазари, която Маркс така прецизно подложи на анализ, отново стана очевидна. Опитвайки се да изплуват, предприятията и фирмите съкращават работни места, опитват се да плащат по-малко на работниците, които остават. Подкопаването на сигурността на работните места обаче подкопава търсенето, а това се отразява върху цялата икономика. Както съществува микроикономическото поведение

ние води до най-лоши макроикономически резултати. Сега виждаме какво се получава, след като игнорирахме Маркс, а повярвахме на "невидимата ръка" на Адам Смит.

Сегашната финансовата криза разкри ирационалности и извън финансовата област. Барак Обама призова да се въведат т.нар. "въглеродни кредити" като изход от екологичната криза. Според това, както го нарекоха, прогресивно предложение, корпорациите, които приведат производствата си съобразно стандартите за вредни емисии, могат да продават кредити на фирми, които не постигат стандартите. Протоколът от Киото препоръчва подобна система на размяна между държавите. Пагубното обстоятелство в тази схема е, че и двете предложения зависят от същите променливи пазари и деривати, които са изложени на манипулация и кредитни катастрофи.

Маркс би посочил като решение на глобалните проблеми, включително на промяната на климата, скъсване с логиката на капиталистическия пазар, неизползване на държавни институции за стабилизиране на пазара. Би призовал също към

международна икономическа солидарност, не към конкуренция между държавите

В "Манифестът" той посочва "обединените действия на най-напредналите страни като първо условие за освобождаването на пролетариата".

Създаването на нови институции и движения за промяна обаче трябва да започне у дома. Макар да призовава "Пролетарии от всички страни, съединявайте се!", Маркс смята, че задача на работниците във всяка отделна страна е "да се справят на първо място със собствената си буржоазия". Условието, необходимо за трансформиране на съществуващите икономически, политически и правни институции, биха били "различни в различните страни", разбира се. Но задължително, според Маркс, е хората да започнат отново да мислят смело като първа крачка по пътя към постигане на радикална промяна.

Как може да стане това? Дори в момент, когато финансовата криза обхваща все повече хора по света, когато колективно безпокойство разтърсва всички възрастови, религиозни и расови групи, когато най-пострадали от нищетата и бремето както винаги са трудовите хора, да се прави прогноза е несигурно. Ако беше жив, Маркс не би пророкувал кога точно и как ще завърши сегашната криза. Той обаче би отбелязал, че кризите са иманентно присъщи на динамиката на капиталистическото развитие.

Реформистко настроените политици, които смятат, че могат да се справят с присъщото на капиталистическото общество класово неравенство и спрятат безпомощно утопични рецепти какво точно трябва да се направи сега, в същност са романтици. Онова, което сегашната криза демонстрира, е, че Маркс е бил и остава най-големият реалист.

Превог: g-p РАДКО ХАНДЖИЕВ
Bulgarian Press Pool - Budapest

се налага да възкресяваме Маркс?

На първо място Маркс предвиди глобализацията далеч преди явлението да се прояви. Посочи много от съдбовните фактори, които доведоха до днешната глобална икономическа криза, или както ги нарече, "противоречията", присъщи на света на конкурентните пазари, стокото производство и финансовите спекулации.

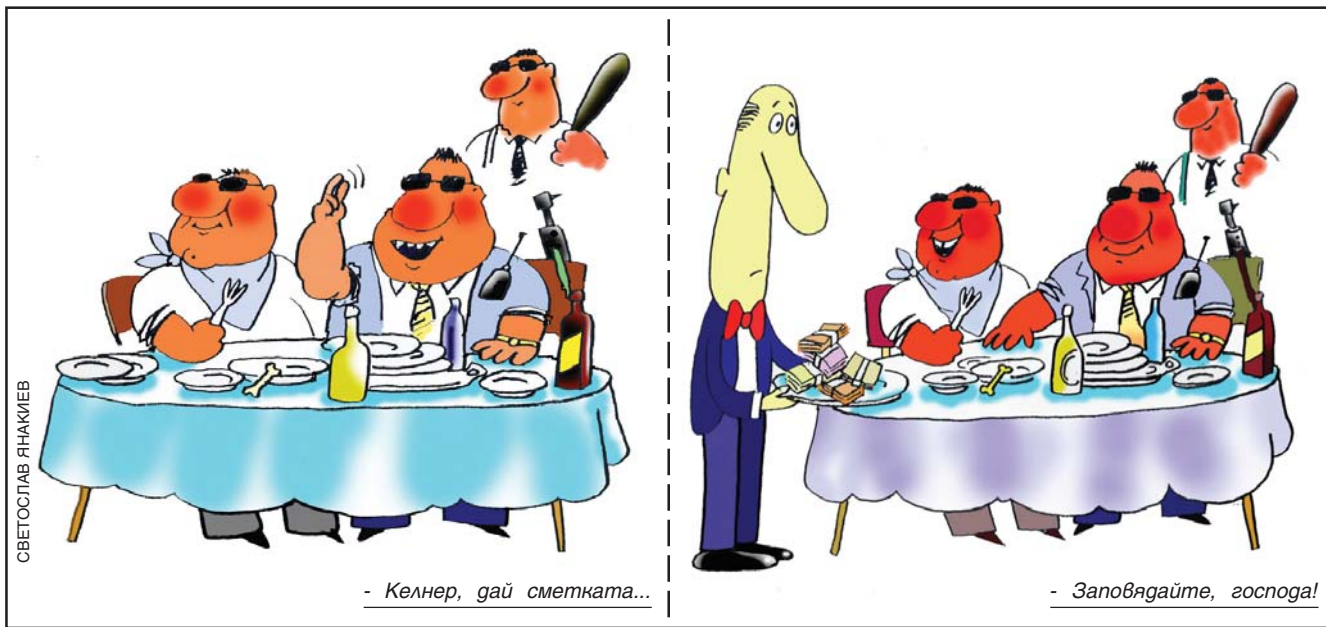
Написвайки най-известното си съчинение във време, когато френската и американската революция не бяха навършили и столетие, Маркс предсеща сриването на AIG и "Беър Стърнс" век и половина по-късно. Той единствен припозна в буржоазията, изиграла "най-революционната роля" в човешката история, предтечите на днешните банкери от Уолстрийт и директори на корпорации. В "Манифест на комунистическата партия" той сочи, че "буржоазията не може да съществува, без постоянно да революционизира средствата за производство и съответстващите им производствени отношенията, а заедно с тях - и отношенията в обществото като цяло... С една дума, тя създава един свят по свой образ и подобие".

Но Маркс не беше поддръжник на капиталистическата глобализация. Обратното, той разкри, че "потребността от постоянно разрастване на пазарите тласка буржоазията към експанзия по цялото земно кълбо" и предвиди, че развитието на капитализма неизбежно подготвя условията за по-мощни и по-изтощителни кризи. Той прозря отвъд политическите илюзии, че кризите можели да бъдат предотвратявани чрез саморегулиране.

Като всеки революционер Маркс искаше да стане свидетел на сгромолясането на стария ред. Но капитализмът имаше изобилие от жизнени сили и Маркс само бегло, но прозорливо съзря слабостите и грешките, които бъдещите поколения ще допуснат. Онези от нас, които бързат сега да открият Маркс, ще установят, че той е актуален и днес. Поне тези, които искат "да възродят духа на революцията", не просто "да пуснат призрака ѝ отново да броди".

Ако можеше да види сегашния икономически спад, Маркс щеше да изтъкне как присъщите на капитализма недостатъци водят до сегашната криза. Как съвременните финансови инструменти като застраховки и деривати предо-

* Лео Панич е специалист по сравнителна политическа икономия и професор по политически науки в Университета "Йорк" в Торонто (Канада), както и съредактор на годишника "Социалистически дневник".

СВЕТОСЛАВ ЯНЧЕВ

- Келнер, дай сметката...

- Заповягайте, господа!

РАЛИЦА ТАБАКОВА

В дните между 5 юли и клетвата на новото правителство една от най-често повтаряните думи от Бойко Борисов бе "експерт". Новоизбраният вожд на държавата вложи цялата си словесна енергия и цветущ езиков запас, за да убеди и свои, и чужди, че ще прибере на "Дондуков" 1 само добри експерти. Без да отдава голямо значение на политическата им окраска.

После, на час по лъжичка, запознаваше обществото с избраниците си. И обществото разбра, че Бойко ще си прави екип от хора с предълги биографии, прехвалени от Брюксел и от Европа, от

умни по-умни. Разбирай експерти.

Не се мина много време и част от въпросните експерти размърдаха умоте, отвориха уста и започнаха да обещава. Други се опитваха да разсъждават. Трети наченаха дори спорове. Опитите за "експертно" мнение по темата "заплати" обаче бяха посечени с един замах от Бойко Борисов. Нали затова са министри, всеки да си защитава своето, отсече в типичния си "философски" стил новият народен водач. И обясни вкратце, че последната дума е негова, пък те - "експертите", нека си спорят. После разказа като в "Искрено и лично" как скастрил министрите, забранил им раз-

ни там думички и им заповядал повече да не спорят пред медиите. Сиреч свил им сармите. Както генерал на новобранци в армията. Те, най-вероятно, са изпънали снаги и са козирували. Преглъщайки биографиите си на експерти, които, предполага се, трябва да поназнайват за ресора си повечко, отколкото премиерът с кметски стаж.

Но премиерът е първо генерал, а после всичко останало. И му е в кръвта да дава команди. Явно изслушването на експертно мнение и уважението дори към собствения екип не му се удава. Затова и Министерският съвет днес прилича повече на армейско подразделение, в кое-

то сгафилите "падат за 20", а преди да вземат думата, изричат "разрешете да доложат".

Ще уволня всеки, който си заслужа недоверие на народа, тропна по масата генералът. Неговият рейтинг бил рекордно висок и никой нямало да го цапа. Рейтингът преди експертите, и преди новобранците.

Вчера Бойко Борисов изповяда искрено, че да си премиер е 10 пъти по-лесно от това да си кмет. Защото никой не ти пречи и имаш телефон с копчета, за да се свържеш с министрите си. Сигурно от днес мечтата на всяко дете ще е да работи "премиер". За да натиска копчетата на телефона...

1756 - **ФРИДРИХ II** (1712-1786) напада Саксония и с това започва **СЕДЕМГОДИШНАТА ВОЙНА**. Като използва несъгласуването на плановете на антипруската коалиция, крал Фридрих II разгромява френската и австрийската армия при Росбах. Войната е предизвикана от съперничеството на Великобритания и Франция за колонии в Северна Америка и Индия и изострянето на отношенията между Пруссия и Австрия, Франция и Русия.

1831 - **МАЙКЪЛ ФАРАДЕЙ** (1791-1867) открива електромагнитната индукция. Фарадей открива, че електродвижението напрежение (е.д.н.) по затворен контур е пропорционално на степента на промяна на магнитния поток (промяната може да бъде както по големина, така и по посока) през произволна повърхност, заградена от контура. На практика това означава, че електрически ток ще протича във всеки затворен проводник (затворена навивка), когато магнитният поток, минаващ през оградената от проводника повърхност, се променя. На принципа на електромагнитната индукция се основават: действието на генераторите, индукционните мотори, трансформаторите и повечето електрически машини.

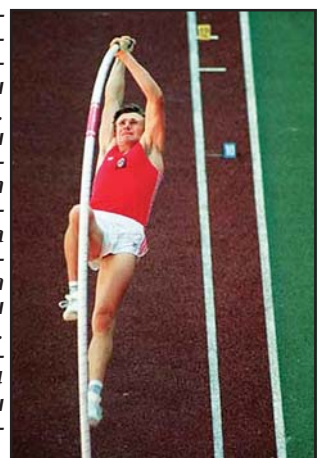
1919 - в с. Трояново се ражда **ПЕЪО НИКОЛОВ РУСЕВ** (1919-1982). Той е български писател, литературен историк и критик. Завършва славянска филология в СУ "Св. Климент Охридски". От 1945 г. работи в Института за българска литература при БАН. През 1972 г. защитава докторска дисертация на тема "Психология на художественото възприемане" в Санкт Петербург. Заместник-ректор и ректор на ВТУ (1963-1967 г.), заместник-ректор е на ВИПИЗ (дн. Национална академия за театрално и филмово изкуство) (1969-1972 г.), ръководител е на секция "Културна история на балканските народи" към Института за балканистика при БАН. Дебютира със стихове, разкази и статии през 1938 г. Умира на 17 януари 1982 г. в София.

1944 - приключва **ОПЕРАЦИЯ „БАГРАТИОН“** на Червената армия, която има за цел освобождаването на Беларус от германска окупация. Това е една от най-големите военни операции в историята на човечеството. Наречена е в чест на руския принц и първоходец от Френско-руската война генерал Пьотр Багратион. В хода на настъплението немските войски са изтласкани от Белорусия и почти напълно е разгромена немската група армии "Център". Предварителният етап на операцията символично започва на третата годишнина от германското нападение на СССР. От страна на Вермахта са по жертвани цели армии, тъй като Хитлер забранява всякакво отстъпление. Германия не успява да компенсира тези загуби.

1949 - СССР тества **ПЪРВАТА СИ АТОМНА БОМБА - РС-1**, на полигона в Семипалатинск, Казахстан, но фактът излиза на бял свят на 22 септември, когато САЩ, Англия и Канада съобщават, че са засекли ядрен взрив. Мощността на бомбата е била 22 килотона, почти колкото на американската "Дебелак", хвърлена над Нагасаки през 1945 г. РС-1 е наречена от американците с кодовото име "Джо 1" (на съветския лидер по това време, Йосиф Сталин).

1988 - в космоса излиза първият афганистански космонавт - **АБДУЛ МОХМАНД**. Той прекарва 9 дни на борда на космическата станция "Мир". Абдул Ахад Мохманд е роден на 1 януари 1959 година в Сардах. Завършва политехническия университет на Кабул и после Военновъздушната академия. Участва в полета на "Съюз ТМ-6" заедно с космонавтите Владимир Ляхов и Валери Поляков. По време на престоя си в космоса Абдул Мохманд прави снимки на Афганистан и участва в няколко научни експеримента. След завръщането си на земята получава звание Герой на Съветския Съюз. Мохманд напуска родната си и в момента живее в Щутгарт, Германия.

1999 - в Донецк, Украйна, е открита статуя на 6-кратния световен шампион по овчарски скок - **СЕРГЕЙ БУБКА**. Роден е на 4 декември 1963 г. в Луганск, Украйна. Той е най-успешният състезател в тази дисциплина в досегашната история на спорта. Бубка подобрява световния рекорд 35 пъти и прави 43 скока над 6 метра. Той все още държи световния рекорд от 6,14 метра. От 2002 г. е член на Международния олимпийски комитет.

Експерти или новобранци

Въпрос на самочувствие

ТАНЬО ВАСИЛЕВ

Завършилото Световно първенство по лека атлетика в Берлин беше изключително емоционално. Германската столица се превърна в арена на невероятни постижения, неочаквани провали и, разбира се, неизменно присъстващите скандали. Някъде в сянката на световните рекорди на Юсейн Болт (Яма) на 100 и 200 м, на провала на Елена Исинбаева в овчарския скок и на подозренията относно пола на шампионката на 800 м Кастер Семеня (ЮАР) остана разочароващото представяне на българските атлети. 11-те родни състезатели се представиха далеч под възможностите си, като единствено Момчил Караишев се класира на финал в тройния скок, където остана едва 9-и. След подобно фиаско е напълно нормално да се потърсят причините за неубедителните изяви на националите. В крайна сметка в класирането по медали ние бяхме изпреварени от държави като Барбадос, Еритрея и Кипър! Сред до болка заизустените оправдания за лошите резултати са слабата форма, недостатъчната подготовка, незадоволителното състо-

яние на спортните бази у нас, липсата на подкрепа от страна на държавата и т.н. И това не се отнася само за леката атлетика...

Ами ако причината за неуспехите се крие някъде другаде? По време на финала на тройния скок при мъжете коментаторът подхвърли, че Караишев винаги се проваля на големи състезания. Не е ли това отговорът, който търсим, но и който не искаме да приемем? Че проблемът се корени в българския менталитет, че в решителните моменти ние не проявяваме дух на победители? Да, ние имаме няколко великолепни спортисти, които са признати в целия свят, но дали те не са изключение? Опитайте се да изброите настоящи български световни и олимпийски шампиони в каквото и да е вид спорт. След това се опитайте да си спомните за случаи, в които очакванията ви за успех на роден състезател или отбор не са се оправдали. Каква е равносметката?

Бившият английски национал Гари Линекер някога каза, че футболът е простичка игра, в която едни играят добре, други зле, а на-

края винаги печелят германците. Някога чували ли сте подобно нещо някой да казва за нас? А защо нямаме успехите на сърбите, които преживяха разпадането на Югославия и конфликта в Косово? В последните няколко години западните ни съседи играха четири финала в Световната лига по волейбол, унизиха ни с 6:1 на футбол, като представителният им тим крачи уверено към Мондиал 2010 г. в ЮАР, станаха световни шампиони на водна топка и т.н. Тяхното самочувствие дори позволи на спортист като Милорад Чавич да оспори хегемонията на феномен, какъвто е Майкъл Фелпс (САЩ).

В крайна сметка всичко се свежда до характера. В спорта, както и в живота изобщо, по-увереният винаги ще победи съмняващия се в себе си. И въпреки илюзиите, че "когато ножът опре до кокала, българинът успява", ролята ни на аутсайдер ще остане непроменена.

Повече от същия автор - в блогстраницата на ДУМА:
www.duma.bg

Неделник

ПРИЛОЖЕНИЕ ЗА ПОЧИВНИТЕ ДНИ

СЪБОТА
29 АВГУСТ 2009

ДУМА

НАРОДНИ ПРАЗНИЦИ

Из Богородица изгря Слънцето Христос

Раждането на пречистата Дева Мария и началото на новата земеделска година са едни от най-големите тържества през септември

КИРО М. ИВАНОВ

1 СЕПТЕМВРИ - ПРЕПОДОБНИ СИМЕОН СЪЛПНИК, СИМЕОНОВДЕН

В стародавни времена за начало на годината се е приемал първият ден на септември. Православните християни честват паметта на св. Симеон Сълпник и неговата майка Марта. Светецът се смята за покровител на земеделския труд, защото "всичко що расте повито (пшеница, ечемик, овес, боб), е под стряха прибрано" и идва време за нова оран - начало на есенния сеитбен сезон. Празник на земята, начало на есенната сеитба, на новата стопанска година. Този ден е един от най-големите есенни празници и е свързан с редица ритуали и обряди, целящи осигуряване на плодородието: "изваждане на семето" за посев, обреден хляб за орача, малко кравайче за рогата на воловете, запазено от Бъдни вечер, варено пиле...

Празникът на есенното сеене на пшеницата и на плодородната земя е винаги в понеделник - между 1 и 10 септември! След литургията в църквата и освещаването на първите зърна от новата реколта и "брадата", стопаните ги разбърквали със семето за посев, като прибавяли пепел, запазена от огъня на Игнажден, и орехи от трапезата на Бъдни вечер. Сеячът тръгвал призори,

Вяра, Любов, Надежда и майка им София

слънцето да го срещне на първата бразда. Жена му поспивала пред колата жар, плисвала вода от менче. Вечерта до късно цялото село празнувало с вяра в плодородието.

Именници са: Симеон/ка, Сим/ч/о, Моно; Марта; Симона, Моника, Бронислава

8 СЕПТЕМВРИ - РОЖДЕСТВО НА ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА

Народът нарича този ден Малката Бо-

городица - един от най-тържествените църковни празници, празник на всемирната радост. На този ден се е родила пречистата Дева Мария, бъдещата пресвета майка на божия Син. На 9 септември се чества зачатие на света Ана, св. праведните Йоаким и Анна.

Дева Мария загубила като малка баща си, но впоследствие с блажена радост приела върху себе си дълга да лекува сиротството на всички самотни, изоставени хора, да стане Майка утешителка и застъпница на всички сирачета. "Днешният празник - казал е св. Андрей Критски - е за нас началото на всички празници, вратата, през която се влиза при благодатта и се стига до истината".

"Рождението ти, Богородице Дево - звучи църковното песнопение на празника - донесе радост на цялата вселена, защото из тебе изгря Слънцето на правдата - Христос, нашият Бог, Който развърза клетвата, даде благословение и като унищожи смъртта, дари ни вечен живот." (Тропар, гл. 4)

Православната ни църква възпява Св. Богородица като пазителка на християнското семейство, като покровителка на родилката и детето. На този ден по стародавна традиция нашите баби и майки са изличали Богородична пита, повойница, бабина пита, бърза пита, сминдал, намазана с мед за родилката.

Именници са: Мария, Марин/а, Мариан/а, Богдан/а и всички имена, започващи с Бого- и Божи-

14 СЕПТЕМВРИ - ВЪЗДВИЖЕНИЕ НА ЧЕСТНИЯ КРЪСТ ГОСПОДЕН. КРЪСТОВДЕН

На този ден черквата чества две забележителни събития - намирането на Христовия кръст през 326 г. в подножието на Голгота и неговото освобождение от персийски плен през VII век. Преди Христа знакът на християнството бил смятан за синоним на безчестие и позор. Най-големите престъпници били разпъвани на кръст. Ала изкупителната смърт на Спасителя осветила кръста. След нея той постепенно се превърнал в белег на принадлежност към Христовата църква, в знак на жертвена любов и победа над злото.

Днес божии служители изнасят светицата в средата на храмовете, а богомолците (които спазват строг пост) го целуват и му се поклонят с думите: "Кресту Твоему прикланяемся, Владико."

Метеорология

- Каквито са дните от 1 до 6 септември, такива ще бъдат и месеците от ноември до март включително.
- Каквото е 2 септември, такъв ще бъде целият януари.
- Каквото е 3 септември, такъв ще е целият февруари.
- Дванадесетте първи дни на септември пък определят времето за 12-те месеца от годината.
- Ако денят сутринта е облачен, по пладне - ясен, а привечер - дъждовен, и месецът ще е в началото облачен, в средата ясен, а към края - дъждовен.
- Сух септември, мокър октомври орача размива, а лозаря разплаква.
- Кога бухалът буха вечерно време през септември, догдето сняг падне, на зло време е.

Раждането на пречистата Дева Мария

Кръстовден е известен още като "Гроздоберник" - начало на гроздобера - третият неделен ден в месеца! Говеело се е някога за кръст - да не страдат хората от болки в кръста, колели курбан за здраве.

Именници са: Кръстьо/ю/, Кръстан/а/ка, Кръстина, Кънчо, Ставри

17 СЕПТЕМВРИ - МЧЦИ СОФИЯ, ВЯРА, НАДЕЖДА И ЛЮБОВ

През II в. от новата ера - в 126 г., по заповед на император Адриан са били жестоко убити мъдрата римлянка София и трите ѝ дъщери Вяра, Надежда и Любов. За вярващите те са и алегория на трите основни християнски добродетели: вяра в Бога, надежда в неговата добрина, любов към Всевишния и към ближните. Цялото семейство изповядвало преследваната от императора християнска вяра. За да запази живота им, Адриан поискал от сестрите принасяне на жертва за езическата богиня Артемида. Една след друга сестрите му отказали. След нечовешки мъчения, в които Бог ги запазвал невредими, те били посечени с меч. София ги погребала на висок хълм извън Рим, молила се три дена на гроба им и предала душата си на Спасителя. Християни я погребали при децата ѝ. От 777 г. мощите на четирите мъченици почитат в Елзас, Франция.

Името на благочестивата София означава "премъдрост". От 1992 г. 17 септември

е обявен и за празник на град София, носещ името на древната черква "Света София" в центъра на столицата ни.

Именници са: София, Вя/е/ра, Надежда, Любов, Надя, Люб/ч/о//к/а, Любен, Любомир/а/, Драга/н, Севда

ЩЕ ВЗЕМЕ ОРАЧА

*Мома вино продава
вечер по месечина,
заран по хладина.*

*Доиде овчар да купи,
той не гледа виното,
я най гледа момата:*

- Земи мене, момне ле!

- Не ща тебе, овчарю,

границо ти сирене!

Доиде кръчмар да купи,

*той не гледа виното,
я най гледа момата:*

- Земи мене, момне ле,

пълна ми е кесия!

- Не ща тебе, кръчмарю,

пълна ти е кесия,

ала ѝ с чужда сермия!

Доиде чифчия да купи,

*той не гледа виното,
я най гледа момата:*

- Земи мене, момне ле!

- Зе ща тебе, чифчю,

пра ща кални навуца,

я ща бели краваи!

(Из сборника "Тесни на Бердянските българи", записани от А. Върбански. Ногайск, 1910)

Старите къщи и техните ангели хранители

ИРЕН ТАНЕВА

Станаха 130 години от определянето на София за столица. И макар мнозина да й намират кусури, тя има своя красота, уют, интересни истории, тайности, макар и не парижки. Тази атмосфера се създава до голяма степен от старите къщи и от спомена за хората, живели в тях - някои общоизвестни, други - не чак толкова популярни.

Сред първите е поетът Пейо Яворов. Домът на улица "Георги Раковски" 126 е една от няколко му квартири в София. Сега в двора има градинка и гранитна фигура на поета. Запазена е кушетката, на която умира. Къщата, строена в края на XIX век, е собственост на състоятелния софинец Васил Беленски, чието семейство обитавало първия етаж. На втория - в края на 1912 г., се настаняват дъщерята на Петко Каравелов - Лора, и Пейо Яворов след завръщането му от Балканската война.

Стаите са малки, прозорците - тесни, между

двата етажа се вие дървена стълба. Но младата съпруга мечтае да има свой дом и го подрежда с вкус и финес. Две стаи с преходна врата помежду им са главни свидетели на драмата, разиграла се след полунощ на 30 ноември 1913 г. Сутринта, след семейна разпра,

двата етажа са намерени простреляни

Яворов тежко ранен в главата, а Лора - мъртва, пронизана с куршум в сърцето. Сред обществото се създава почти всеобщо убеждение в криминалния характер на случая. Срещу поета е повдигнато обвинение в убийство. След събиране на множество доказателства обаче, делото е придружено от обширно и идеално мотивирано заключение за прекратяване.

Ако оставим настрана трагедията, забелязваме дивана с пъстри атлазени възглавнички, кръглата маса, люлеещия се виенски стол, етажерката,

лампионът - всичко в стил сецесион.

Кабинетът на поета е малък и семпъл като подредба - орехово бюро, библиотека, кушетка... В по-ново време - през 1963 г., къщата е обявена за музей. През 1992-а е реституирана и музеят запазва само средния (втори) етаж. На първия се помещава известно време Сдружението на българските писатели, а на третия - вестниците "Литературен форум" и "Литературен вестник". Днес домът отново е само музей.

Друг човек, свързан с друго забележително изкуство - операта, е живял на улица "Цар Самуил" 43 - Борис Христов. Сградата е разположена в стар столичен квартал. Борис Христов е от Пловдив, където баща му Кирил е командирован като учи-

Кът от ресторанта

съберат всички.

Къщата е строена с чисто женското усещане за приятна обстановка и удобство, от човек художник по душа. Райна Христова е била ангел-хранител на дома, човек на реда. Винаги е носела ключовете на колана си. За топлината и в прекия, и в преносния смисъл допринасят зиданите печки с керамични орнаменти. В дома са се събирали приятели - на разговор или да посвирят.

Дворът с беседка е бил любимото място на бащата Кирил и сцена за всякакви представления на кварталните малчугани. Наблизо е живял белогвардеец - зет на братя Миладинови. Той

създава детски оркестър от балалайки

Борис Христов израства в тази атмосфера и може би така се ражда идеята домът да стане музикален център. Тя възниква в края на 60-те и началото на 70-те години и предвижда домът да бъде превърнат в център за развитие на млади та-

ланти с малка сцена.

Спомен за хора и съдби, които разказват любопитни истории за града и неговите жители

Къщата на "Раковски" 126, където в малката градинка отпред е гранитната фигура на поета Пейо Яворов (скулптор Иван Банев)

Лора и Яворов

Направен е ремонт. Малката къща на Тодор (дядото по майчина линия) в дното на двора е свързана със сградата, построена след завръщането от Пловдив. Дворът е направен на градина. През 2005 г. е засадена череша от името на Министерството на екологията. И други хора, институции и организации засаждат дървета и се грижат за тях. Музейната експозиция включва сценични костюми, писма, снимки. Центърът разполага с библиотека и фонотека. В друга част от центъра на столицата е домът на Веле и Атанас Кралевски - на ул. "Петър Парчевич" 33. Веле Кралевски завършва втория випуск на специалността "Славянска филология" в Софийския университет "Св. Климент Охридски". Работи като учител. Става популярен през 1923 г. с тезата, че Паисий Хилендарски е роден в село Кралев дол. Д-р Атанас Кралевски е лекар, специалист по гръдни болес-

чо Палавеев. Сградата е обявена за паметник на културата. Общият й вид е запазен като образец за архитектурата от началото на XX век. В сутерена известно време се е помещавало издателство "Веле Кралевски". От 2008 г. на партера и в двора е разположен ресторант с привлеклива градина - "Червената къща".

На днешните българи името на генерал-майор Никола Бочев най-вероятно не говори нищо. Той е от първия випуск на военното училище в новоосвободена България. Ръководи тържествата по случая 25-годишнината от битката при Шипка. Командир е на Пета пехотна бригада и е

начело на Първа пехотна дивизия

Умира през 1938 г. Съпругата му Олга Гешова е от Гешовия род (голям и влиятелен) - енергична, интелигентна жена с широки интереси.

Къщата им се намира на ул. "Славянска" с фаталния номер 13. Строена

е по план на румънския архитект Йон Минку. Собственик е търговецът Кръстю Хаджипеев. Той я продава на генерал-майор Бочев, който пък от своя страна я дава под наем (по финансови причини) за две години на пловдивския лекар д-р Чомаков, който има намерение да разположи в нея клиника. Тази идея не се осъществява. От 1946 г. с договор с тогавашния Столичен народен съвет се дава на градската библиотека. От 1959 до 1995 г. е Дом на литературата и изкуствата за деца и юноши. След това е един от офисите на КРМГ (една от големите фирми в областта на одита). Тя прави голям ремонт.

Сега тук са настанени фирми, занимаващи се с юридически и счетоводни услуги. А някога долният етаж се давал под наем. Генерал-майор Бочев, съпругата му и синът им Иван обитавали горния. В съседство живеел неколкостепенният министър и на роден представител Михаил Маджаров.

Внуците обичали да ходят там. Дядо им Никола (иначе мълчалив човек) им разказвал приказки - необичайни, съчинени от самия него. В тях вилниците и лъжиците оживявали - превръщали се в смели бойци. И въобще - в тях се разказвало все за войници, за битки - неща, свързани с неговата професия. Внуците помнят и албум със снимки, на който пише "VII рилска дивизия". На бюрото му стояла гилза, за която децата все го разпитвали.

Лятно време на двора, където растяла разкошна бяла череша, се палел огън, варели се сладка. В дома имало много книги. Градежът му бил особен, доста здрав.

Чешкият клуб е в приятен софийски квартал, в непосредствена близост до Дома на архитекта и Докторската градина - на ул. "Кракра" 15. Сградата

е триетажна, художествено оформена. Строителството й е завършено през 1892 г. Членовете на създаденото тогава дружество "Чех" - обединяващо всички чехи и словаци у нас, се събирали на различни места, най-често в Прошековата бирария. Имали нужда обаче от едно постоянно място за срещи. Затова през 1924 г. дружеството купува къщата на царския офицер Ангов от вдовицата му. След време тук се настанява училището, в което учат около сто чешки и словашки деца. В клуба се развива културна дейност: балове, балове с маски, чествания на национални празници. През 30-те години на ми-

Знаменитият певец

Музикалният център "Борис Христов"

налия век председател е именитият художник Иван Мърквичка. Сградата е обявена за архитектурен паметник. Стилът и решението носи елементите на типичните за времето необарок и неоренесанс. Тя впечатлява с фигуралните си композиции както отвън, така и отвътре. По този начин, като се запазват стила и архитектурата на сградата, макар някъде предначертано им да е променено, осъвременено, се съхранява връзката между настоящето, минало и бъдеще.

Репетиция в музикалния център

Като малък

Чешкият клуб

Животът е странно нещо. Мислите, че ораторите са тези, които управляват света? Грешите! Светът се управлява от слушателите. Песента не е хубава, докато слушателите не го кажат, а идеята не е добра, докато слушателите не я оценят. Дори в бизнеса е налице явна дискриминация: слушателите винаги дават оценка на ораторите.

Затова не е изненада, че уменията да слуша е едно от основните качества, които трябва да притежава всеки човек, правещ кариера. Това умение е вратичката, която ни отваря достъпа към най-ценното в нашия свят - към информацията. Умението да слушате ефективно е търсено във всеки един служител. Трябва не само да слушате, а и добре да анализирате получената информация. Грешки в разбирането могат да струват милиони пари, ако са направени по време на важен бизнес разговор.

Добри и... лоши

Какви са характеристиките на тези две групи хора? В резултат на изследване, проведено в САЩ в края на 90-те години, са групирани основните признаци на добрите и лошите слушатели, които посочваме по реда на намаляване на важността им:

Добрият слушател:

Поддържа визуален контакт. Внимателен и отразяващ невербалното поведение на говорещия. Изслушва, без да прекъсва. Преди да отговори, чака говорещият да приключи. Любезен, като го показва с думи и жестове. Задава въпроси, нямачи характер на съждение. Повтаря или обобщава казаното от говорещия, за да уточни, че е разбрал вярно мисълта. Осигурява конструктивна обратна връзка. Съпричастен към това, което чува. Показва интерес към говорещия като към човек. Демонстрира загрижено поведение и желание да слуша. Не критикува и не проявява субективност. Непредубеден.

Лошият слушател:

Прекъсва говорещия. Нетърпелив. Не поддържа визуален контакт. Има отнесен или отвлечен вид. Не проявява интерес към говорещия. Дава на говорещия ограничена или никаква обратна връзка (вербална и невербална). Промени темата на разговора. Не внимава и не се интересува от темата на разговора. Консервативен. Прекалено много уточнява. Замислен за нещо свое. Дава съвети, без да му ги искат. Върши странични неща по време на разговора.

Бай Ганьо: - Ш-ш-ът! Мене ще слушааш...

Побеждавам слушателите, а не ораторите

Бъдете активни!

Пътят към по-добра кариера върви чрез уменията да слушате. Трябва да го подобрявате непрекъснато. Обикновен служител прекарва до 30% от работното си време в активно слушане, ръководителите от средно ниво отделят за това до 60% от времето си, а висшият управленски персонал - до

75% от работното си време. Не може да се определи със сигурност дали уменията да слушате ефективно подпомага кариерата ви или хората, които стават големи началници, са принудени да се научат да слушат ефективно. Най-вероятно успехът в кариерата е комбинация и от двете неща. Всъщност колкото по-добър слушател сте, толкова по-високо отивате в кариерата си, а колкото по-високо в йерархията се намирате, толкова по-добри умения за активно слушане трябва да притежавате и т.н.

За да бъдете активен слушател, първо трябва да се научите да разбирате добре това, което чувате. Ако усещате, че хората считат, че не разбирате добре това, което те ви казват, вземете мерки да няма това разминаване. Бихте могли да питате хората направо, защо според тях не можете да ги разберете и как бихте могли да подобрите способността си за слушане. Друг човек вижда нашите грешки по-добре от нас.

Тренирайте ефективно слушане навсякъде, където е възможно. Четете книги и статии на тази тема.

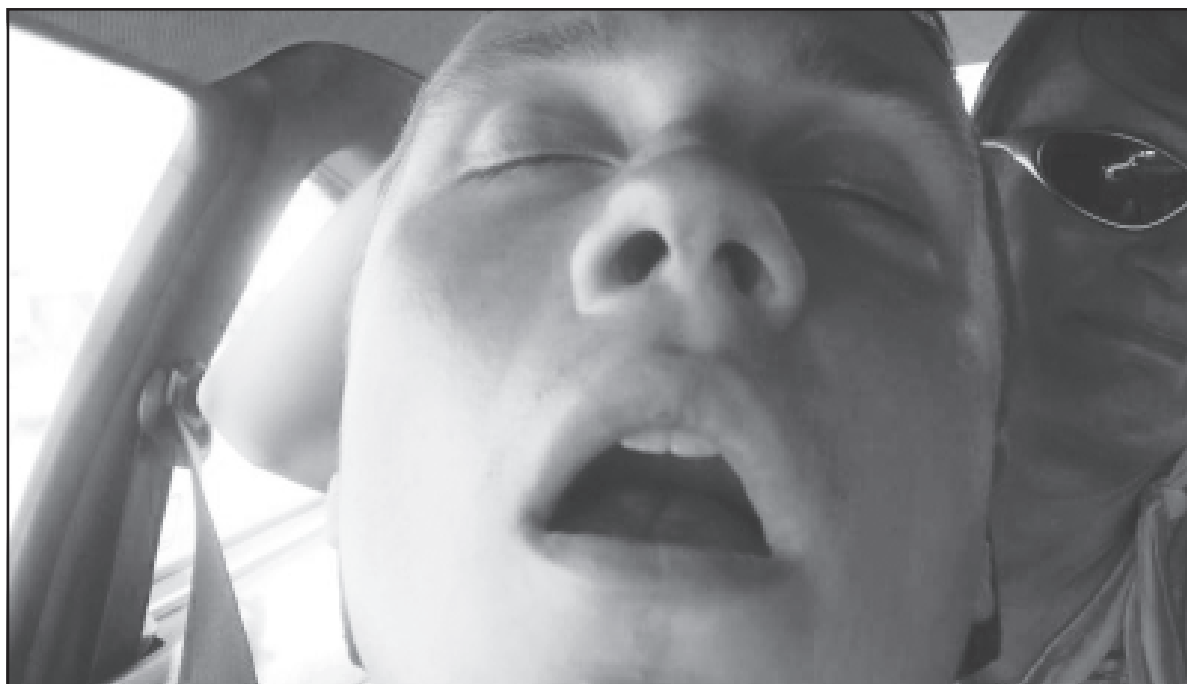
Силата на слушането

За да бъдете успешен слушател, трябва да осъзнаете, че уменията да слушате и да чувате са много важни за хората. В обществото в което живеем, разговорът е начин да спечелим приятели и партньори и в същото време е начин за влияние

върху хората. Добрите слушатели имат наистина мощно оръжие в ръцете си. Трябва да не забравяте, че ораторите не представляват нищо без подкрепата на слушателите, затова ораторите се стараят да спечелят тяхното внимание и подкрепа. Ораторите се опитват да ни убеждават, но слушателите са тези, които правят изводи от чуто и взимат окончателните решения.

Синдромът липса на отпуск

Работохолик - това не звучи чак толкова гордо...

Все повече хора, особено тези, които имат собствен бизнес, постепенно се превръщат в работохолици, работещи често не само без отпуска, но дори и без почивни дни. Натрупаната умора постепенно се превръща в хроничен стрес, а той, според специалистите, преминава в синдром, наречен условно "липса на отпуск".

Друг вариант, към който мнозина прибавят, е да вземат преносимия компютър и мобилния телефон и да работят оттам, където почиват, за да не се усети липсата им на работното място.

Единственото, което може да се приеме за успокоително в такива случаи, е, че човек прави това абсолютно доброволно, т.е. липсва моментът на принуда, който би увеличил стреса. И това обаче е донякъде условно, тъй

като принудата може и да не идва "отвън", т.е. от началника, а "отвътре" или както се казва, "самата работа да го налага".

Логично изглежда, че този синдром е идентифициран и определен като такъв именно в САЩ в резултат на многобройни изследвания и допитвания и вече се смята за причина при възникването на много заболявания.

Постоянно получавайки стрес

в работата и лишавайки се от възможността да си почине пълноценно, човек буквално трови своя организъм. Той се намира под въздействието на канцерогени, способни да предизвикат сърдечни пристъпи, инсулти, рак и други сериозни проблеми със

здравето.

Според специалисти продължителността на живот на работохолика отстъпва на продължителността на живот дори на хората, злоупотребяващи с алкохола. Данни от специално изследване, посветено на синдрома на липсата на отпуска, сочат, че ежегодната отпуска намалява риска от преждевременна смърт с 20%. Проблемът е, че дори по време на отпуска много хора не могат да си починат. Наличието на мобилни телефони, компютри и интернет значително облекчават задачата едновременно човек да е в отпуск и все пак да може винаги да бъде открит, т.е. да работи на всевъзможни места, но дори в такива случаи много хора се чувстват виновни, че са оставили работното си място и са заминали да почиват.

Какво да се прави?

Никога и под никакъв предлог не се отказвайте от отпуск, съветват лекарите. Представата, че без вас офисът ще спре да работи или всичко ще се обърка, най-често е погрешна. На нея, според психолозите, е добре да се противопостави какво се случва със здравето ви, ако не почивате достатъчно и то пълноценно, т.е. поставете се по време на почивка напълно да забравите за своята работа. За много хора тази задача изглежда неизпълнима. Между другото, отпуск с мобилен телефон и компютър се равнява на липса на отпуск - простата смяна на обстановката все още не значи почивка.

Не е добра идея отпуската да се дели и на части. Според специалистите, пълноценният отход е възможен само ако сте в отпуска не по-малко от 3 седмици. Неделната отпуска

няма никакъв смисъл в това отношение - максималното, което можете да постигнете, е да се насипите, но тя няма да свали напрежението и да премахне стреса.

Пълноценна почивка означава всъщност пълна смяна на дейността. Дали това ще е свързано със слънчеви/морски бани, 2 седмици, прекарани в планината или нещо друго, е въпрос на лични предпочитания. Ако работата ви е свързана предимно със седене в офиса, то си струва да съвместите почивката с физическо натоварване. Ако цяла година не се спирате на едно място, по време на почивката трябва да забавите темпото и повече да се залежавате. Във всеки случай в началото на отпуската трябва добре да се насипите - това ще помогне на организма по-бързо да излезе от стресовото състояние и да започне да си почива пълноценно.

Жени, обядвайте

с мъже

за стройна
фигура

Когато обядва с мъж, жената често подбира ястия с по-малко калории, отколкото ако се храни с приятелки или сама. Това е изводът, до който са стиг-

нали изследователи от Университета "Макмастър" в Онтарио, Канада. Нещо повече - колкото по-голям е броят на мъжете в компанията, толкова по-мал-

ко калории се оказват достатъчни за жената да се нахрани.

"Ние често забравяме, че храненето е социална дейност. Хората подбират компанията, в която ще се хранят, и тяхната психика се подготвя от по-рано за това какво ще изберат за обяд", твърди Янг, ръководител на катедрата по психология, неврология и поведение. Според нея обяснение за този факт е, че хранителната промишленост акцентира в своите реклами върху женската част от обществото - в клиповете на различните продукти най-често има привлекателно изглеждащи стройни жени, а не със средно или наднормено тегло. "По този начин изборът на храна започва да зависи от това как хората около нас възприемат нашия избор, т.е. с какво мнение остават за самите нас."

Колкото до мъжете, наблюденията на канадските психолози показват, че мъжкият пол не обръща особено внимание нито на количеството храна, нито на това дали се хранят в компания на мъже, жени или в смесена компания.

Кафето и до днес остава загадка

За науката то продължава да е противоречива напитка. Дълго време се смяташе, че е изцяло вредно за здравето. Напоследък се появиха и изследвания, показващи, че в определени случаи то е полезно - за предотвратяване на старческата склероза и диабет, за подобряване на потентността.

Към този списък скоро бе добавено още едно свойство на кафето - оказва се, че то съдържа голямо количество баластни вещества, които не

се преработват от химичните съединения и играят важна роля в храносмилането и поддържането на нивото на захар в кръвта.

Според специалистите всеки ден човек се нуждае от 25 г баластни вещества, като техният недостиг води до проблеми с червата. Според много публикувани сведения за питателните вещества кафето не съдържа баластни вещества.

Испански учени смятат, че са поставили точка на този спор, като са доказали, че на-

питката съдържа целулоза и разтворими захари, които са баластни вещества. Те са изследвали кафето с помощта на храносмилателни ферменти в изкуствен модел на човешките черва и са установили наличието на баластни вещества и в трите вида кафе: черно филтрирано, приготвящо се за 6-8 минути при температура 90 градуса С, еспресо - сварено под налягане при 114-121 градуса, и нескафе - инстантно кафе, залято с много гореща вода.

Според данните на учениците в 100 мл филтрирано кафе се съдържат 0,47 вещества, които не се усвояват, в еспресото те са 0,65 мг, а в нескафето - търсеният продукт възлиза на 0,75 мг.

По този начин по съдържание на баластни вещества кафето превъзхожда виното и портокаловия сок, които най-често се споменават като източници за организма на такива вещества.

Всички видове кафе съдържат голямо количество

полезни за организма вещества. Разтворимото кафе обаче е по-полезно от "обикновеното".

Интелектът на децата зависи от броя им в семейството!?

Резултатите от изследване на учение от университетите на Охайо, Оклахома и Северна Каролина оспорват данните от по-ранните изследвания, в които се твърди, че по-големите деца са по-умни от своите братя и сестри. Д-р Аарон Уичмън, автор на изследването, твърди, че в голяма степен интелектът на детето зависи от броя на децата в семейството и възрастта на неговата майка, а поредността на раждането на децата не влияе върху техните умствени способности, съобщава списание Personality and Social Psychology Bulletin.

Уичмън пояснява, че досега е била допускана важна грешка - учените са сравнявали деца от различни семейства и затова откритите закономерности се обясняват не с различията между братята и сестрите, а с различията между децата от многодетни семейства и семейства с 1-2 деца. "Третите и четвъртите деца се раждат в многодетни семейства, където условията за възпитание имат редица недостатъци, които впоследствие влияят върху умственото развитие на децата. В действителност детето, родено четвърто поред, има същите умствени способности като първородното дете. Но всички тези деца не са толкова интелектуално развити, колкото децата от малките семейства", посочва Уичмън в публикацията.

В изследването са участвали 3000 семейства. На децата са правени тестове за интелигентност, включващи задачи по математика, две задачи по четене - за определяне на способността за четене и разбиране на смисъла на прочетеното. Учените са сравнявали умствените способности на децата от едно семейство, когато те са били на 7-8 години, а после на 13-14 години.

За показател, определящ различията между семействата, е избрана възрастта на жената в момента на първото раждане. Според Уичмън жените, родили първото си дете в по-ранна възраст, като правило са по-малко образовани, имат повече деца, по-нисък доход и са налице други фактори, които влияят отрицателно върху интелекта на поколенията. Децата от различните семейства с майки на еднаква възраст имат еднакви умствени показатели. Аналогични са данните и при децата от многобройни и малки семейства.

Изследователите подчертават, че няма никакви доказателства за взаимовръзка между поредността на раждането и умствените способности на децата, а определящи са ситуацията в семейството и генетичните особености.

Друга определяща причина е възрастта на майката

Удължава ли наистина сексът живота

Правейки любов, човек далеч не само подобрява настроението си. Сексът също така допринася за изгарянето на повече калории, засилва имунитета и намалява опасността от рак. По-високото мнение за себе си е само една от 237-те причини, заради които хората твърдят, че правят секс, посочва изследване, цитирано от сп. Archives of Sexual Behavior.

Половият живот и наличието на обичан партньор са способни да направят почти чудеса със самооценката на човека. По време и особено след секс в организма се изработват ендорфини (хормони на радостта), които са причина за подобреното настроение.

Неудачният сексуален опит

се отразява негативно на душевното състояние. Затова добрият секс подобрява отношението към собственото тяло, избавя от чувството за тревожност и склонността към психични разстройства. Сексуалната удовлетвореност е пряко свързана с честотата на сексуалните контакти, т.е. колкото по-често човек прави секс, толкова по-малка е вероятността да страда от депресия.

По време на оргазма се изработва окситоцин - хормонът, свързан с различните положителни психически и физиологически ефекти, което подобрява и съня. Затова много хора, преди да заспят, правят секс. Много изследвания доказват, че любовните ласки освен приятните усещания имат и биохимичен ефект - те намаляват нивото на кортизол - хормона, който се отделя при стрес. Ако човек прави секс 1-2 пъти в седмицата, в тялото му се повишава броят на антителата, които са способни да го предпазят от настинка и други инфекции. Т.е. интимният живот не само подобрява общото здравословно състояние, но и укрепва имунитета.

Здрав дух в здраво тяло

Организмът на човек с висока самооценка се справя по-добре с причинителите на заболявания. Затова и фразата "Здрав дух в

здрavo тяло" вече има и съвсем научна обосновка. Изследванията показват, че честата еякулация при мъжете е способна да намали риска от развитието на рак на простатата, а редовната полови активност помага на жените да намалят риска от рак на гърдата. Окситоцинът е предпоставка за по-дълъг живот. Той се изработва в организма на жената, родила дете, при хората, които са свързани с партньорите си със здрави и продължителни отношения, а също така по време на полов контакт. Този "свързващ ефект" е причината хората да правят секс и след като вече са изгубили способността си да имат деца. Сексът притъпява чувството за болка, предизвикана от най-различни причини, включително болки при мигрена, артрит и пременструален синдром. Сексът повишава нивото на ендорфините, които могат да бъдат наречени природни болкоуспокояващи. Научно е доказано, че той облекчава хроничните болки и болките преди менструалния цикъл.

Изгаря калории и мазнини

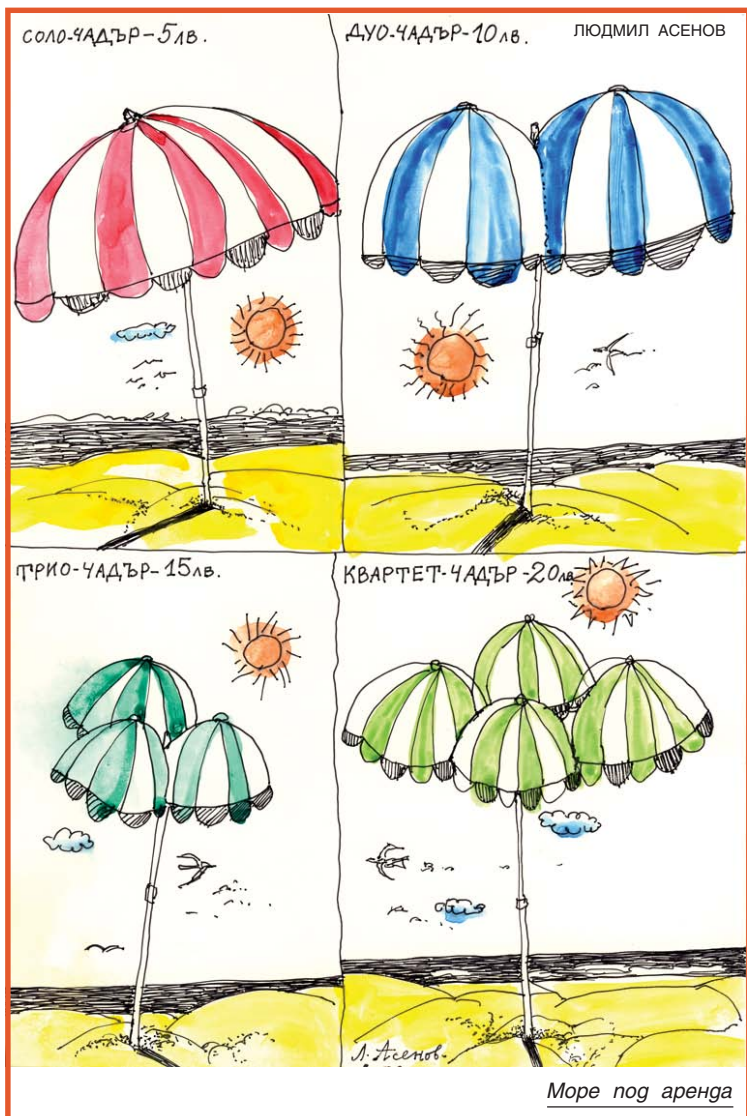
За 30-минути се изгарят над 85 калории, което може да се сравни с умерена физическа активност като плуване или домакинска работа. Хората, които водят активен полов живот, са по-склонни и към редовни физически упражнения. Редица изследвания доказват например, че хората, които се занимават с аеробика, по-често правят секс, който ги удовлетворява. Любопитно изследване, проведено преди де-

сетина години, показва, че рискът от смърт при мъжете, които често изпитват оргазъм, е с 50% по-нисък.

Други наблюдения се опитват да отговорят на въпроса дали бракът увеличава продължителността на живот. Специалистите днес са почти единодушни - здравите отношения са предпоставка за дълъг живот и съвсем не на последно място роля за това има сексът.

АКО ПРОЧЕТЕТЕ НЕЩО ТАКОВА В УТРЕШНИТЕ ВЕСТНИЦИ, НЕ СЕ УЧУДВАЙТЕ!

РАШКО СТОЙКОВ

БОРИСОВ ПРИ БАРОЗУ НА 9 СЕПТЕМВРИ, ЗА ДА ОТПРАЗНУВАТ ЗАЕДНО ПОБЕДАТА НАД АНТИФАШИСТКАТА СЪПРОТИВА.

НОВИ РАЗКРИТИЯ: МИЛИАРДИ ОТ ПАРИТЕ ЗА ПОЧИСТВАНЕ НА СОФИЯ ОТИШЛИ ЗА МЕТЛИ ЗА ВЕЩИЦИ.

ЦЕЦО ЦВЕТАНОВ: ВЪВ ВСЯКА БАНДА ЩЕ ВНЕДРИМ АГЕНТ ПОД ПРИКРИТИЕ. НЕ ОТВЪН - А САМИЯТ ГЛАВАТАР НА БАНДАТА!

ИЗБОРИТЕ В АФГАНИСТАН ПРИКЛЮЧИХА УСПЕШНО. ПРОДЪЛЖАВА ПРЕБРОЯВАНЕТО НА ТРУПОВЕТЕ.

ПРИНЦИП НА ПРЕМИЕРА: "ТЕ СЕ СЪБРАХА, АЗ РЕШИХ!"

ВЪЗЧУТЕН КАТАДЖИЯ: ПРЕСТЪПНИ ВОДАЧИ САМИ СПИРАТ И МОЛЯТ ДА ИМ РАЗВАЛИМ ПАРИ!

РАЗКРИХА И СВЪРТАЛИЩЕ НА АТОМНИ ВЕЩИЦИ В АЕЦ "КОЗЛОДУЙ"!

ВЪПРЕКИ ВЛАДЕЕНЕТО НА ЧУЖДИ ЕЗИЦИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ЧИНОВНИЦИ НЕ ПРАВЯТ РАЗЛИКА МЕЖДУ МЪЖКА КРАВА И ЖЕНСКИ БИК?!

Автобус 204. Пътуват баба и внуче. Детенцето, като повечето деца в автобус, говори високо и всички в салона го чуват. То казва на баба си:

- Искам при мама, искам при татко!

Бабата го успокоява:
- На работа са, Кънчо! Трябва пари да изкарват!

Детето, без да се замисля, пита:
- А тогава защо все нямат пари?

Малки обяви

Луд чака зелници. За контакти: тел. 8967-321.

5643-88760 дава под наем на две студентки остъклен балкон. Самостоятелен вход, ток, вода, тец, асансьор.

Тел. 442391278 - ТЪРСЯ ЧИТАТЕЛКА на новата си стихосбирка. Добро възнаграждение.

СТРОИТЕЛНА ФИРМА довършва недовършени симфонии. „Нюбилдинг“, София, бул. „Т. Корувев 12“

Изгубен дизелов локомотив №12457, гара Левски - да се счита невалиден.

Удрям така, че ще ви светне пред очите. Боре Тъпона, Мотело „Ихтиман“.

Търся турски везир, може и шофьор на ТИР, за да си говорим съкровени неща за градинката ми на село. Централна поща София, „За Гергана Белоногова - ДО ПОИСКВАНЕ“.

Житейско спокойствие

ПЕТЪР ПОПОВ

Правя равностметка на десетгодишния си семеен стаж и си мисля - ми то, семейството, наистина било основна клетка, ама до края не разбираш с какъв звяр се налага да живееш в тази клетка - хищен или от по-кротките.

Ето, прибирам се вечер у дома. Посреща ме пуделът Кънчо. Аз затова съм го и взел - да зная, че някой ме обича в този живот. Защото при съвместното съжителство с жена това не е сигурно. А съпругата в това време свещенодейства в кухнята. Приготвя някакви панирани вкусоти, които след

десетина минути ще кацнат на масата и ще се получи тих кулинарен празник. Хубав финал на сивия ден. Погледът на половинката ми обаче не може да се нарече ласкав. Тя стоварва готовата кулинарна продукция на масата, бута към мен половин хляб и жестът ѝ говори: "Яж, яж, поне за това те бива. Заприличал си на Котоошу, скоро няма да можеш да влизаш през входната врата, ама яж - ти това най го умееш! И запомни, най-накрая, че козунакът се яде без хляб!"

Аз започвам да ям умилително и още по-умилително я гледам. - Великолепна си в кулинарните си уме-

ния! - старая се възхитен да отроня аз с пълна уста! - На теб и изтривалката пред вратата да ти дадат, ти и от нея ще сътвориш прекрасен гювеч, който може да вземе награда и на

национален конкурс за най-елитни готвачи! Аз наистина не мога без теб.

Моята половинка ме гледа вяло, след което се прозява с досада и отвръща:

- Другите семейните двойки живеят интересно, ангажират романтични хотели на още по-романтични места, зариват се взаимно с подаръци, а ти само в чинията гледаш. Ех, другите жени какви съпрузи имат! А пък и като си спомня мен какви ме искаха, но аз се обрекох на затворнически живот. Моята официална дреха е пеньоарът, който ми купи от панаира в Тутракан преди петилетка. Другите жени с рокли без гръб по светски партита ги разхождат, а аз? Производителка на кюфтета и панирани трътки. С пеньоар, защото той най ми приляга според теб... Пропуснат живот!

Чувствам, че след последните й думи се задавам.

- Всичко си способна да развалиш! - негодувам толкова гръмко, че пуделът Кънчо се скрива от страх под дивана. - Не мога да живея с теб! Цялата ми вечерна идилгия развали!

Наяждам се бързо и се оттеглям обиден на дивана пред телевизора. Сега ще гледам на спокойствие целия мач. И изобщо с жените е така - никога не можеш да разбереш живеете ли се съвместно, или просто винаги трябва да си им обиден, за да откриеш с мълчанието си своето житейското спокойствие...

Ние, пешовците!

БЛАГОВЕСТ
МИТКОВ

Имам приятел – Пешо. Ама много прост. И наивен. Като дете. Всеки ден открива някои истини за живота. Седим в кварталното кафене, Пешо си пие водката и по някое време замислено казва:

- Знаеш ли, тия, милионерите, имали много пари, бе!

Мен ме напушва смях, но не се смее, може да ми се обиди, а нали е приятел, не искам да ми се обижда, затова потвърждавам:

- Да, милионерите обикновено имат много пари...

Той въздиша:

- А ние нямаме! И знаеш ли защо?

- Защо?

- Щото не сме милионери! – обяснява Пешо, горд от откритието си.

Друг ден ми съобщава друга новина:

- През зимата вали сняг! И знаеш ли защо?

- Защо?

- Щото е студено! Ако беше топло, щеше да вали дъжд! Забелязал съм, че през лятото никога не вали сняг... Има връзка между снега и сезоните, от мен да го знаеш!

- Ще го запомня! – казвам му.

- И друго запомни! – поучително вдига показалец той. – Прелетните птици прекарват зимата из южните страни! Вчера го прочетох в една книга! Понеже там е топло! Лесно им е на прелетните птици... И знаеш ли защо?

- Защо?

- Защото имат крила и могат да летят! Литват на юг и готово! Лесно им е на птиците...

- Лесно им е – съгласявам се.

- И милионерите обикновено прекарват зимата из южните страни! – продължава той. – И знаеш ли защо?

- Защото имат пари! – отвръщам.

- Ей, сети се! – блесват очите на Пешо. – Виждаш ли к'во нещо?! Едните имат крила, другите имат пари и живот си живеят! А ние, дето нямаме нито крила, нито пари – мръзнем по цяла зима тука!

Ден след ден Пешо открива истините за живота и света. Ту щеще ми събщи, че пчелите могат да произвеждат мед, а мухите – не, защото ако мухите можеха, както са много, на цели рояци, щяха да затрупат земята с мед и да я унищожат. Щото медът е гъст и лепкав. Понякога ми обяснява, че хартията се прави от дървета, но обратният процес е невъзможен, от хартия дърво не можеш да направиш, следователно горите загиват ей така – нахалос – за да четем глупости по вестниците.

Онзи ден обаче Пешо ме втрещи с поредното си откритие. Каза:

- Знаеш ли – аз съм много прост! И наивен! Нищо, че се казвам Пешо! Между другото, осъзнавам, че и името ми – Пешо – също е едно такава – просто и наивно! Може даже да се каже, че не съм наивен, ами съм си направо тъп! Признавам го! Но знаеш ли какво?

- Какво?

- Абе, напоследък имам чувството... Така си мисля, де... Абе, мисля си... Дали пък ония, политиците, не смятат, че тая държава цялата е населена само от Пешовци, а?!

ПЕГАС

ПРИЛОЖЕНИЕ ЗА ЛИТЕРАТУРА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

ДУМА

СЪБОТА 29 АВГУСТ 2009, БРОЙ 197

От редактора

Мадона, артефакти и глупости на таркалета!

БОРИС ДАНКОВ

То не би тупургия и суетня, маниакална хистерия и медийна шумотевица! Попкралицата идвала в София с едучкоко си ТИР-а. Гардеробът на Магона включвал едучкакви си грехи. Козметиката ѝ била такава и такава. Бельото ѝ таково и таково. Спалнята, приборите за хранене, суетата, тоалетната на Магона...

Вече да не говорим за безбройните "ах" и "ох", с които феновете на попзвездата в родното ни отечество възкличат из разните блокове и музикални сайтове. Ау-у, идва Магона! Бау-у! Страхотно! Бясно! И т.п.

А когато православната ни църква съвсем основателно възропта срещу тази пошла суетня, в "свободния" ни печат се пръкнаха заглавийца като "Поповете срещу попа". Ма толкова хитро, толкова умно - цяла медийна находка! Тъй "убедително", че човек неволно може да се запита дали не живеем в някой халифат, вместо в християнска държава.

А иначе "най-компетент-

ното" обяснение на "явлението Магона" тези дни ни даде небезизвестният спец по сугестология и медийни комуникации Гого Лозанов. И тъй за Магона, като "представител на масовата култура", било съвсем нормално да създава "артефакт от своята религия, построена върху секса". Така тя създавала своя публичен образ като агресивна реакция, като пародия и гавра с църквата.

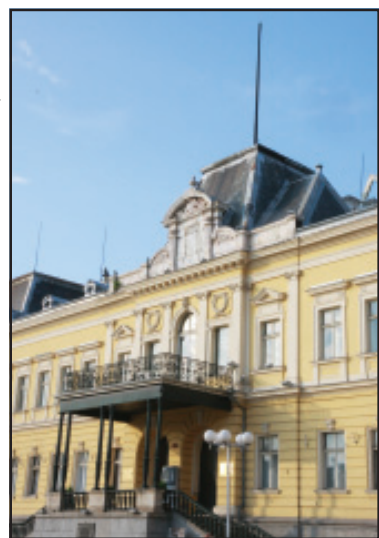
Увлечен от своята интелектуална сноберия, сугестулогът-психолог започва да се изживява едва ли не като покровител на православната ни църква. Тя не трябвало да реагира по този начин, а следвало да създава "консервативни интелектуалци", които да защитават традиционните ценности.

И сигурно щяхме да повярваме на Гого Лозанов, ако не знаехме, че и той самият е сред създателите на "артефакти" и принадлежи към множеството "авангардни интелектуалци", които боязят от хранилката на Сорос. Айде стига!

ПРИЯТЕЛИ

Япония дарява 345 хиляди евро за НХГ

Договори за специализирана апаратура за ателиетата по консервация и реставрация, фотоателие и аудиовизуална техника на Националната художествена галерия в София ще подпишат и разменят на 8 септември директорът на НХГ доц. Борис Данаилов и представител на JICA (Japan International Grant Agency) г-н Хитомоши Шогжи, научи ДУМА от галерията. На церемонията ще присъстват представители на Министерство на културата, японското посолство и Министерството на външните работи. Дарението е на стойност 46.5 млн. японски йени (около 345 хил. евро) и се реализира в рамките на програмата на правителството на Япония за подпомагане на културни институции с национално значение. До момента НХГ не разполагаше със специализирана лабораторна апаратура за реставрация и правилно архивирание на наличния фонд, а посетителите на галерия-

СНИМКА БЛАГОВЕСТА ЦВЕТКОВА

та бяха лишени от възможността да се запознаят в пълнота с художественото ѝ богатство поради липсата на съвременни аудиовизуални средства. Ето защо правителството на Япония взе решение да финансира проекта за модернизация на НХГ с увереността, че по този начин ще допринесе за по-пълноценното представяне на българското изкуство в страната и чужбина.

ВЕРНИСАЖ

Изкуството срещу дехуманизацията

Разговор с художника Лъчезар Ошавков за изложбата му във Варненската галерия „Кавалет“

- Досега сте показвали 10 изложби в „Кавалет“. Сегашната е единадесета поред. Какво поражда това доверие към тази галерия?

- Познавах Валерий Поцаров още като гържавен галерист. Запозна ни моят при-

Лъчезар Ошавков

ятел от детинство Никола Манев. Контактът ни беше в началото чисто човешки, а после прерасна в професионален. Бях поласкан, че той обърна внимание на моите неща и ми гласува доверие. Той превръща идването ми до Черноморието в един празник, в "еден безкраен празник", ако мога да перифразирам Хемингуей.

- Разговаряме ден след откриването на изложбата. Емоциите от вернисажа вече са се уталожили. Как преценявате снощния си контакт с ценителите от Варна?

- Както при всичките ми изложби в "Кавалет", и снощи галерията беше препълнена от народ, та хората трябваше да чакат ред, за да видят изложбата. В наше време тези "опашки" са много мило преживяване за артиста. Виждам, че в годините галерията

е успяла да създаде изключителен интерес към изкуството ми. Прииждаха ценители (още през геня), които специално бяха пътували от София, Пловдив и други градове, за да видят изложбата. Затова се чувствам поласкан.

- Вашата изложба е част от проекта на галерията "Париж-Варна". Какво мислите за него?

- Мостът "Париж-Варна" може да се види в изложбата, защото има платна, посветени на любими места в Париж или вдъхновени от Черно море, както и творби, посветени на екологичните проблеми на планетата. От друга страна - произведения, изпълнени съзнателно в една строго класическа техника. Това са моите опити за противопоставяне на известната дехуманизация, която в момента е една временна мода.

- Кога и къде ще ви видим пак - след тази изложба в "Кавалет"?

- Използвам малко по-дългия си престой в България през тази година за организирането на още две изложби. За първи път ще покажа свои неща в софийската галерия "Класика", а след това, по повод 50-годишнината от завършването на Художествена гимназия, в галерия "Дебюти" - изложбата "Никола Аръшев и ученици". Това сме ние - учителят и възпитаниците му Никола Манев, Павел Койчев и аз.

- С други думи, акумулаторите ви ще бъдат добре заредени... Благодарим ви за този разговор! Както и за рядката снимка от вашия архив, която ни предоставихте.

- И аз благодаря за вниманието на в. ДУМА!

Лъчезар Ошавков, Джаз в пустинята

РОЛИ

Кристофър Плъмър ще бъде Просперо в „Бурята“ на Шекспировия фестивал в Стратфорд

Кристофър Плъмър е изпълнявал различни роли, сред които тези на крал Лир, Юлий Цезар и Джон Баримор, на Стратфордския Шекспиров фестивал в Канада, съобщиха Асошиейтед прес. Сега актьорът, отличен с награда "Тони", се готви да се превъплъти в ролята на Просперо в пиесата "Бурята", заяви творческият директор на фестивала Дес Маканъф. Просперо е кулминацията, когато става дума за уменията на Шекспир като драматург да създаде сложни роли, допълни той. "Бурята" ще бъде поставена на сцена от Маканъф през 2010 г. В програмата са включени също други три пиеси от Шекспир - "Както ви харесва", "Зимна приказка" и "Двамата веронци", както и три мюзикъла - "Целуни ме Кейт", "Евита" и "Жак Брел е жив". 79-годишният Плъмър спечели "Тони" за най-добър актьор през 1997 г. за пиесата "Баримор", посветена на бележития американски актьор.

Политестетската шизофрения „Дзифт“

Неотдавна медиите ни надуха главите, че този български филм е най-успешният за последните 20 години. Така ли е наистина?...

ЮЛИАНА ЗЛАТКОВА

Ако бях гледала „Дзифт“ просто така, непредубедено, щях да видя един приличен, брилянтно заснет, може би малко претенциозен филм и дори да се зарадвам, че българското кино е направило качествен скок в сравнение с предишните години. Още повече този филм спечели „Сребърен Георгий“ на Московския филмов фестивал през миналата година и „Златната роза“ на фестивала във Варна. Но... преди да гледам лентата на режисьора Явор Гърдев и сценариста Владислав Тодоров, вече медиите ми бяха надули главата, че „Дзифт“ е най-успешният български филм за последните 20 години, че „...заг него стоят не хора от изтерзаната икономическа и обременена с идео-

стойностна, да стигне дори до библейски измерения. Сюжетът съдържа в себе си всички предпоставки за такава история: млад мъж лежи в затвора за убийство вместо приятеля си, чиято вина е поел. Влиза преди 9-и септември, излиза след 9-и. Любимата му, заради която се е жертвал, го е излъгала, че са имали дете, което си е отишло от този свят, а всъщност живее с приятеля му - убиец. Той пък му дава бавнодействие отрова, за която няма противвоотрова. Към библейски измерения насочва и заглавието: дзифтът - най-ниската фракция на петрола, черната утайка, е онази земна смола, която хората са използвали при изграждането на Вавилонската кула, предназначена да се издигне

ПенеВ), Богомолката (любима на главния герой, мръсница, прегателка - манекенката Таня Илиева)... Женското същество си има и човешко име, пак емблематично - Ада. Жените са изчадия адови, нищо ново, твърдели са го и изключително напредничавите мозъци от Светлата инквизиция през Средновековието. А по отношение на „Дзифт“ един кинокритик твърди, че авторът Владислав Тодоров е сред „могъщите български хуманитарни мозъци, изтекли на Запад“. Какво съвпадение!

Та тези персонажи, които външно, но само външно, приличат на хора: ходят на два крака и разговарят, разказват си стари вицове, съществуват в една действителност, афиширана жанрово като „ретросоц“. Доколкото знам, жанровете в киното са драма, комедия, трагедия, трагикомедия, но това е друга тема. В мрежата открих и още едно жанрово определение, което ми направи силно впечатление: „неоанар“. Хем ново черно, хем старо червено, разбирай - социалистическо... Много ми идва, честно. Обърквам се. Имаше в началото на 90-те години в руското кино течение, наречено „чернуха“. То включваше много филми, в които се показваше само лошото от действителността. Това течение си изживя времето, но дори и то беше цяло течение, направени бяха доста филми. А при нас - един филм и вече жанр. Ау-у-у! А народът ни го е казал: една лястовичка пролет не прави. Пардон, такива поговорки ги няма в

Режисьорът Явор Гърдев: - Във филма ние не се занимаваме с реалистична възстановка на действителността от 40-те или 60-те години, а политестетиката (!!!) на комунизма...

„Могъщият български хуманитарен мозък“ Владислав Тодоров, вгледан в очертаванията на тъпия „соц“

логически и всякакви компромиси ВГ киногилдия, а космополитните ерудити...”, че ми предстои да видя един „скрит диамант сред социално-воликата“. И така, любопитството ми на зрител и очакванията ми на изкушен от седмото изкуство професионал скочиха до небесата.

За съжаление срещата ми с „Дзифт“ ми донесе не само разочарование, но и тъга. Екзистенциална тъга. Повече ме по стъпките на изгубеното мислене на българските кинотворци. Извинете ме, че перифразирам Марсел Пруст, но ми се натрапи от само себе си. Защо ли? Защото в продължение на час и половина от началото до края на „Дзифт“ гледах цитати. Цитати от Куентин Тарантино, цитати от Реймънд Чанглер (само формални, динамична криминална история няма), цитати от всички възможни англоезични режисьори и писатели, за които се сетите, без Шекспир и Джефри Чосър за съжаление. Отгоре на всичко в интернет прочетох, че те, цитатите, са голямата гордост на филма. Гордост е, че ние, българите, цитираме англоезични автори. Което, нали разбирате, показва колко добре сме си научили урока и колко успешно за пореден път се правим на това, което не сме. С други думи, комплексите ни - национални и творчески, за пореден път щръкват отвсякъде.

Тъжно ми стана, че някъде по трасето, изгубена в превода на български на руските тези цитати, се е затрила една драматична история за любов и предателство, която би могла да бъде наистина

до небесата. А Вавилонската кула е символ на човешката грандомания - Господ не позволил да бъде довършена и е объркал езиците на хората, за да не се възгордяват толкова.

Вместо това обаче научих, че дзифт на стар софийски жаргон означава „лайна“ и се запознах с персонажи с емблематични прякори: Молеца (главен герой, набеден за убиец - актьора Захари Бахаров), Плужека (убиец, успешен милиционер, мръсник - актьора Владимир

Идиотизирани пионерчета от епохата на тоталитаризма. С подобни тенденциозни персонажи е затлачен почти целият „филм“

англоезичните цитати, за какво ли са ни, отмираец български език, отмираец българско мислене... Не си струва да му се обръща внимание.

После осъзнах, че точно това се иска от мене. Да повярвам, че е така. Да приема за истина, че „неонар“-а и „ретросоц“-а не са само филмови жанрове, а показват реалността такава, каквато е била допреди 1989 година в България. Доста сложно, нали? А всъщност много просто. Трябва да се оплуге, да се покрие с дзифт, т.е. с лайна, всичко съществувало преди, да се набие с чук в главите на младите хора, родени след 1989-а, че преди това не е имало нищо хуманно, нищо смислено, нищо стойностно, а единствено молци, богомолки и плужеци, които дори не са и молци, богомолки и плужеци, а само техни жалки подобия; че действителността в затвора не се е отличава от тази извън него, че хората са били измъчвани за цяло и нещяло по най-брутален начин; че са успявали в живота само подлещите. Чакайте малко, как така са успявали дори и подлещите в какъв живот?! Че то тогава не е имало нито успехи, нито живот. Животът е после и е започнал от нулата и се размножава чрез просто делене, откакто е демокрация. И още нещо - хуманното, стойностното, истинското е само в цитатите от западни филми, да не си помислят, случайно, същите тези млади хора, че е имало нещо добро в родината им, у родителите им, у бабите и дядовците. У мен се породи и сериозното съмнение дали и наградите на „Дзифт“ не се дължат на същото: че българите угоднически сме се показали такива, каквито другите искат да ни видят. „Дзифт“ дава отговора: защото сме молци, богомолки и плужеци...

Редактор Борис Данков

Полит-икономия на портрета

Изложбата "Полит-икономия на портрета" на Борис Сергинов представя портрети на политически и исторически фигури от миналото и настоящето. Като в случая портретът или иконата на съответния политик, космонавт или терорист е превърнат, от една страна, в реди мейд, защото е взет наготово от интернет и след това векторизиран-дигитализиран. От друга страна, образът се деполитизира, демистифицира и става декоративен елемент, част от "ковъор", тоест всички тези икони се превръщат в "нищо" и флорални мотиви. За разлика от Анди Уорхол, тук става въпрос за чиста декорация чрез известни образи, а не за тяхното тиражиране. Полит-икономията се състои в това да превърнеш Садам или пък Георги Иванов в нещо като цвете или мида. Изображенията са отпечатани върху винил. В проекта са включени и инсталации - "Стенни многофункционални уреди", обясняват от галерията.

Изложбата ще остане на вниманието на варненската публика до 4 септември в галерия "Буларт" във Варна (ул. "Шипка" 22).

Или как да превърнеш Садам или Георги Иванов в нещо като цвете или мида, показва авторът във варненската „Буларт“

Борис Сергинов е роден през 1968 г. в Перник. Завършил е НХА, специалност живопис. Става доктор по специалността промишлен дизайн. Миналата година е назначен за директор на магистърските програми "Пространствен дизайн", "Моден дизайн на облеклото". Води преподавателска дейност в НХА, НБУ, свободната академия "Жул Паскин", СУ "Св. Климент Охридски", ССХУ за приложни изкуства. Има много творчески изяви у нас и в чужбина.

Наш инженер проектира мостовете на Ню Йорк

Отоизложба "Конструктивният поглед" на инженер Божидар Янев е подредена до 20 септември в НХГ.

Изложбата включва три основни цикъла - "Световният търговски център", "Мостове" и "Градове и хора". Първият цикъл фиксира по минути

събитията от 11 септември 2001-а, на които Янев е свидетел. "Мостовете" отразяват своеобразна гледна точка, каквато може да има само специалистът - инженер по мостовете. От 1989 г. Божидар Янев оглавява Инспектората по управление на мостовете в Ню Йорк и отговаря за изправността на 800-те моста на града. Образът на Америка е пресъздаден по специфичен начин, свързващ естетиката с информацията, конструктивния инженерен поглед с въображението на фотографа-аматьор. Самата биография на Божидар Янев, за когото журналистът Тома Томов направи филм, е изключително богата и любопитна. Филмът, който бе проектиран по време на изложбата, разказва за не-

Един от мостовете, за които инженер Янев отговаря в Ню Йорк

биковената съдба на един професионално реализиран българин отвъд океана. Уредничка на изложбата е Бисера Йосифова.

Божидар Янев е роден през 1947 г. Завършил е Университета по архитектура, инженерство и геодезия в София. Докторант е в строителния факултет на Колумбийския университет в Ню Йорк. През по-

следните 20 години изнася лекции върху устойчивостта на конструкциите, проектирането и управлението на мостове в Колумбийския университет. Води курс в Политическия институт в Бруклин. Изнася лекции в Япония, Франция, Великобритания и Дания, както и в университетите "Синхуа" в Пекин и "Тонгджи" в Шанхай.

12 техники на художниците в галерия „ИСИ“

Институтът за съвременно изкуство - София, откри изложбата "Техники" на 12-те членове на сдружението. Това е като експозиция-тест за новото, дългоочаквано и дълго подготвяно изложбено пространство на института, разположено на бул. "Васил Левски" 134, ап. 3, в столицата, обясняват организаторите.

Концепцията на изложбата опонира и поставя под съмнение разпространената идея, че изкуството, както и отделният художник са обвързани или ограничени с/от определени типични техники. Погрешното впечатление, че съвременните художници боравят единствено с т.нар. нови медии стеснява свободата на творчеството. Членовете на "ИСИ" - София, поеха риска да осъществят идеите си в нетипични за всеки от тях техники.

Така изложбата се роди от разбирането на Иван Мудров за живописата, на Калин Серапионов за пърформанса, на Кирил Прашков за фотографията, на Красимир Терзиев за site specific, на Лъчезар Бояджиев за рисунката, на Мариела Гемешева за скулптурата, на Недко Солаков за видеото, на Правдолюб Иванов за "дигиталното", на Стефан Николаев за саунда. Културологът Александър Кьосев демонстрира текста като техника, а кураторите на изложбата Яра Бубнова и Мария Василева се опитват да проследят връзките и влиянията, смислите и интерпретациите от пространството на съвременното изкуство, мотивирали художниците.

Изложбата е самоироничен коментар към "правенето" на изкуство, самостоятелността на търсенията, представите за майсторство и уникалност. Изложбеното пространство на "ИСИ" - София, е факт изключително заради щедростта на Слава Наковска и Недко Солаков, на които дължим искрена благодарност, подчертават от галерията.

Творба на Мариела Гемешева

Бивша фабрика се превърна в арт салон

Част от бившата шоколадова фабрика в София се превърна в арт пространство и заради минусовите температури там двете й създателки кръстили галерията "Хладилникът". Ивана Ненчева и Наталия Тодорова са художничките, замесени в проекта, като всичко започва на шега преди няколко месеца. Идеята ги осенява, докато кръстосват Париж и разглеждат стотици подобни пространства, в които артисти представят себе си и своето изкуство. Връщат се у нас и осъществяват мечтата си.

За около два месеца от откриването са осъществени четири събития. Сред тях са литературното четене на Емил Христов и изява на музиканти. Галеристките признават, че биха се радвали, ако към "Хладилникът" проявят

интерес и хора, които се занимават с математика и физика например.

В момента там се е настанил проектът "Mimetic Spaces", който е събрал гледните точки на четирима млади автори и изследва границите на времето и пространството, глобализацията и главните действащи лица в нея. Тяхната експозиция ще продължи до 21 септември. В началото на седмицата пък Ивана Ненчева и Наталия Тодорова замислят за Люксембург, за да участват във фестивал за творби от стъкло, събщи сайтът "Всеки ден".

ЛАВИЦА

“ВЪЗДУХЪТ ОКОЛО ПЕПЕРУДАТА” от Катерина Стойкова излезе в изискано двуезично (на български и английски) издание на “Факел експрес” под редакцията на Георги Борисов. Като лапидарна, дори аскетична определя поезията на авторката проф. Светлозар Игов. Катерина Стойкова е родена в Бургас на 4 юни 1971 г., завършва електроника и електротехника в БСУ и се преселва в САЩ, където работи като инженерка в IBM и Lexmark. През 2009 година получава магистърска степен по изящни изкуства, специалност поезия, в Сполдинг юнивърсити в Луизвил, Кентъки. Основава и ръководи кръжоци по поезия и проза в Лексингтън, където живее, зам.-главна редакторка е на англоезичното издание на “Public Republic” и водеща на радишоуто за литература, изкуство и култура “Акценти”.

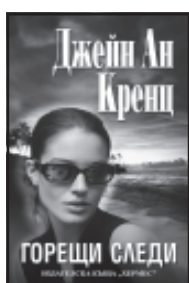
“КАКВОТО КАЖЕМ, СТАВА. ИНТЕРВЕНЦИИ” от Ноам Чомски е новото допълнение в каталога на ИК “Бард”. Първата част от книгата е значаелна колекция от интервюта по въпроси на вътрешната и външната политика на Щатите със скандалния Чомски, наречен от “Бостън глоуб” “най-съвестния/полезния американски гражданин”. Конкретна, точна и яростно аргументирана, “Интервенции” коментира теми като нахлуването и окупацията на Ирак, президентското управление на Буш, конфликта между Израел и Палестина, националната сигурност на САЩ, ескалиращата заплаха от ядрена война и др. Ноам Чомски е преподавал лингвистика и философия в Масачусетския технологичен институт (MIT) повече от петдесет години. Автор е на многобройни книги.

“КОНТРАБАСЪТ” от Патрик Зюскинд издаде в поредицата си “Класика” издателство “Унискорп”. Дебютната творба на автора на “Парфюмът”, “Гълъбът”, “За любовта и смъртта” нашумя у нас с моноспектакъла на Валентин Ганев в Народния театър “Иван Вазов”. Зюскинд написва книгата през лятото на 1980 г. Става дума, наред с разни други неща, за съществуването на човека в стаичката му. При писането се ръководех от собствения си опит, защото и аз прекарвам значителна част от живота си в стаички, които напускам с голямо усилие. Надявам се някой ден да откроя толкова тясна стаичка, че да се уморя от самотата. Тогава ще напиша пиеса за двама в повечко стаи, казва авторът. Патрик Зюскинд е роден през 1949 г. в Германия.

“ГОРЕЩИ СЛЕДИ” от Джейн Ан Кренц е за бившия полицай Лутър Мауун, който има способността да изтрива злонамерени мисли от човешкото съзнание и по този начин да попречи на реализирането им. Грейс Ренкуист е надарена с уменията да разчита аурата. Двамата са изпратени на хавайския остров Мауи от обществото “Аркейн”, за да заловят мъж със силни паранормални способности, заподозрян за извършване на убийство. Скоро след пристигането си Лутър и Грейс откриват, че на Хаваите ще се проведе конгрес на “Нощните сенки” - подземна организация, чийто членове са развили свръхсензорни способности с помощта на силни опии. На екзотичния остров двамата се оказват хванати в капан с някои от най-опасните хора на света. Издава ИК “Хермес”.

Достойният българин Нешо Бончев

ПРОДРУМ ДИМОВ

Боян Ангелов е сред талантливите български поети, родени през втората половина на миналото столетие, които завоюваха с безспорното си дарование авторитетни позиции в родното поетическо пространство. И това никак не е случайно - той е автор вече на 15-ина стихосбирки, които се радват на радушен прием не само в литературните ни среди, но и сред цялата културна общественост. Неслучайно и поетичните му издания са високо оценени от Иван Сестримски, Иван Спасов, Евтим Евтимов, Боян Балабанов, Лъчезар Еленков, Матей Шопкин, Димитър Христов и много други наши известни литературни творци.

Своята солидна културна ерудиция, богатата творческа и философска същност той разкрива не само в полето на мерената реч, но и не помалко пълноценно в непрестанните си задълбочени литературно-исторически и философски изследвания. Плод на благодарните му творчески усилия са вече няколко престижни заглавия, сред които се открояват “Античната философия и Българското възрождане” (1995), “Справедливо ли е българинът да е българин?” (1998) и най-новото му изследователско издание “Нешо Бончев в контекста на Българското възрождане”. Тази книга столичното издателство “Богиянна” предложи съвсем наскоро на читателската общественост.

Темата за Нешо Бончев вълнува вече много десетилетия българската литературно-критическа и историческа мисъл. За това свидетелстват и специалните публикации на Тодор Бурмов, Михаил Арнаудов, Васил Друмев, Николай Генчев и много други литературоведи и историографи. Но чак през 80-те години пристъпи към по-сериозно и задълбочено проучване на приноса на изтъкнатия възрожденец от Панагюрище в отечествената духовна история покойният Иван Сестримски. За разлика от него, Боян Ангелов се е постарал наистина да изгради образа на Нешо Бончев, сроден и в контекста на Българското възрождане, неговото горещо и ревностно съпричастие с дълбоките национал-

ни социално-икономически и духовно-политически ренесансови процеси, характеризиращи истинския облик на това най-българско време.

Още в своето обстойно предисловие авторът поставя на фокус две от ключовите фигури на Възраждането ни, родени в Панагюрище - Марин Дринов и Нешо Бончев. Сърцевината на своето произведение Боян Ангелов е разпрострял в три основни глави - “Възрожденско Панагюрище като морално законодателство”, “Критиката към сп. “Читалище” и “Пространствата на вътрешната свобода”. Авторът ни запознава и с преводите на Нешо Бончев - на драмата “Разбойници” от Шилер и повестта “Тарас Булба” на Гогол. В същото време придава изключително голямо значение на живителните посещения на младия литературовед в поробеното отечество, с чиято тежка съдба неизменно живее.

Намираме за твърде интересно и оригинално уметелото поднасяне на преживяванията на този рядко родолюбив българин в унисон със стопанското съживяване и духовното възрождане на Панагюрище, съпричастието му в революционната борба за национална свобода. Пред

Макар далеч от родината, той е неделима част от неударжимия революционен и духовен подем на народа ни

погледа на читателя оживяват посещенията на Левски в будния средногорски град с Ангел Кънчев, Матей Преображенски-Миткалото, с Димитър Общи и Георги Данчов-Зографина. Възкръсват отзивчивостта и патриотизмът на панагюрци, които отиват на явна смърт в името на свободата, включвайки се безрезервно в революционните комитети, създадени от Апостола и Бенковски.

Макар и далеч от родината си, Нешо Бончев е неделима част от ударжимия революционен и духовен подем на българина. Затова и критиката към сп. “Читалище”, която е публикувана през 1871 г. в “Периодично списание”, е продиктувана от силната му обич към отечеството и е предназначена да помага на българския печат в Османската империя да служи още по-пълнокръвно на националноосвободителното дело.

Значително място в книгата си Боян Ангелов е отделил и на педагогическите, естетическите, философските и литературно-критическите възгледи на Нешо Бончев, намерили отражение в много публикации в тогавашния руски печат и излизащото в Румъния “Периодично списание”, основано от Марин Дринов.

БЕЛЕТРИСТИКА

Фитьо от епицентъра на земетръсната зона

“Убеден съм, че талантът е дар Божий и че този, който го е получил, много често няма идея дори как е станала тая работа. Слава Богу, че самият Бог не се интересува от професията, географското място и езика на избраните и благословените. В този смисъл, струва ми се, Андрей Симеонов е бил просто обречен - независимо по чия воля - да опише един друг живот и нов тип герой, които мнозина професионални писатели у нас още нямат възможността, нито намерението да обозрат и да прозрат. Особено в нашия специализиран век, когато всеки се е вторачил в собствената си градинка. Не е моя работа да правя анализ на тази необикновена, но и много истинска история. Просто не мога да се освободя от чувството, че Фитьо е изскочил направо от страниците я на Джек Лондон, я на Стайнбек или че социалните и психологическите му характеристики са

били внимателно дообработвани от самия Иван Хаджийски. Толкова витален щурак се среща май за пръв път не само в съвременната ни литература, но и в родината ни, където животът не спира зловец да ферментира, в страна, която, както и героите й, не е в състояние да осъзнае кое е добро и зло и накъде изобщо се е понесла в тия земетръсни времена и земи.” Това пише Рангел Вълчанов в представянето си на книгата на Андрей Симеонов “Животът свършване няма” (изд. “Факел експрес”).

Авторът на тази “закъсняла” книга (закъсняла, защото д-р Андрей Симеонов напусна белия свят година преди да се отпечата книгата

му) е бил човек с широки познания и интереси. Лекар - специалист по пулмология, хирургия и онкология, той ръководи Клиниката по гръдна хирургия към Националния онкологичен център от 1981 до 1996 г. Публикувал е над 80 научни статии у нас и в чужбина, има множество признати хирургични рационализации и изобретения. Но кръгът на неговите занимания се разширява в различни посоки - публикувал е публицистични текстове в периодичния печат, автор е на пътеписа “Непознатият остров Доминика” (2004), на неиздадени разкази, новели и стихотворения. Текстът на книгата му “Животът свършване няма” е излизал в журналичен вариант в кн. 2 на сп. “Факел” за 2008 г.

Йълдъз се завръща с нов албум

Джаз примата бе голямата звезда на фестивала в Ниш, на който ѝ бе връчена почетна награда

Тази година между 13 и 16 август Ниш отново (за 26-и път) бе събирателна точка за джаз феновете от региона и целия свят. Йълдъз беше голямата звезда в последната вечер на международното събитие. Точно преди нея на сцената се качи и именитият Ранди Брейкър с биг бенда на Българското национално радио. Същата вечер в програмата участваха още и "Incognito", както и разностранни бразилски и корейски формации музиканти. Невероятното джаз шоу се случваше всяка вечер на три сцени и пред изключителна многохилядна публика от целия свят. За трите дни на двете основни сцени "Earth" и "Sky" се изявиха над 27 групи, на джем сешън сцената - още толкова, като цялата фестивална програма включваше общо над 300 музиканти от повече от 30 държави, включително имена като Мирослав Витоуш, Ричард Галиано и "Mingus Dynasty", научи ДУМА от Анелия Александрова.

Фестивалният комитет награди Йълдъз с почетна награда за изключи-

телен принос в развитието на джаза, както и с награда за най-добра промоция на джаз за 2009-а. Джаз дивата се представи с пъстра програма от класически джаз - през Бах, Моцарт до Гершуин и Дюк Елингтън, балканска музика и накрая цигански романси. Йълдъз беше поканила да се присъединят към нея известни български и турски музиканти. Публиката в Ниш познава и обича Йълдъз още най-първото издание на феста - през вече далечната 1981 г. След това певицата е приемала покани за участие там поне още пет пъти.

В края на юли пък австралийските фенове на джаза имаха шанса да видят и чуят за първи път на живо Йълдъз, която направи минитур с четири дати в Мелбърн, Сидни и Канбера. На един от концертите в Канбера дори лично министърът на културата на страната уважи събитието, както и други висши дипломати и депутати. След класическата първа част на концертите, възторжено и масирано отразени от австралийските медии, в началото на втората част се включваше и дъщерята на певицата

Йълдъз на сцената с дъщеря си Суна

Суна Динчер и двете заедно представяха песни от общия им албум - "Песни по детски". Издаден в България от "Вирджиния рекърдс", албумът е издаден и в Турция.

Освен с покана и догодина да посети Австралия и да зарадва отново местната публика, Йълдъз се сдоби и с много подаръци от развълнувани фенове като

уникалния инструмент джириду, обсипан с множество аборигенски рисунки, за който се вярва, че само мъжете могат да свирят на него.

Звездата ще издаде нов албум съвсем скоро. "Back To My Love" ще излезе в началото на октомври от "Вирджиния рекърдс" и ще съдържа известни световни джаз стандарти.

ИВ ДЮГА: България е голяма музикална култура

Ив Дюга, който лично докара „Бьозендорфера Империял“ със специален камион от Лион до центъра на Банско (и после си го закара обратно) заради джаз фестивала и участието на Марио Станчев, постоянно навещаваше сцената на площада и се грижеше за поддръжката на ценния инструмент. Късмет беше, че в дните на феста почти не валя, защото организаторите бяха готови с резервен вариант при лошо време - да се пренесат концертите в читалището, което е голямо, ремонтирано и с 400 места за зрители, но роялът нямаше как да се премести вътре. Покрай Марио и Аксел Цвингенбергер още неколцина пианисти от другите гостуващи групи имаха удоволствието да свирят на уникалния роял. Ив Дюга представлява фабриката „Лион мюзик“, която произвежда рояли и пиана.

- Г-н Дюга, разкажете за мисията, с която дойдохте в България?

- Моята мисия тук е да съдействам на Марио Станчев, който като мен живее в Лион. Помагам му в записването на дискове и подобен род неща. Той е отличен джаз музикант и много известен. Предоставяме му рояли и пиана, където най-много има нужда от това - на фестивали и на други значими събития, в които участ-

ва. Не правим това много често, но нашата компания се опитва за помага на музикантите с главно М. Марио Станчев е такъв, в неговата музика има поезия и послание.

- Каква е тайната на този "Бьозендорфер Империял", който често наричат "S-класата на роялите"?

- Това е най-големият роял в света, обхваща 8 октави, има 97 клавиша. Тези рояли се произвеж-

дат ръчно и качеството им е изключително. Производството на всеки от тях отнема 56 седмици, дървесината съхне по естествен начин по сантиметър на година - това е една от тайните на качеството на тези рояли. По тази причина те са много здрави и устойчиви на промените на температурата и влажността на въздуха. Знаете Оскар Питърсън - преди няколко години той свиреше на "Бьозендорфер Империял". Напра-

вил съм с него над 80 концерта - само този роял може да издържи на неговото свирене (смее се).

- С какъв материал са покрити клавишите?

- Преди белите клавиши се облицоваха със слонова кост, но днес вече се покриват с изкуствен материал като плексиглас. Черните пък се правят от абанос.

- Колко инструмента произвежда фабриката годишно?

- От фабриката всяка година излизат 500 пиана и рояли.

- А къде още ги "карате" по света?

- В света има около 800 фестивала и нашата продукция присъства на всичките. Фабриката ни е основана през 1929 г. и се ползва с голям авторитет.

- А вие самият свирите ли?

- Свирил съм на пиано 10 години, а иначе обичам класиката, операта, джаза, изобщо хубавата музика.

- Във вашата фабрика има ли салон, където музикантите могат да правят малки концерти?

- В магазина имаме едно място, където веднъж месечно правим джаз концерти, а от септември започваме и по един класически. Искаме да възобновим старата френска традиция, когато хората са организирани концерти

Ив Дюга

в дневната на домовете си, слушали са музика и са разговаряли. За нас контактът с изпълнителите е много важен.

- Как пътувате сам с такива скъпи вещи?

- Няма проблем, свикнал съм да обикалям света. През Европа пътувам с камион по шосета, с кораб е твърде бавно, а със самолет е твърде скъпо. Прави се само за Америка, когато няма друг начин.

- Това сигурно не е просто работа, която вършите съвестно и прецизно, а се е превърнало в нещо като хоби.

- Да, дори нещо повече от хоби. Най-интересната ми работа беше да реставрирам рояла на Шопен, който се намираще във Франция, а сега е в дома му във Варшава. В нашата фабрика имаме реставраторско ателие за стари инструменти, както и такива с антикварна стойност.

- Какво друго, освен музиката, ви вълнува?

- Картините и антиките за мен са истинска страст. Всеки път, когато съм в чужбина, влизам в антикварна книжарница и си купувам книги по темата, които намирам, дори да не мога да ги прочета на съответния език. Обичам също да пътувам и да откривам хората в тяхната среда - като хора, извън сцената. Например обичам да опитвам местната кухня, да гледам спектакли, които не са в големите, централните театри, а в някоя уличка, на няколко преки извън маршрута на туристическия поток.

- А какво знаехте за България, преди да тръгнете с рояла към Банско?

- За мен България беше и е една голяма музикална култура, която, за съжаление, не е достатъчно добре позната в Европа. Българите са хора, които знаят как да живеят, много открити и сърдечни. Имам голям опит по фестивали и трябва да ви кажа, че днес не се срещат фестивали с такава уютна, топла, "семейна" обстановка и отношения между хората, както тук, в Банско. Трябва обезателно да запазите този ценен дух и атмосфера.

Страница на
ВИЛИАНА СЕМЕРДЖИЕВА

Марио Станчев свири на сцената в Банско на специално докарания за него "Бьозендорфер Империял"

Театърът отива при зрителите

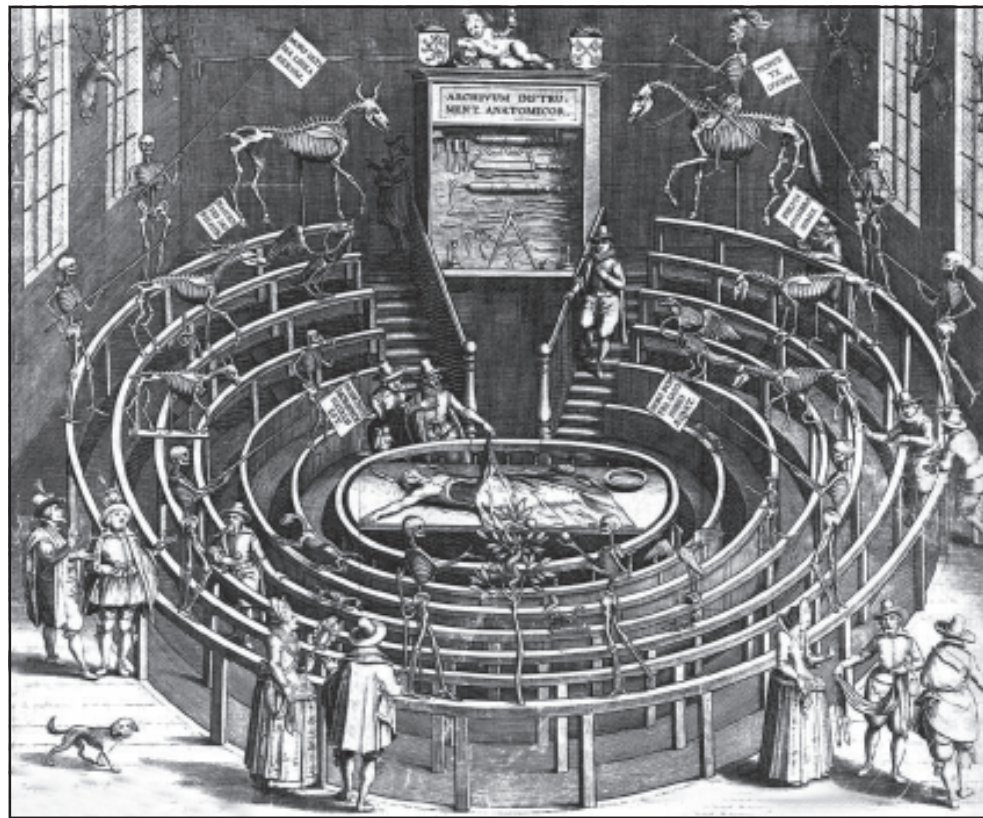
Ако има нещо наистина уникално като форма и идея в средновековния театър, това несъмнено е мистерията, в която няма нищо мистериозно, а представлява най-масовото театрално зрелище през средните векове. Възникването и разцветът на мистерията е едно от най-ярките проявления на възхода и културата на средновековния град през XV-XVI в. Тя е органична част от тържества, устройвани по време на панаири, когато в града се установявал образцов ред, стражата се засилвала, през нощта запалвали фенери, улиците били пометени, а от прозорците и балконите се спускали пъстроцветни флагове. Рано сутринта на църковния площад епископът извършвал молебен и панаирът бил открит.

Започвало тържествено шествие

в което участвали девойки и деца, градски съветници и стражи, монаси и свещеници, всички търговски гилдии и занаятчийски цехове. Пъстрата тълпа се смесвала със странни маски и чудовища. Те носели огромен дявол, от чиито ноздри и уши излизали пламъци, бавно се движели каруци с инсценировки на живи картини на библейски и евангелски сюжети. Наоколо сновели смешници, маскирани като мечки, маймуни или кучета. Обикновено празненството завършвало с представянето на мистерия. Маскираните участници в процесията се превръщали в действащи лица - "дяволите" и "ангелите", "светиите" и "грешниците" бързо се размествали на декорираните с поразяващо въображение площадки и мистерията започвала. В представлението

участвали стотици хора

а занаятчийските цехове се състезавали помежду си кой ще изпълни най-добре поверения му епизод от грандиозното зрелище, което обикновено траело няколко дни. Например в мистерията, играна в английския град Йорк, представляваща в живи картини библейски епизоди, 49 гилдии получили по един епизод, за да покажат артистичното изкуство на своите членове и богатството си. Епизодът с Ноевия ковчег бил поверен на собствениците на кораби, Всемирният потоп - на рибарите и моряците, Тайната вечеря - на хлебарите, Възнесението - на шивачите, Умиването на нозете - на разносвачите на вода, а Поклонението на влъхвите - на златарите. Изгонването от рая било представено от майсторите на оръжия - ангели с оръжия в ръце прогонвали Адам и Ева. Текстовете на мистерията, написани в стихове, представляват огромни съчинения от по 50 000 до 125 000 стиха с 200-300 действащи лица. В "Мистерия

Пръстеновидна площадка за изпълнение на мистерии от швейцарския град Люцерн

- ✓ Мистерията - суперпродукцията на средновековния театър
- ✓ Великолепно зрелище, поразяващо въображението и душата

СВЕТЛАНА ПАНЧЕВА

от Стария завет" например се състои от 50 000 стиха, 38 отделни епизода, изпълнявани от 242 действащи лица. Главни герои са Бог, Луцифер, ангели, Адам и Ева, като се пресъздават сътворението на света, въставането на Луцифер срещу Бога и редица библейски чудеса.

Представленията на мистерията събирали от ранна сутрин хилядна

тълпа на градските площади и продължавали през целия ден, като се изпълнявали от 10 до 12 хиляди стиха

На три-четири часа се давала почивка. Представлението завършвало с епilog, излагащ събитията, които ще се представят на следващия ден и с поклон пред зрителите и поканата: "Бъдете милостиви, елате пак." Сценичните площадки, на които се разигравало това уникално зрелище, са три вида - подвижна, пръстеновидна и система на беседки. Подвижните площадки представлявали фургови с висок подиум, открит от всички страни. Фургонът минавал пред зрителите и след като покажел своя епизод, се премествал на следващия площад, а на негово място при-

стигал друг фургон със следващия епизод. Така не зрителите отивали на театър, а театърът отивал при зрителите. Пръстеновидната площадка представлявала високо скеле, издигнато върху забити в кръг колове, на което едно след друго са подредени отделения или по-скоро миниатюрни сцени, представящи рай, чистилище, дворец, градина, а най-накрая се намирал адът - двуетажна кула, чийто вход представлява раззинатата пасть на дракон. Зрителите стоели под коловете и заобикаляли актьорите, които изпълнявали мистерията направо на земята, но действието можело да се мести от едно отделение в друго или да се развива едновременно в няколко отделения. Дали това няма нещо общо с монтажния принцип в киното?

Най-разпространеният вид била системата на беседките, разположени на едно и също скеле по права линия и обрнати към зрителите фронтално, като зрителите минавали от беседка на беседка, за да проследят действието.

Дали не ви напомня на телевизионен сериал?

Декорите били сравнително скромни, като най-разкошни били беседките, представлящи рая, а адът със страшните си оръжия за измъчване, огромен котел, огън и дим всявал ужас. Но затова пък сценичните ефекти били на голяма висота, тъй като театралното чудо е най-

важната част от мистерията - грешниците били жигосвани с нажежени щипци, убийствата били обливани в кръв (животински мехури, пълни с червена течност, се криели под ризите на актьорите и след удар с нож човекът потъвал в кръв), режели се глави (за целта се използвала ловката подмяна на актьор с кукла, за да бъде мигновено обезглавена), разцъфвали "истински" розови храсти и т.н. За реализирането на тези сценични "чудеса" имало специалисти, наречени "ръководители на тайните", а цялото поразяващо въображението и душата зрелище се командвало от "ръководител на играта", първообраз на режисьора в съвременния театър.

През Средновековието хората били заплени от театралните "чудеса" и едновременно с това самите те с жар и увлечение участвали в тях.

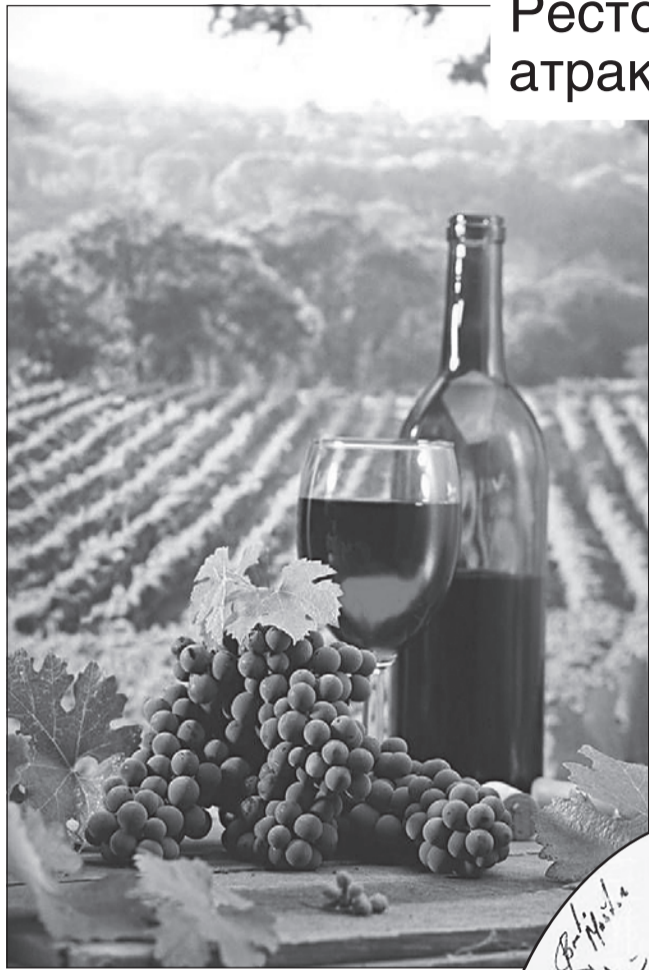
Сцена от популярната в Средновековна Англия "Мистерия за страстите Господни"

Така изглеждал епизодът с Ноевия ковчег в мистерия, играна в Дармщад през 1514 г.

Изкуството на виночерпеца

Ресторантите ни пренебрегват атрактивния гид на виното

или общност. Около 1812 г. се налага конкретизираното понятие за лице, което отговаря за избата и вината в ресторант. Като синоним се използва думата ешансон. Тя е най-близка до българската виночерпец - човек, който поднася виното на масата на първите френски крале от династията на Меровингите и Каролингите. Тя е заимствана от Древния Рим, но може да се каже, че е съществувала още от древността в отношенията господар-слуга. Днес един добър сомелиер отговаря за доставката, за винената карта, за това в кой момент ще трябва да

вника. Носи имиджа на един ресторант, още повече че прави шоуто в него. Като започне да декантира виното, всички в заведението се втренчват в него и го гледат с интерес. За да познава виното обаче, да го опитва, да анализира и оценява, сомелиерът трябва да има освен опит, теоретична подготовка, представя за лозаро-винарските райони. Трябва да знае основните неща за сортовете лозя, за винопроизводителите. Сервирането на еликсира е най-очарователната страна на този занаят. Съвременният сомелиер трябва да притежава и много други умения - да участва в организацията, мотивацията и обучението на персонала, да ръководи избата и покупките в ресторанта, по специално на вина, спиртни напитки, кафе и пури.

Сомелиерът владее техниката, но и изкуството да се сервира и консумира вино

ните продукти. А Галя Нифору от доказалите се наши винарни "Belvedere" и "Катаржина" пожела, след като има 24 млн. потребители в Страната на изгряващото слънце, които закусят с българско кисело мляко, да имат на вечеря българско вино. Конкурсът беше признание за традициите на страната ни в областта на винопроизводството.

Професионалисти от 30 европейски държави си оспорваха престижната титла "Сомелиер номер 1 на Европа за 2008 г." Българските производители от цял свят показаха най-добрите си продукти и дегустираха и оцениха българските вина в рамките на конкурса и 39-ата редовна Генерална асамблея на Асоциацията на международното сомелиерство. Освен от завидното качество чуждестранните дегустатори се удивиха и от ниските цени на нашите вина. Председателят на Световната асоциация Казайоши Когаи каза, че ще стане посланик на добра воля на българските марки в Япония, тъй като бе очарован от качеството на род-

ните продукти. А Галя Нифору от доказалите се наши винарни "Belvedere" и "Катаржина" пожела, след като има 24 млн. потребители в Страната на изгряващото слънце, които закусят с българско кисело мляко, да имат на вечеря българско вино. Конкурсът беше признание за традициите на страната ни в областта на винопроизводството.

Професионалисти от 30 европейски държави си оспорваха престижната титла "Сомелиер номер 1 на Европа за 2008 г." Българските производители от цял свят показаха най-добрите си продукти и дегустираха и оцениха българските вина в рамките на конкурса и 39-ата редовна Генерална асамблея на Асоциацията на международното сомелиерство. Освен от завидното качество чуждестранните дегустатори се удивиха и от ниските цени на нашите вина. Председателят на Световната асоциация Казайоши Когаи каза, че ще стане посланик на добра воля на българските марки в Япония, тъй като бе очарован от качеството на род-

България беше домакин на конкурса

Професията сомелиер да се регламентира официално в новия Закон за туризма, поиска-

Нова ера за българското вино

Професията сомелиер да се регламентира официално в новия Закон за туризма, поиска-

МАРИЕЛА ИЛИЕВА

„Изкуството на сомелиера превръща всеки повод на маса в незабравимо събитие.“

Джузепе Вакарини, председател на Световната асоциация на сомелиерите

Сервирането на вината все още остава най-очарователната черта на този занаят, но съвременният сомелиер трябва да притежава и много други умения - активно участие в организацията, мотивацията и обучението на персонала, способност за ръководене на избата и покупките в ресторанта и по-специално на вина, спиртни напитки, кафе и пури. Професията претърпява своеобразна криза през 80-те години на ХХ век (времето на известна стагнация в Европа и Америка) - фигурата на сомелиера със смокинг и с медальон (тетавин) предизвиквала лека насмешка у клиентите, които смятали, че неговите услуги са излишен лукс, който само оскъпява обедите и вечерите им. В наши дни всички реномирани заведения ползват услугите на сомелиер и в някои страни те достигат рекорден брой - например в Италия тази цифра е 8000, като 2000 от тях са жени.

Все още се броят на пръсти заведенията у нас, които имат специално назначен човек,

отговорен за съставянето на винените листи и за поднасянето на напитки и висококачествени пури на вискателната клиентела. Причината е, че ресторантьорският бизнес в страната страда от сериозен недостиг на добре подготвени кадри. Добрата новина е, че расте броят на желаещите да се запишат за курсовете по сомелиерство, които у нас се провеждат единствено към Българската асоциация на сомелиерите (БАС). Обучават ги да дегустират и разпознават вината и да усвояват тънкостите на сервирането на различни сортове от цял свят и съчетаването им с определени храни. Професионалното поднасяне на отбрани сортове вина, шампанско или коняк може да се превърне в запомняща се атракция, която да вдигне печалбите на заведението. А това е изкуството, което се владее от професионалният сомелиер.

Що е то сомелиер?

Думата е френска и за нея няма аналог в нито един от езиците по света. Използва се като синоним на виночерпец. Речник от 1316 г. сочи, че сомелиер е отговорник за провизиите и масата в една къща

Най-добрият европейски сомелиер за 2008 г. - Иса Бал от Турция, грабна първата учредена у нас награда - реплика на Златната фиала от Панагюрското съкровище, която ще е трофей за сомелиерите от цял свят в бъдещите им конкурси

сервира виното и с каква храна. Той е човекът, от когото зависят големите обороти на собст-

Професионалистите от 30 европейски държави, работещи в престижни световни ресторанти, се готвят да премежат сили за престижната титла "Сомелиер номер 1 на Европа за 2008" в София

Чужденците харесват типичните наши червени вина - малко по-плътни, с по-характерен вкус и аромат, някак си по-землисти като тонове, усещат се повече дървесината, дъбът, преобладават плътните торфени тонове. Вече имаме и родни вина по подобие на стил "Нов свят" - по-ароматни, с карамелови привкуси, с къпини, с боровинки. Започнахме вече да правим и по-леки и не толкова отлежали, не толкова наситени и плътни.

Има реален шанс България да бъде домакин на Световното състезание за сомелиери през 2013 г.

До края на тази година ще стане ясно дали след европейското у нас ще се проведе и световното състезание за сомелиери, каза шефът на БАС.

От епископ Вулфила до хан Омуртаг

Църква от IX век откриха археолози в Омуртаговия аул при с. Хан Крум, построен върху готски епископски център от IV-V век

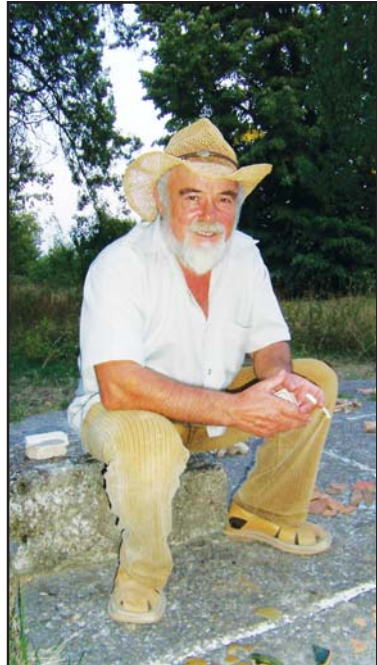
ВЕЛИАНА ХРИСТОВА

Още една църква - пета поред, разкри на територията на известния Омуртагов аул при с. Хан Крум в Шуменско екипът на археоложката Кремена Стоева от музея във Велики Преслав с консултант н.с. Тодор Балабанов от филиала в Шумен на Националния археологически институт с музей при БАН. Всъщност през това лято Балабанов довери на младата си колежка и следовничка в професията обекта, който сам е проучвал в течение на години.

Изненадата, която поднесе сега т.нар. Църква номер 5, е именно времето на построяването ѝ. Според Балабанов тя е изградена през тХ-Х в., във времето, когато възниква Първата българска държава, чиито столици Плиска и Велики Преслав се намират в близост до днешното с. Хан Крум.

Вече сме свикнали с "натрупването" на култури почти навсякъде из българските земи - обикновено върху тракийски светилища по-късно са се раждали късноантични и средновековни храмове и селища. Да припомним, че случаят с т.нар. Омуртагов аул също е в рамките на тази традиция, но има и своите уникални особености. На това място през ттв-тV век във взаимодействие с традициите на местното тракийско население, попаднало под римска власт, се е развила културата на готите, които са дошли от север на три големи групи след т век от н.е.

Особено голяма група - около 300 000 готи, предвождана от епископ Вулфила, напускайки Северното Черноморие, се е заселила тук в средата на тV в. тук - в тогавашната римска провинция Мизия. След повече от 100 години, във втората половина на V в., заради нашествията на хуните по тези места пристига нова голяма група готи със своя крал Теодорих Велики, който

Тодор Балабанов

сетне тръгва в посока към днешна Италия и премества столицата си в Равена. Готите са първите федерати (население на римските провинции), които приемат християнството. Общо 4 църкви тук са свързани с готите и тяхната религия - арианството. Те са единствените неримляни, които в Римската империя и Византия са били административно автономни и на които е разрешено да изповядват своите верования, след като при император Теодосий църковният събор в Константинопол през 382-383 г. осъжда и забранява арианството.

Според Балабанов Вулфила, който е бил защитник на арианството, "има пръст" в построяването на готските църкви при с. Хан Крум. Именно в днешните български земи епископът превежда на готски Библията. Във взаимодействието с традициите на местното къснотракийско население се ражда онази култура, която наричаме готска, а тя от своя страна вероятно трябва да се

В тази жертвена яма са намерени скелетите на кучета

Готската базилика е имала особена скъсена форма

Готска тока и фибули

приеме като четвърти елемент от конгломерата траки-славяни-прабългари, който е в основата на българската държавност. До тези изводи стига Тодор Балабанов при проучванията си на обекта при с. Хан Крум - един много труден и за разкопки и за проучване терен. Но, както твърдят колегите му, Балабанов е "великолепен разкопвач".

ДУМА проследи през всичките години "готското проучване" на археолога, започнало през 2002 г. Да припомним, че в епископския център бяха разкрити четири раннохристиянски готски църкви, съществували по едно и също време или последователно през тV и V век, когато са разрушени, вероятно при хунски нашествия. На това място първи археологически проучвания са правени през 60-те години на ХХ в., но не са били завършени. През 1976 г. тук е била открита малка църква от тV в. със запазени останки от най-ранните християнски стенописи по нашите земи. Според Балабанов тази ранна църква е била лична, вероятно на самия Вулфила. До нея под по-късен средновековен

насип екипът на Балабанов разкри голяма базилика - навярно самата епископия на района. Тази година проучването ѝ е завършено напълно. Тя е интересно съоръжение - скъсена е, има три кораба и апсида с две крила, широка е 29.7 м и е дълга 26 м, обяснява археологът. Върху базиликата има друга постройка - осмостенна, с апсида от север, която е играла ролята на мавзолей и напомня гробницата на Теодорих край Равена.

В непрекъснатата надпревара с иманярите, които ровят и дълбаят огромни изкопи на около една ли не всяка нощ, Балабанов успя да открие няколко готски гроба с великолепно находки - козметично-медицински комплекти, характерни готски накити, токи от колани, фибули (закопчалки за дрехи), богато украсени със злато и скъпоценни камъни. Единият от гробовете е бил на воин, но в него вандалите са оставили единствено смачкани части от плетена ризница. В друг пък е била погребана жена с характерна деформация на черепа, която се е правела изкуствено, за да бележи благороден произход при

всички преселващи се в началото на хилядолетието племена - сармати, готи, прабългари, обяснява Балабанов.

Трудността при проучването тук се дължи на тясното преплитане на ранните паметници с по-късни - от тХ век, когато заради стратегическото място на района тук строи аул, както се смята, хан Омуртаг (през 822 г.). Приема се, че описанието на аула върху надписа на знаменитата Чаталарска колона, се отнася именно за укреплението при с. Хан Крум. При разкопките Балабанов установява, че южният кораб на готската църква е пресечен от средновековно съоръжение - т.нар. палисада. Сега вече мога да кажа точно, че тя е с размери 240 на 340 м, заяви миналата седмица археологът. Палисадата е траншея, по която е имало дървени колове. Земен ров и вал, палисадата с колове са здаграждали пространството преди каменната крепостна стена (95 на 113 м). В крепостта са се намирали жилището на началника на гарнизона и казармени помещения. Тази година екипът е установил, че източната порта на палисадата се е намирала при източната порта на каменното укрепление. Това прави цялата конструкция много сходна с укрепленията в Плиска, обяснява Балабанов.

Тъкмо при източната порта археолозите се натъкват на петата църква, която има 3 корба и 3 апсиди и е от времето след покръстването на българите, убеден е Балабанов. Намерената на това място керамика също свидетелства за времето около тХ-Х век. А там, където палисадата пресича южната част на готската базилика, е разкрито пространство около половин декар, което е било заградено с лека ограда. Според учените това е езическо култово съоръжение, където са се правели жертвоприношения. Открит е каменен блок, замасан с дебел слой хоросан, който е оформял "бордюрчето", от тях през каналче кръвта на животното е изтичала в яма. В ямата екипът е открил останките на две кучета, а в съседство - друга ритуална яма с погребение на 6 кучета и 6 заека. Жертвопринасянето на кучета е известна култова практика при прабългарите. За това, че жертвеникът е от времето на Омуртаг, свидетелстват и фрагментите от ранносредновековни излъскани съдове.

Каква е била ролята на аула във военната система на Първата българска държава учените тепърва ще анализират. Възсъздаването на този период от българската история чрез свързването на археологическите проучвания с писмени източници и исторически аналогии продължава.

Р Вестникът на **БЪЛГАРКАТА!**
Истинската жена чете истински вестник! Каталожен № 136

ВЕСТНИК ЗА ЖЕНАТА

**В СЛЕДВАЩИЯ БРОЙ
НА „ВЕСТНИК ЗА ЖЕНАТА“
В 48 СТРАНИЦИ ЧЕТЕТЕ:**

Балканската баница на Ния. Художничката Дечева я „омеси“ от плъст (кече) и я показа чак в Бостън, САЩ

Чудесата български. „Света Петка - Стара“ в Пловдив

И моите песни все ще се четат. За сегашния наш език

Шопски характер. Пиянството на нане Вуте

Под полата на историята. Защо бе убит Райко Даскалов в 1923 г.

Уроците на чичо Славчо. Как се сваля хубава жена

История от вчера. ХХЦ, дробна черта - 2АУ

„Вкусни шапки“ за височайши глави. На кралското шоу „Роял Аскот“ не му пука от кризата

Нашият конкурс „Белия Бим, Черното ухо“. Скакалец на деветия етаж

Душите ни, човешките. Вестник във вестника, списван от читателите

Семки, занимавки. Тестове, игри, вицове, големи кръстословици с още по-големи награди

Елена и звездите вещаят. Най-добрите седмични хороскопи

Ты неси меня...

„Любэ” - носталгия, тъга, любов. И душевни състояния, които не съм и предполагал, че ще изпитвам

ПЕЙЧО КЪНЕВ

Роден съм през 1980 година. Повечето от основополагащите и променили историята моменти съм ги пропуснал. Освен един-два. Говоря за събитията, случили се и протекли в двете империи по същото време - СССР и САЩ. Битката между тях, вечната надпревара. Не съм присъствал на събитията от началото на студентската война. От една страна, съм пропуснал Голямата депресия, хипи истерията - децата на цветята, битниците, километричните мотоциклетни колони на „Ангелите на ада”, великото време на Стоунс, Хендрикс и фестивала Уудсток. От друга страна, съм изтървал изстрелването на изкуствените спътници, кучето Лайка, след това подвига на Гагарин, Терешкова, Горбачов, перестройката и много други. Времето е имало какво да ми предложи. Стара китайска поговорка гласи: „Дано живееш в интересни времена”. Това е повече проклетие, отколкото поговорка, но нейсе. Днешните времена не са ми интересни. Затова често, когато съм сам, се

сана много десетилетия преди нашето време, но не искам да говоря за нея сега. Тя е прекалено лична. Искам да я запазя такава. Композитори като Шостакович, Малер, Сибелиус, Вагнер, Бетовен, Брамс, Прокофиев, Брукнер, Шопен, Рахманинов, Стравински слушам сам, в тъмното. Те ме отнасят така, както нито една рок песен не може да го направи, както нито една джаз композиция не успява да ме докосне. В крайна сметка джазът е копиращ стил. Взема назаем много трикове на големите момчета в класиката, но не ги осъществява в дълбочина. Движи се на повърхността и не успява да дръпне нито една струна в мен. Това все пак е мое мнение. Но не за това ми е думата. Искам да разгледам днешната сдм пропуснал Голямата депресия, хипи истерията - децата на цветята, битниците, километричните мотоциклетни колони на „Ангелите на ада”, великото време на Стоунс, Хендрикс и фестивала Уудсток. От друга страна, съм изтървал изстрелването на изкуствените спътници, кучето Лайка, след това подвига на Гагарин, Терешкова, Горбачов, перестройката и много други. Времето е имало какво да ми предложи. Стара китайска поговорка гласи: „Дано живееш в интересни времена”. Това е повече проклетие, отколкото поговорка, но нейсе. Днешните времена не са ми интересни. Затова често, когато съм сам, се

Александър Ерохин, Виталий Локтев, Алексей Хохлов, Алексей Тарасов. Беквокалистът на групата Анатолий Кулешов трагично умря в автокатастрофа на 19 април т.г. Дълбокият глас на Расторгуев ме е по-тапял в различни състояния на двата гранични полюса. Спомням си как се движех по северноамериканските безкрайни магистрала и от стереото в колата се чуваше гласът му:

“Там зад туманите вечными пьяными, там зад туманите берег наш родной. Там зад туманамы любят нас и ждут...”

Уникално чувство. Някои го наричат носталгия, други тъга, трети любов. Това, което почувствах, ще го запазя за себе си. Важното е, че тази група ме откри за душевни състояния, които никога не съм предполагал, че могат да се породят в мен. И това продължава да се случва при коя да е от другите им песни. „Ех, Москва”, „Комбат”, „Солдат”, „Давай за”, „Русские”, „Березы”, „Сестра” и много други. Те наистина са титани и каквото и да кажа за тях, ще е малко. Затова спирам.

Следващата банда се нарича „Пятница” или, както самите момчета се изписват: „5'nizza”. Имената на момчета са Андрей Запорожец и Сергей Бабкин. Инструментът им е една китара и останолото е само огромен енергичен заряд. Невероятно весели, жизнерадостни, светли. Успяват само с една песен да те извадят в колкото и мрачно настроение да си. А те имат издадени три студийни албума и два ремикси на най-големите си хитове. Още с издаването на първия си - „Анплагед”, знаех, че тези момчета ще станат големи. Винаги ги пускам по купони и няма никой, който да ми е казал, че не му харесват. Дори и да не говори и грам руски. Просто музиката им е такава. Странен акустичен хибрид между ска, реге, дъб, хип-хоп, рок и традиционната руска песен. Това е музика, която да си припъваш рано сутрин, докато отиваш на работа, но същата отпускаща сила има, ако си я тананикаш и след това. Някак си е мека и приятна и те отнася някъде надалеч и на по-

топло място.

Новите руски групи са толкова много, че няма как да успее да ги опиша всичките. Просто, ако в днешни дни се поразходите из Москва или из любимия ми Питер (Санкт Петербург), ще забележите, че по улиците, в клубовете, метрото има повече певци и музиканти, отколкото някога сте виждали на едно място. Руснаците обичат да пеят. И наистина го могат. Не говоря за момиченцата от „Тату”, произведени по американски тертип и следващи техния PR модел и всичките подобни медийни продукти. Не. Говоря за наистина силните групи. Такива, като невероятните, забавно-пародийни метъли от „Бони Нем”, „Scary V.O.O.M”, чийто вокалист Кирил Ермичев според мен е няколко класи над Стинг, нестандартните откачалки от „Красная плесень”, Линда с невероятния албум „Ворона”, от който Мадона не се посвени да пооткрадне някой друг семпъл, музикантите от „Мумий Тролль”, свирещи една наистина невероятна комбинация между рок и поп, момчетата с тежките китари, облечени в черно от „Ария”, неотстъпващи по нищо на Металика, Пантера, Мегадет и Айрън Мейдън, веселящо звучащия фолк-рок на „Волколак”, „Аркона”, които съчетаващи тежките рифове с църковни напеви, а и толкова много още. „Гогол Бордело”, „Звери”, „Д.Д.Т”, „Пурген”, „Ленинград”, „Вирус”, „Краски”, „Руки вверх”, „Чёрный кофе”, „Группа крови”, „Гражданская оборона”, „Наутилус помпилиус”, „Ляпис Трубецкой”, „Профессор Лебединский”, „Эпидемия”, „Дом Кукол”, „Земфира” и т.н.

В този тъй сложен наш живот за мен най-голямо значение имат малките моменти. Ето един такъв. Петък вечер, в ръката се е настанила една студена и малка „Столичная” и от уредбата един глас пее:

Давай за них, давай за нас,
и за Сибирь, и за Кавказ,
за свет далеких городов,
и за друзей, и за любовь!...

Повече от същия автор - в блог-страницата на ДУМА: www.duma.bg

ТОЧКАТА НАД И-то

Отлична оценка за... най-тежката загуба

ИВО АТАНАСОВ

За разлика от някои, не изгарям от желание да коментирам действията на председателя. Но читателите сигурно са забелязали, че в тази колонка често поставям въпроса за принципите, върху които трябва да функционира една партия. А в тази насока изтеклата седмица даде повод, който не бива да се подмине.

На събора в местността Жабокрек, посветен на поредната годишнина от най-успешната партизанска акция у нас, Сергей Станишев даде отлична оценка за работата на кюстендилската БСП за изборите тази година. На пръв поглед - няма лошо. От няколко години кюстендилското представяне е над средното за партията и е редно хората да бъдат поздравени и насърчени.

Сегашните резултати обаче далеч не са най-добрите за местните социалисти. На предходни избори на два пъти постигнахме най-висок успех в страната, но толкова силна оценка не се отрони от устата на Станишев. През 2003 г. взехме най-голям брой червени съветници в цяла България. При това - само като БСП. При догварянето на листата коалиционните ни партньори поискаха избираеми места, които никак не отговаряха на тежестта им в обществото, и ние влязохме сами в изборната битка. Спечелихме абсолютно мнозинство, а никой друг отляво не успя да вкара и един съветник. Вместо за обмяна на опит обаче, след успеха „Позитано” ни изпрати работна група да ни проверява. Тя не откри нищо, защото нямаше какво да се открие, но беше ясен сигнал, че центърът не се радва на победи, ако са спечелени под моето ръководство.

На парламентарните избори през 2005 г. завоевахме процент, който, както е тръгнало, БСП доста време няма да повтори някъде по картата на страната - 42,39. От всички партии само ДПС в Кърджали постигна по-висок резултат. Вместо отлична оценка, бях сменен като председател на партийна комисия и изваден от ръководството на парламентарната група. И ако допуснем, че непонятното, но осезаемо недоверие на най-важната част на „Позитано” към мен се е задълбочило, то каква е вината на кюстендилските социалисти? И аз питам направо: защо те не получиш отлична оценка тогава, когато бяха на върха на успехите си? Защо, макар и първи по резултат, нямахме областен управител от нашата квота? Ясно е, че за БСП беше важно да влезе в големите градове и в смесените райони, но трябваше и поне в първите три в изборната класация области да има свой губернатор, за да покаже, че усилията на местните организации не остават незабелязани. Уви, нито Кюстендил, нито Монтана и Враца бяха поощрени за високите си проценти.

Защо Станишев сега е толкова ларж и дава отлична оценка при 23 процента, след като на предшните избори не го стори при 42? Дали защото след моите оставки от партийните постове главната фигура на БСП в Кюстендил от две години е Мая Манолова? Под чието ръководство сега отбелязахме най-тежката - с най-малко избиратели - загуба от началото на промените. И с чието име по възможно най-пряк начин се свързва най-голямото ни за целия преход поражение в кметските избори преди две години. Интересно защо тогава „Позитано” не изпрати работна група да проверява?

Някой повърхностен би казал, че въпросът е личен, но не е. Не го поставям заради собственото ми подценяване или от обида, хеле пък от завист. А защото в него са фокусирани поне два важни дефицита в партията - на принципи и на перспективи. Принципно недостатъчност е по-видима. Казано накратко: отделният деец на БСП, а и цели организации не зависят в полезната степен от резултатите, които имат. Стига се дори до парадокса победи да се наказват, а загуби - да се поощряват.

Дефицитът на перспективи засега е по-незабележим, но не защото е по-малко опасен, а тъй като все още не ни се иска да повярваме, че сами си го създаваме. В отличната оценка прозира посоката, в която Станишев намира за удачно да променя партията. Уповаването на фигури, олицетворяващи загубата, като че ли ще продължи. Нищо, че се боят да се подложат на конгресното сито, а се делегат в Националния съвет, нищо, че не смеят да се явят като мажоритарни кандидати и че при тайния избор на Изпълнителното бюро редовно са опашкари по доверие. Илюзията, че тъкмо с такива деца може да се успява, не е от вчера, но и май не е до днес. Макар че точно тук сегашният председател трябва да направи най-сериозната ревизия, тъкмо защото е и бъдещ.

***

Посвещавам статията на светлата памет на Живко Стоянов, един от най-доблестните и принципи антифашисти, които не само аз познавам.

Други текстове от автора на: www.ivoatanasov.info

върщам към онези времена. Посредством книгите, филмите и най-вече музиката. Да.

Нейно величество музиката

Най-свободното изкуство, най-популярното, най-великото. В големите книги пише, че всичко в пълния мрак се е появило след взрив. Обзалагам се, че това е било най-прекрасният звук, проехтял из всемира. Но оттогава досега е изтекла много вода, цели океани, изпълнени с добра и лоша музика, прекрасна и дилетантска, възвишена и простовата. Аз съм дете на времето си. Не крия, че любимата ми музика е пи-

возят в автомобили за половин милион, когато старите рок динозаври са на доизживяване, аз насочвам погледа си към най-голямата държава и музиката, която звучи сега оттам. Няма да говоря за Висоцки, Булат Окуджава, Шаляпин, Вишневска, макар че те са висок връх в музикалното изкуство. Всяка музика си тежи за времето.

Двете групи, заемащи първите места в личния ми чарт, са „Любэ” и „Пятница”. Естествено, започвам с титаните „Любэ”. Мои лични любимци, а и на президента Владимир Путин - също. Групата е основана през 1989 г. и досега има издадени 16 албума. Членовете на групата са: Николай Расторгуев, Павел Усанов,

Шокова памет: църква от кости

Католическият храм в чешкия град Седлец е уникален със своя интериор, декориран изцяло от човешки скелети

Това, за което ще ви разкажем на тази страница от "Пътешественик", е наистина изумително! Шок в случая е бледа дума. На хората с по-слаби нерви и на чувствителните натури изобщо не им трябва да приближават до костела (католическата църква - бел. ред.) на чешкия град Седлец! Мястото просто лъха на средновековен ужас и мракобесие. Кметството на Кутна Хора, на който всъщност е предградие въпросното градче, да извини за антирекламата. И ако не е достопопченият екстериор, свидетелстващ за религиозна официалност от католическо естество, по който няма и намек за това, което посетителят ще види вътре, човек би си помислил, че става дума дори за някакво свърталище на последователи на сатанински культ!

Но в кръвта на един истински пътешественик е да отиде навсякъде и съвсем в духа на Индиана Джоунс да е готов да срещне всякакви перипетии по пътя си! В случая търсеното скривалище е Негово величество Познанието.

Както стана ясно, интериорът на действащата църква "Вси светии", би смразил кръвта и би накарал тръпки да побият и най-хладнокръвните. Не мислете, че пишещата прави изключение, но читателю, прости, ако не ти понася, просто дочакай следващия брой, когато отново ще разказваме за райски кътчета под небето. А сега, както казахме, да отдадем почит ако не на нещо друго, то поне на Познанието.

Всъщност храмът "Вси светии" в Седлец е пригробнищна църква, строена през 1870 г. Декорацията на цялата вътрешност, ама наистина на цялата, е направена от човешки кости! За украсата са били изразходвани костите и черепите на над 40 000 човешки скелета.

И най-болното съзнание трудно би си представило подобно нещо. Но явно всичко си било в

Иисус на кръста в олтарната част

реда на нещата според някои определени представители на фамилията Шварценберг, които възложили работата на майстора Франтишек Ринт. При това се оказва, че въпросната църква костница не е съвсем така самотна в ужасяващата си оригиналност, макар и наистина уникална по своята същност.

Подобна на нея в едно отношение вероятно е само Санта Мария делла Кончеционе дей Капучини - неголяма църква на монасите капуцини на Виа Венецо в Рим, близо до палата на Барберините и фонтана на Тритона. Тя пък е строена през 1626 - 1931 г. Гордее се със стенописи на Гуидо Рени и Караваджо на приземния етаж, а стените на подземната костница са украсени от ансамбли, съставени от костни останки. В общата си сложност криптата събира костите на четири хиляди монаха, починали в периода 1528 - 1870 г. В петата зала на подземието се намира скелетът на принцеса Барберини - племенницата на папа Сикст V, починала в детска възраст. Но пък декораторът на чешкия "Вси

светии" грам не си е поплювал - интериорът на храма изцяло е декориран с костни образувания, оформящи всякакви ансамбли. Макар идеята наистина да е заимствана от оформлението на въпросната крипта на капуцинския храм.

Може би по-светнатите в църковните традиции няма да се изпълнят с такъв безпросветен ужас при вида на някакви си кости. Всъщност въпросни осуарии - нашенският синоним на латинското понятие е костница, съществуват при зороастрийците, юдеите, римокатолиците и православните. Само че при последните май

Една от особените гордости на интериорното обзавеждане е полилеят от кости

подобен скелетен експозиционизъм не е така присъщ, а всичко става в специални притаени помещения. Но традицията да се пазят кости на предците съществува при много народи. Съществува е и в древните менири, такава е могилата на върховния жрец в древната столица на мите Чичен-Ица; учението на зороастрийците повелявало, че костите на мъртвите не могат да стоят в земята. Подобна традиция при католиците е широко разпространена. Като сродници на чешката църква могат да се посочат Капелата от кости в португалския град Евора, осуарият в Галшат - Австрия, парижките катакомби, гробницата Фонтанеле в Неапол.

Мавзолеят костница в Плевен на руските и румънските войници, загинали при освобождението на града, е достоен представител на тази традиция в православния свят.

Но "Вси светии" в Седлец си остава ненадмината с нейния стил барок в костно изпълнение! Огромен костен полилей, гирлянди от кости и черепи, гербове, изрисувани с кости... и всичко това, стремящо се да докара някакъв барок. Невероятно! Как се е стигнало дотук?

Днес Кутна Хора е неголям градец, но някога в миналото, благодарение на богатите находища на сребро, се радвал на особена значимост. Дори бил смятан за втората столица на Чехия и главен финансов център на страната. Но да догони или задмине Прага явно не му било писано - вината за това се пада главно на религиозните войни и чумата, а по-късно и запасите от сребро почти изчезват.

През 1278 г. абатът на цистерианския манастир в Седлец Хенрих бил изпратен от чешкия крал Отакар II на поклонение в Светите земи. При завръщането си той донесъл пръст от Голгота и посипал с нея гробището на местното абатство. Вестта бързо стигнала надлъж и нашир и гробището се

Фамилният герб на Шварценбергите

тъй като нямало повече място. Легендата твърди, че след 1511 г. със задачата да изкопава кости, да ги мие и складира бил натоварен полусляп монах от Цистерианския орден. През 1703-1710 г. катедралата била преустроена, за да ѝ бъде добавен нов вход, да бъде укрепена една наклонил се навън стена и да бъде преустроен външният кат в стил барок. През 1784 г. императорът издал нареждане манастирът да бъде затворен. Църквата и манастирските земи били купени от фамилията Шварценберг - старинен и богат немски род, който за пръв път летописите изобщо споменават още през 1172 г. Именно на Шварценбергите хрумнала смразяващата кръвта идея да се използва костният материал за украса на вътрешността на катедралата. Дори не им пукало да изваят фамилния си герб във версия от кости! Те наели майстора дърворезбар Франтишек Ринт да привее в ред натрупаните в склада кости и да ги оформи в ансамбли по негов вкус. Резултатите от този креатив говорят сами за себе си.

Църквата е открита за посещения всеки ден, от сутрин до вечер. Иначе, читателю, още веднъж, прости!

Само спецове по анатомия могат да са по-точни в това да посочат кои точно кости са използвани за тази именно интериорна композиция

Интериорът на църквата "Вси светии" в Седлец в слънчев ден

ПРОГРАМАТА

- 07.10 Сен Тропе - /59 епизод/ /п/
- 08.05 Златният боец - анимационен филм
- 08.55 За животните с любов /п/
- 09.20 Добър ден, господин Жасмин - детска образователна поредица /п/
- 09.50 Чудният свят на Дисни. Приключения с Мики Маус - анимационен филм /34 епизод/
- 10.15 Спасяването на пеликана Сам - тв филм /САЩ, 1976г./
- 11.00 Памет българска с проф.Божидар Димитров /п/
- 12.00 По света и у нас
- 12.30 Бразди
- 13.00 Иде нашенската музика /п/
- 13.40 Човекът - оркестър - изграден филм/Франция, 1971г./
- 15.05 Модна фиеста Албена 2009 - тв филм
- 15.45 Фонд БНТ. "Човекът от Ла Манча" - тв постановка, режисьор Асен Траянов, в ролите. Коста Цонев, Жоржета Чакърова, Никола Анастасов, Климент Денчев, Васил Михайлов, Васил Попов и др.
- 17.25 Уолт Дисни представя. "Хана Монтана" и "Джонас Брадърс" - тв филми
- 18.10 Оливър Стоун - бунтарят и системата /документален филм на Тома Томов /п/
- 19.05 Спешно отделение - тв филм /6 епизод/
- 19.50 Лека нощ, деца! Ние, животните
- 19.55 50 години БНТ. 1991
- 20.00 По света и у нас
- 20.30 Празници на изкуствата Апология 2009 - откриване /пряко предаване от Созопол/
- 21.45 Шоуто на Канала/избрано/
- 22.45 По света и у нас
- 22.55 Уикенд - изграден филм /САЩ, 2004г./
- 00.30 Последен полет - дгусериен изграден филм/Италия, 2007г., 1 част

- 06.00 "Физиотоника"
- 06.30 "Мики, Доналд и Гуфи спортист" - детски сериал
- 07.30 "Аладин" - детски сериал
- 08.20 "Кой е по-по-най?" - детско шоу с водещ Бате Енчо
- 09.20 "Бон Апети" - кулинарно предаване с Иван Звездев
- 09.50 "Дъщерята на Елиза" - еп. 14, 15
- 12.00 "Глобусът" - предаване за туризъм
- 12.30 "Най-смешните животни и хора на планетата"
- 13.00 "Англичанинът, за когото хълмът стана планина" - Роман-лъчичка, комедия, САЩ, 1995 г.
- 14.50 Формула 1. Квалификации - пряко от Спа, Белгия
- 16.00 "Такъв е животът. Абитуриентите" - риалити шоу
- 17.00 "Море от любов" - токшоу с водещ Наталия Симеонова
- 18.00 bTV Документите. "Светове от пиксели" - еп. 1. <Великата илюзия> - Документална поредица, България, 2008
- 19.00 bTV Новините - централна емисия
- 20.00 "Господин Магу" - Комедия, САЩ, 1997
- 22.00 bTV Новините - късна емисия
- 22.30 "Империя. Нерон" - минисериал, част 2 - Драма, копродукция, 2004 г.
- 00.30 bTV Документите. "Светове от пиксели" /п./ - еп. 1. <Великата илюзия>

- 07.00 Иконостас
- 07.30 "Какво нобо, Скуби Ду" - дет. анимационен сериал, 3 сезон
- 08.00 "Земята преди време" - детски анимационен сериал
- 08.30 "Лабораторията на Декстър" - детски анимационен сериал, 4 сезон
- 09.00 "Капитан Планета" - детски анимационен сериал
- 09.30 "Мисия Моят Дом"
- 10.30 "Фемисити" - с уч. на Шайлийн Уудли, Кевин Зегърс, Дейвид Гарднър, Джон Шнайдер и др.
- 12.00 "На чисто" - публицистична рубрика
- 12.15 "Пазарен навигатор" - предаване за икономика
- 12.30 "Морска сол" - сериен филм
- 13.15 "Царете на комедията" - забавно шоу
- 14.45 "Пълна лудница" - комедиен ТВ шоу
- 16.00 "Плъсък" - с уч на Том Ханкс, Дарил Хана и др.
- 18.00 "Отечествен фронт" - предаване на НТВ
- 19.00 "Календар" - информационна емисия на НТВ
- 19.30 "Темата на Нова"
- 20.00 "Перфектно убийство" - с уч. на Майкъл Дъглас и др.
- 22.00 "Календар" - информационна емисия на НТВ
- 22.15 "Адвокат на дявола" - с уч на Киану Рийдс, Ал Пачино, Чарлиз Терон, Джефри Джоунс, Кони Нилсън и др.
- 01.00 "Линия на смъртта" - с уч. на Уилям Болдуин, Оливър Плат, Кевин Бейкър, Джулия Робъртс и др.

- 07.00 "Забраби за луната" - еп. 9
- 08.00 "Моите буболечки" - еп. 9, анимация
- 08.30 "Ездачи на пащи" - еп. 20, анимация
- 09.00 "Клуб Уинкс" - сезон 2, еп. 21 и 22, анимация
- 10.00 "Двете лица на Тома" - еп. 22 и 23
- 11.00 "Без багаж" - туристическо предаване
- 11.30 "Фешън вирус" - предаване за мода - повторение
- 12.30 "Кой е шефът тук?" - сезон 6, еп. 21 - повторение
- 13.00 "На здраве" - здравно предаване на ТВ 7 - повторение
- 13.35 "Формула 1" - 12-ти кръг за Голямата награда на Белгия - съботна свободна тренировка, на запис
- 14.50 "Формула 1" - 12-ти кръг за Голямата награда на Белгия - квалификация, директно
- 16.00 "Легенди за Дивия Запад" - 2 част, док. поредица
- 17.00 GP2 за Голямата награда на Белгия, Спа-Франкоршамп - основно състезание, директно
- 18.30 "Мотоавангард" - автомобилно предаване
- 19.00 Новини
- 19.35 "Кой е шефът тук?" - сезон 6, еп. 22
- 20.00 "Маса за петима" - сезон 5, еп. 21
- 21.00 Новини
- 21.30 Милан - Интер - мач от 2-ри кръг на италианската серия "А" - на живо
- 23.40 Формула BMW Европа за Голямата награда на Белгия, Спа-Франкоршамп - първо състезание, на запис
- 00.15 "02.37" - драма, Австралия, 2006

ВРЕМЕТО ДНЕС

Днес отново ще бъде слънчево и горещо с максимални температури между 31° и 36°, в София около 31°. Атмосферното налягане ще бъде близко до средното за месеца и ще се задържи почти без промяна. В планините ще бъде слънчево, след обяд с временни увеличения на облачността. Ще духа слаб вятър от североизток, по най-високите части от северозапад. Максимална температура на 1200 м около 25°, на 2000 м около 19°. Слънчево ще бъде и по Черноморието. Ще духа лек бриз. Максимални температури 26°-29°. Температурата на водата е около 25°. Вълнение на морето около 2 бала.

ИЗГЛЕДИ ЗА 30 И 31 АВГУСТ

максимални 25°/30°

максимални 23°/28°

Утре над Източна България времето ще се задържи без съществена промяна и температурите ще останат високи, но над Запада около и след пладне ще се развива купесто-гъбковна облачност и на места ще превали и прегърми, а максималните температури ще паднат с около 5-7 градуса. В понеделник ще има променлива облачност, главно в планинските райони ще има краткотрайни валежи. Максималните температури ще са между 23 и 28°.

ПЕРВЫЙ КАНАЛ ПРЕДСТАВЛЯЕТ

СЪБОТА, 29.08.2009

06.10 „Модна присъда“	търсене на природата“
07.00 Новини	17.35 „Минута на славата“
07.20 Филм: „Произшествие в Утиноозерске“	19.00 Сериал: „Смъртоносна сила“
08.30 Филм: „Под маската на Беркут“	21.00 Сериал: „Селска комедия“
10.05 „Пасторска проповед“	22.00 Време
10.20 „Здраве“	22.15 Сериал: „Селска комедия“
11.00 Новини	23.20 Премиера. Едвард Радзински. „Снима се филм“
11.15 „Вкусно“	00.15 Филм: „Детектив“
12.00 „Владимир Ивашов. Балада за любовта“	01.40 Филм: „Фантазия на тема любов“
13.00 Новини	03.10 „Детективи“
13.10 Съботен „Ералаш“	03.50 „Поле на чудесата“
13.30 „Завист, или репетиция в ада“	04.40 „Федералният съдия“
14.25 Филм: „Избраните“	05.30 „Следата“
16.40 „Сергей Соловьев. В	

ЦИФРОВОЕ ТЕЛЕСЕМЕЙСТВО ПЕРВОГО

Зодиак

ОВЕН

Бързайте бавно през днешния ден. Имате големи шансове за успех, но не бъдете нетърпеливи. Е, ще се наложи да се потрудите малко в името на успеха.

ТЕЛЕЦ

Днес всичко ще се развива по-бързо, отколкото очаквате. Трябва да действате и да мислите бързичко и да внимавате да не пропуснете нещо важно.

БЛИЗНАЦИ

Днес имате сериозни шансове да реализирате нещо полезно. Ще ви съпътства късметът на начинаещия и всичко ще става по-силно и бързо, отколкото си мислите.

РАК

Доста практични идеи ще ви минат през ума и е добре да постъпите практично. Днес ще се чувствате в добра форма, но все пак с малко повече отговорности.

ЛЪВ

Днес не забравяйте за себе си, не забравяйте кои сте и какво точно искате. Не рискувайте прекалено много пари само защото усещате късмета на ваша страна.

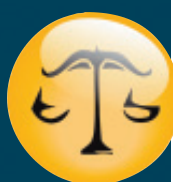
ДЕВА

Днес толкова ще ви се иска да разнищвате въпросите на битието, че в крайна сметка може сами да се отегчите. Следобед обърнете повече внимание на хората около вас.

ВЕЗНИ

Много е вероятно днес да се наложи да оправяте чужди грешки или да страдате заради нечие невнимание. Въроръжете се с търпение и не предвквайте чуждата вина.

СКОРПИОН

Не се опитвайте да налагате позицията си на всяка цена. Бърливостта днес няма да ви помогне по никакъв начин, дори напротив. Бъдете по-сдържани.

СТРЕЛЕЦ

Един чудесен ден, през който ще видите реализирани част от плановете си. Идеите ви наистина ще са нестандартни, но при добро желание могат да станат реалност.

КОЗИРОГ

От голямо значение днес е да сте дисциплинирани и отговорни. Правете нещата с мярка и навреме, изпипвайте и детайлите, за да сте доволни и вие, и околните.

ВОДОЛЕЙ

Ще успеете да осъществите отдавнашните си планове и това ще ви донесе чувство за собствено удовлетворение, а какво по-хубаво от това да сте доволни от резултата.

РИБИ

Желанието да избягате от своите вътрешни проблеми може да стане причина за появата на нови страхове. Погледнете онова, което ви притеснява и го отстранете.

▶ СВОБОДНИ РАБОТНИ МЕСТА

Месторабота (Фирма, адрес, телефон, email за контакт)	Длъжност, пояснения, заплата	Брой места (достъпни от, подходящи за) Вид договор, работно време, мобилност	Изисквания (Образование Специалност Стаж (г.) Допълнителни условия)
гр. София; обл. София (столица) 103-ТО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ - Училище СОФИЯ, Ж.К. ФИЛИПОВЦИ тел. 9270608	Учител, чужд език I-IV клас УЧИТЕЛ, ЧУЖД ЕЗИК АНГЛИЙСКИ 450 лв.	1 14.8.2009 без ограничения Неуточнен Две смени Неуточнена	Висше университетско образование Английска филология без изисквания
гр. София; обл. София (столица) КООПЕРАТИВНА ОХРАНИ- ТЕЛНА ФИРМА - ЕООД БУЛ. ИЕРУСАЛИМ № 24 тел. 974 59 31	Сътрудник, охрана 400 лв.	5 13.8.2009 мъж Неуточнен Три смени Неуточнена	Средно общо образование - неуточнено Средно общо образование-не- уточнена специалност без изисквания
гр. София; обл. София (столица) ЕКО РЕСУРС - ООД УЛ. ГРАДИНАРСКА № 1 тел. 9 36 72 31	Озеленител Необявена	20 17.8.2009 Неуточнено Неуточнен Една смяна Неуточнена	Основно образование Основно образование без изисквания
гр. София; обл. София (столица) АСТРА-КИ - ЕООД ж.к. ЗОНА Б-18 бл. 11 ет.5 ап. тел. 8 231010	Шлосер Необявена	10 18.8.2009 мъж Неуточнен Неуточнено Неуточнена	Средно общо образование - неуточнено Средно общо образование-не- уточнена специалност 1
гр. София; обл. София (столица) МАКДОНАЛДС /БЪЛГАРИЯ/ - ЕООД БУЛ. А. СТАМБОЛИЙСКИ 101	Маркировач, ресторант Необявена	30 11.8.2009 Неуточнено Неуточнен Почасово Неуточнена	Средно общо образование - неуточнено Средно общо образование-не- уточнена специалност без изисквания ПОЧАСОВО ЗАПЛАЩАНЕ - 3 ЛЕВА НА ЧАС
гр. София, р-н Средец; обл. София (столица) МИРСА-93 - ЦВЕТАН АСЕНОВ - ЕТ ул. АРСЕНАЛСКА № 97 А тел. 8689412	Геодезист 800 лв.	1 12.8.2009 Неуточнено Неуточнен Една смяна Неуточнена	Инженеро-техническо образо- вание Промислено и гражданско строителство 5 не са посочени
гр. София; обл. София (столица) СТРОИТЕЛНА МЕХАНИЗА- ЦИЯ - ДБ - ЕООД БУЛ. "ЦАРИГРАДСКО ШОСЕ" 56 тел. 02 9736794	Кранист Необявена	2 17.8.2009 мъж Неуточнен Неуточнено Неуточнена	Средно общо образование - неуточнено Средно общо образование-неуточнена спе- циалност 5 не са посочени
гр. София; обл. София (столица) ЕЛПРОМ ЗЕМ - АД БУЛ. РОЖЕН № 41 тел. 938 27 43	Заварчик ЗАВАРЧИК чл.55а - жени над 50, мъже над 55 400 лв.	1 10.8.2009 мъж Неуточнен Неуточнено Неуточнена	Средно специално техническо образование Техническо образование-неуточнена спе- циалност 3
гр. София; обл. София (столица) КРОН СЕКЮРИТИ ЕООД - ЕООД УЛ. ХАЙДУШКА ПОЛЯНА №8 тел. 9552044	Сътрудник, охрана СЪТРУДНИК, ОХРАНА 350 лв.	40 12.8.2009 мъж Неуточнен Три смени Неуточнена	Средно общо образование - неуточнено Средно общо образование-неуточнена спе- циалност без изисквания
гр. София; обл. София (столица) МЕРИ-АН 2004 ЧДГ "АРЛЕКИ- НО" - ООД кв. ОБЕЛЯ ул. 18 № 3 тел. 0896676130	ПОМОЩНИК-ГОТВАЧ Необявена	2 23.7.2009 жена Две смени Неуточнена	Основно образование Основно образование без изисквания ОСИГУРЕНА ХРАНА И КВАРТИРА

Б.Р. Обявените работни места са в съответствие с обявите в сайта на Агенцията по заетостта

ЧЕСТИТ ЮБИЛЕЙ

майко, бабо
и приятелко

проф.
РОСИЦА
ГОЧЕВА!

С пожелание за здраве,
бодрост и дълголетие!

С обич семейства - Герови, Петрови и
приятелите - Кръстина, Юлия, Анелия и
Красимира

■ ДУМА която тежи!

ПОСТОЯНЕН
АБОНАМЕНТ

ДУМА
15 лв.
1 месец

ДУМА
45 лв.
3 месеца

ЗА ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ

ТЕЛ. 02/ 970 52 08

02/ 970 52 03 0886 04 84 32

Малки обяви, поздравления и
възпоминания се приемат на телефони
9705200, 9705226 и на
e-mail: documentacia@duma.bg

▶ ВАЖНИ ТЕЛЕФОНИ

Министерство на труда и социалната политика
Телефони за информация и консултации:
МТСП - 0 900 32 111 и 02/987 16 22

Агенция по заетостта:
Телефон за въпроси: 02/980 87 19

Агенция за социално подпомагане
София 1051, ул. "Триадица" 2,
телефон: 02/811 96 07, горещ телефон: 02/935 05 50

Главна инспекция по труда
Горещ телефон: 0700 17 670 за консултация по въпроси,
свързани със законността на трудовите правоотношения,
осигуряването и спазването на изискванията за здравословни
и безопасни условия на труд и контролът по предоставянето на
посреднически услуги за намиране и наемане на работа.
0800 14 008 - за съобщения за допуснати трудови
злополуки, включително и такива, за които има съмнения,
че са укрити и не са съобщени в дирекциите "Инспекция по
труда".

Държавна агенция за закрила на детето: 02/981 76 86

Министерство на здравеопазването
Телефон: 02/981 01 11

Национална здравноосигурителна каса
Информационен център за права и задължения на
гражданите: 9659 159
Национален телефон на НЗОК за консултации на
граждани: 0800 14 800

▶ БИЛКОВИ АПТЕКИ

Пловдив - Весела 99	032 67 71 80
Варна - ЕТ Лафазанова	052 63 24 42
Стара Загора - ЕТ Бояна	042 86 31 90
Бургас - ЕТ Везни	056 21 809
Плевен - ЕТ Св. Казаков	064 80 31 40
Ямбол - ЕТ Съни	046 66 36 54

ТЪЖЕН ПОМЕН

На 30 август 2009 г. се навършват
две години от загубата на непрежалимия
ни съпруг, баща, дядо и прадядо

ПЕТЪР
ИЛИЕВ
ПЕТРОВ

С болка и много обич си спомняме
за достойния му живот.
Поклон пред светлата му памет.

От семейството

ВЪЗПОМИНАНИЕ

На 30.08.2004 г. се навършват осем години
от смъртта на нашия скъп и незабравим

проф. д-р
ЕМИЛ
АТАНАСОВ
СЕМЕРДЖИЕВ
45 г.

С тъга и обич се прекланяме
пред светлата ти памет!
Завинаги ще останеш
в сърцата ни!

От семейството

Отделни екземпляри у нас могат да се видят като... паркови животни

Сезонът на елена-лопатар

Датите, които трябва да се знаят от всеки ловец

СТАМЕН ХРИСТОВ

Законът за лова и опазване на дивеча определя срок за ловуване на елен-лопатар - за мъжки индивиди и приплоди - от 1 септември до 31 януари, а за женски - от 1 октомври до 31 декември. Тези срокове съвпадат и с определените за ловуване на благороден елен. Това е един от най-увлекателните видове лов, който в миналото е бил привилегия единствено на аристократите. Днес ловният трофей на това прекрасно животно може да краси дома на мнозина ловци като приятен спомен от вълнуващ излет сред природата.

Дори туристите по Витоша неведнъж са съзерцавали това кротко и красиво животно, наричано елен-лопатар поради лопа-

товидните му рога. Вече десетилетия България се обитава от този първи братовчед на гордия горски красавец - благородния елен. Някога по-топлилите европейски райони са били негови любими местообитания. И там е представлявал обикновено явление - за това свидетелстват даже Аристотел и Платон. По българските земи го е приютявала предимно Тракия. Не случайно ритоните от Панагюрското златно съкровище са увенчани с красиви глави на елени-лопатар.

Но гибелните студове през ледниковия период и жестокостта на всеобщата дивечова съдба не е отминала и тях. Изчезнали в историческо време от почти от целия Стар континент. Затрили се и от българската фауна. Едва

през 1904 г. били внесени отделни екземпляри у нас и пуснати в Кричим като паркови животни. Впоследствие постепенно след много грижи от страна на ловците били реаклиматиризирани и сред природата.

Освен гордата осанка, с която го е надарила природата, еленът-лопатар е забележителен с интересните си рога. Животното ги сменя всяка година. Въобще не бяга далече от любимите си местообитания и затова без особени усилия може да бъде съхранен в много райони. Дивечовците знаят - сезонните му миграции са само до няколко километра. Сериозна конкуренция му прави благородният елен. Еленът-лопатар живее и над тридесет години, и е един от най-желаните видове дивеч у нас.

ПОЗНАВАМЕ ЛИ ГИ?

Интелигентният картал

СТЕФАН ДИКОВ

Названието на тази птица е дошло у нас от турски език - вероятно поради изобилието на тези птици в малоазийската част на страната преди. Всъщност това е широко известният черен лешояд. Числеността му е толкова намалела, че днес той се среща вече съвсем рядко само в определени ареали. По принцип югоизточните европейски територии са едно от любимите му местообитания и днес орнитолозите правят опити за реаклиматиризирането на тази важна за природата птица и у нас.

На ръст черният лешояд е колкото голям орел; пухът на главата му е калносив до черен; шията е гола и синкава, като в основата ѝ има непрекъсната якичка от рехави перца; маховите пера и гачите ѝ са черни. Може да се открие в стари широколистни гори в равнините и в ниските части на планините, където има разможаваци се вълчи двойки. Гнездата ѝ са разположени на високи дървета и много рядко по отвесни скали. Слаба е репродуктивната ѝ способност - снася само по едно бяло яйце.

Карталът е много полезен и затова трябва да се пази, особено когато се залагат стрихинизирани примамки и разни видове капани. Много красив е полетът му - голяма част от деня той прекарва в реене и бързо открива трупове на различни животни. Известен е със своята интелигентност - следи поведението на другите лешояди, което му помага да открива плячката си.

КУЛИНАР

РИБНИ СУПИ

Белгийска

Сгорещява се 1 л зеленчуков бульон и в него се слагат нарязаните на парченца 2 моркова, после обелените и нарязани на четвъртинки 2 домата, 1 червена чушка, обелените и нарязани 2 картофа и накъсаните на розички 400 г карфиол. Вари се на умерен огън около 15 минути, като се посолва, поръсва се с черен пипер. Добавя се 1 кутия рибна консерва, 1 кафена чашка зехтин, стрък босилек, 2 скилидки чесън, 1 парче настъргано сирене, шепа белени спънчогледови семки.

Бостънска

Нарязват се на кубчета 750 г риба треска. Кожата и костите заедно с парченце целина се варят в 1 л вода 30 минути. В друга тенджерка се изсипват 200 г чушки, 200 г кромид лук и 100 г целина (по възможност зелената част). Слагат се 2 лъжици сланина на кубчета и всичко се запържва. Долива се прецеденият рибен бульон, както и 1/2 л прясно мляко. Прибавят се 500 г сурови картофи на кубчета, нарязаните на дребно корени за супа и се варят 30 минути. Добавя се рибеното филе и се оставя около 10 минути на слаб огън. Прибавят се 3 лъжици сметана, подправена със сол и черен пипер. При сервиране супата се поръсва със ситно нарязан магданоз.

АНЕКДОТИ

ПТИЧАР

Тръгнали веднъж ловци за патици. Ама нямат куче. Решили да помолят свой колега да им послужи. Дал им той своя птичар. Отишли край блатото тъмно за сутрешния плет, стрелят един през друг, патиците падат. И, интересна работа - когато птицата пада във водата, кучето се втурва към нея, но не плува, а бяга по повърхността, и преди да е цопнала, я хваща и я носи на ловците. Ударили много патици, върнали се доволни. И когато забели кучето при стопанина му, той ги попитал:

- Как ви се стори?
- Много добър птичар, думи нямаме.
- А нещо странно да сте забелязали в него?
- Абе забелязахме, даже ни е неудобно да ти кажем... Разбраш ли, страхотно куче, ама не умее да плува...

ПЛУВКИ

Двама ловят риба на брега един до друг. Единият пита:
- Да ти се намира запасна плувка?
- А защо ти е?
- Ами щото мойта през цялото време ту потъва, ту изплува, ту потъва...

КИНОЛОГИЯ

Славните птичари кокершпаньолите

МИЛЧО АНДРЕЕВ

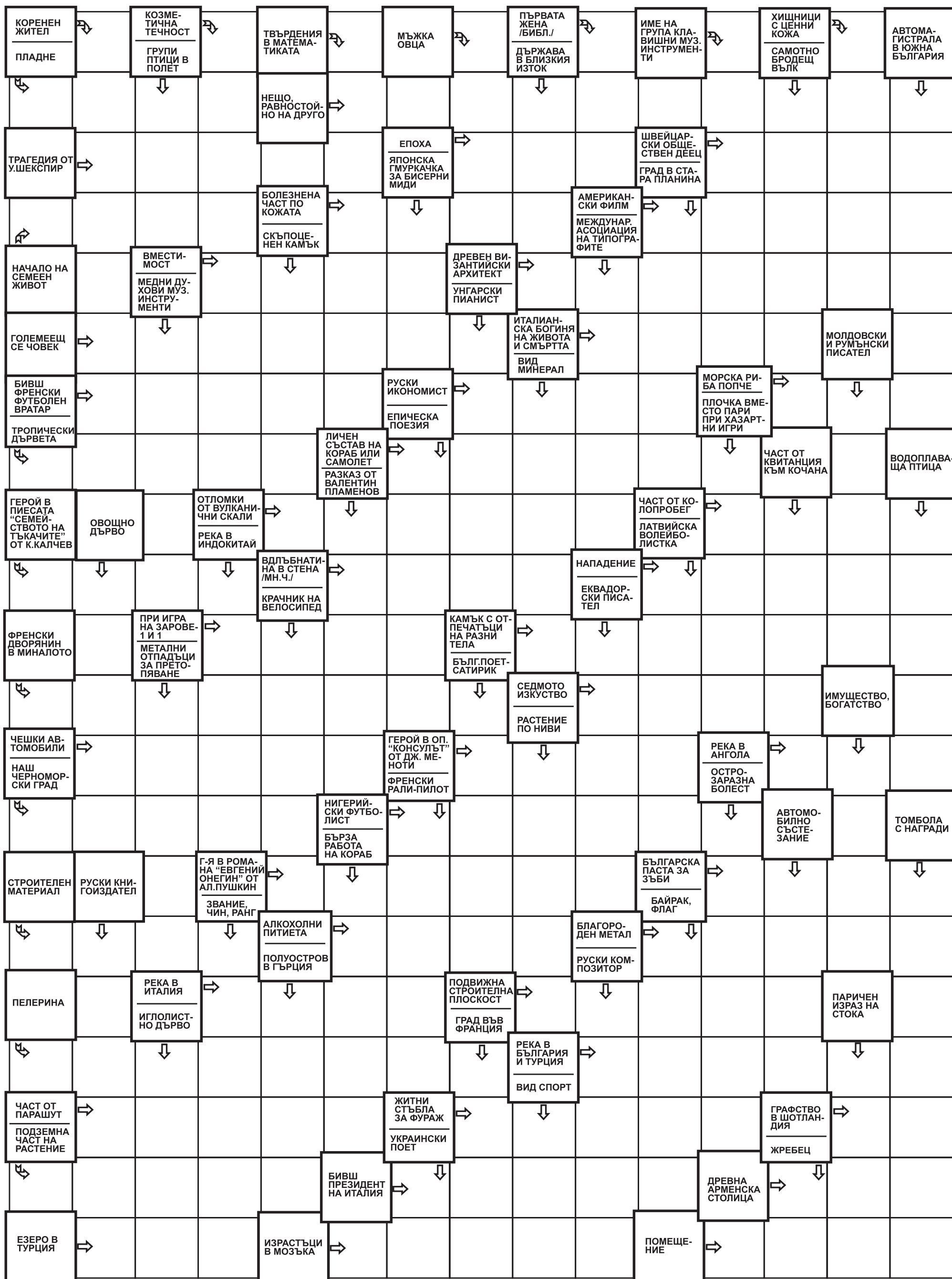
Шпаньолите въпреки испанското си име произхождат от средновековна Англия, и се смята, че това е станало още през десети век. Създадени са на базата на старинни испански породи, използвани при лов със соколи. Тяхното поле на действие започва там, където сетерите вече не могат да работят - сред високата трева и храсталациите. Шпаньолите са прекрасни преследвачи и апортьори, умело разчитатичи птичите следи, лесни за дресиране, умни, ласкави и всеотдайни. Названието кокер идва от английското кок, което ще рече горски бекас. С други думи, това

е куче за лов на тази интересна птица. Средновековните художници, изобразяващи портрети на видни личности, често рисуват и кокершпаньоли - техни лю-

бимци и спътници при лов със соколи на бекаси и други дивечови птици. Днес у нас се отглеждат предимно като декоративни кучета.

ПОМОЩНИК: Абориген, Аврал, Адор, "Анета", Анони, Асаки, "АТИПИ", Берил, Големан, Еким, Исаков, Итин, Клабир, Лапили, Леоне, Мекон, Олисах, Ориол, Отони, Скрап, Теорема, Типолит.

СТОЯН СТОЯНОВ

НАША ПЛАНИНА ЛЕГЕНДАРНА АСИРИЙСКА ЦАРИЦА	РАЗНО-ВИДНОСТ БЯГАНЕ НА 42195 МЕТРА	МАТЕРИАЛ ЗА ЗИД ГРАД В НИГЕРИЯ	КРАЙ НА ВОИНА ЛЕГЕНДА	КОФАР, КАТАНЕЦ	БЪЛГАРСКИ ПИСАТЕЛ "ТЮТЮН"	ПИТЕЙНО ЗАВЕДЕНИЕ РУСКИ КОМПОЗИТОР	ВОДНИСТА ПОЧВА
ГРАД КРАЙ ПЕРНИК ДЪЛБОКО МЯСТО В РЕКА		ШОСЕ, ДРУМ ВИД КОНСКИ ХОД	РЕКА В ЕВРОПА ВЕЛИКАН, КОЛОС	БАЛАДА ОТ М. ЛЕРМОНТОВ ШАХМАТНА ФИГУРА	ДЪРЖАВА В БЛИЗКИЯ ИЗТОК ТРОПИЧЕСКИ ПЛОД		
УРЕД ЗА ИЗМЕРВАНЕ СКОРОСТТА НА КОРАБ АРАБСКА ДЪРЖАВА		РИБОЛОВЕЦ	ДРЕВНА СТЕНОБИТНА МАШИНА СРЕДНОВЕК. ИМЕ НА СТ.ЗАГОРА	ВИД СМЕС ЗА ЗАПОЙВАНЕ БЪЛГАРСКИ КНИГОИЗДАТЕЛ		БЪЛГАРСКИ КОМЕДИЕН И КИНОАКТЬОР "ТИХИЯТ БЕГЛЕЦ"	НАЕМЕН СЕЛСКО-СТОПАНСКИ РАБОТНИК
СТРОИТЕЛЕН МАТЕРИАЛ	ПОЛУСКЪПОЩЕНЕН КАМЪК БИВША ФРЕНСКА СКИОРКА-АЛПИЙКА			ТУРИСТИЧЕСКА ТОРБА ПРИВИЧКА	ВИД ЛИРИЧЕСКО СТИХОТВОРЕНИЕ БЛОГОРОДЕН ГАЗ, ЕМАНАЦИЯ НА РАДИЯ	ПЕВЧЕСКИ КОЛЕКТИВ НАСИТЕН ВЪГЛЕВОДОРОД	
ВЛАГА ПО ТЯЛОТО	СГЪВАЕМА ПРЕДПАЗНА ПРЕГРАДА СОЛ НА ТАНИНОВАТА КИСЕЛИНА	ФРЕНСКИ ФУТБОЛЕН ТИМ ВИСШЕ ЗАКОНОДАТЕЛНО СЪБРАНИЕ	ФЕОДАЛЕН СЕЛЯНИН В ЗАП.ЕВРОПА МОРСКИ РАЗБОЙНИК		СЕЛСКО-СТОПАНСКИ ИМОТ ГРАД В БЪЛГАРИЯ		РАДИОЛОКАТОР
РЕКА В КАНАДА УРЕД ЗА ОСВЕТЛЕНИЕ		ИНДИЙСКИ ФИЗИК	ТРОПИЧЕСКА ЗМИЯ АНГЛИЙСКИ ФИЗИК			РЕЧНО НАСЛАГВАНЕ	ПОМЕЩЕНИЕ ЗА АВТОМОБИЛ
ДВУКОРПУСЕН КОРАБ	ГРАД И РЕКА В РУСИЯ, ЧУКОТКА БЪЛГ. КОМПОЗИТОР-ОП. "ЦВЕТА"		БИВШ НАШ СКИОР, СЕГА ТЪЖУРНАЛИСТ ЧЕПКАЛО ЗА ВЪЛНА	ЕДИН ОТ САЩ ПОРЕДНО ЧИСЛО		НОРВЕЖКИ ПОЕТ ОРГАНИЧЕСКА АТОМНА ГРУПА	
ЖИВОТИНСКА МАЗНИНА	ЛЯТНА СУПА ХУМОРИСТИЧНА ТВОРБА	ХОЛАНДСКИ ФУТБОЛЕН ТИМ СЪЗДАТЕЛЯТ НА СССР	КАНАДСКИ ЖИВОПИСЕЦ БЛАГОРОДНИЧЕСКА ТИТЛА	ДЪРВО ЯБЛАН ХУДОЖЕСТВЕНА ТВОРБА		ДРАМА ОТ Х. ИБСЕН ФРЕНСКИ ПИСАТЕЛ И МУЗИКОВЕД	ВОЙСКОВИ ПРЕГЛЕД
ГЕРОЙ В ИНДИЙСКИ ЕПОС КОРАБ ЗА ПЛАВАНИЯ КРАЙ БРЕГА		СЪЗВУЧИЕ В СТИХОТВОРЕНИЕ	МУЗИКАЛЕН ЗНАК БЪЛГАРСКА ПАСТА ЗА ЗЪБИ			ИТАЛИАНСКИ ФУТБОЛЕН ТИМ	СЪД ЗА ВОДА
ПОЙНА ПТИЦА БИВШ ФУТБОЛИСТ ОТ "ЛЕВСКИ"		ВИД СЕВЕРЕН ЕЛЕН ЕКСКУРЗОВОД		СТИХОТВОРЕНИЕ ОТ П.ЯВОРОВ БОЕН ГАЗ		ВОДНО ЖИВОТНО БЪЛГАРСКА ПАРИЧНА ЕДИНИЦА	
ВИД МИНЕРАЛ, ВАНАДИЕВА РУДА				РЕКА В БЕЛАРУС, ЛИТВА И РУСИЯ		ИЗКУСТВЕН НАПОИТЕЛЕН КАНАЛ	

ПОМОЩНИК: Анадир, "Веря", Емоне, "НАК", Нас, Рал, Поп.

ОТГОВОРИ ОТ МИНАЛИЯ БРОЙ

СКАНДИ
 ВОДОРАВНО: КОМЕДИОГРАФИ - ЕЛЕРОНИ - НОМАД - КАСИК - МЕДИК - ИСТОРИК - СИНОРИ - АПОЛО - ТИТАН - ЛИЛАК - ТИРОЛ - ТАВИ - ДЕНИМ - АНОТО - ПТА - НИЯ - АБУ - ФИТ - БЕА - Б.Т.Р. - ОСТРОВ - ЪРИ - ЛЕУ - ИАР - КИ - ТРАЛЕР - ИЛИР - ТНН - ЛАМАРИНИ - НЕД - НКУ - ОЕЛ - ЛОГИК - ПЛОЧНИК - СВ - ИНОВО - ОКО - ВОЕ - ОТО - ОГРЕВ - ВИВ - ВИО - САВОВ.
 ОТВЕСНО: КОНСТАНТИНОВО - МОТИВИРАНЕ - НЕМОТИЯ - ЛИР - ДАРА - НЕ - ВИДИН ДАСКАЛОВ - ЕВТИМОВ - ЕГК - ШНУР - АГОВ - РАС - ОТРИ - ВАСИЛ МАВРИКОВ - ФИНИ - АН - НИКОЛА ФИЛИПОВ - РАНИ - ВЕЛИКО ТЪРНОВО - ЕЧО - НЕМАТОДИ - ДНЕС - РЕПИ - ТОДОР ПАЛАНКОВ - НИЛОТ - ЕИК - ТО - НИКОЛАЙ УРУМОВ.

8	3	4	1	6	9	5	7	2	1	3	7	8	4	6	2	9	5
1	6	2	5	7	3	9	4	8	2	8	9	5	1	7	3	4	6
5	7	9	4	8	2	3	6	1	5	6	4	3	9	2	8	7	1
6	4	3	8	2	1	7	5	9	8	4	5	9	2	1	7	6	3
2	8	7	9	5	4	1	3	6	6	2	1	7	8	3	9	5	4
9	5	1	6	3	7	2	8	4	9	7	3	6	5	4	1	8	2
4	9	5	7	1	8	6	2	3	7	5	2	1	6	8	4	3	9
7	2	8	3	9	6	4	1	5	4	9	8	2	3	5	6	1	7
3	1	6	2	4	5	8	9	7	3	1	6	4	7	9	5	2	8

АМЕРИКАНСКА КРЪСТОСЛОВИЦА
 ВОДОРАВНО: 1.ПАЛУБА - СЛАЛОМ. 2.КОПЕЛИЯ - ЛОЖА. 3.РОВ - СИВ - ПЕКАР. 4.СТОЕВА - УРИ. 5.ЛАПИ - ПРОЛОМ. 6.ЛАРВА - ВОЛ - БО. 7.АНУАР - КОМАРОВ. 8.ЯНКОВО - АФЕРА.
 ОТВЕСНО: 1.НАКОВАЛНЯ. 2.ЛОВ - ПАУН. 3.КУП - СИРАК. 4.БЕСТ - ВРО. 5.КАЛИОПА. 6.ИВЕР - КО. 7.АСЯ - ВОВО. 8.ПАЛОМА. 9.ВАЛЕ - ОЛАФ. 10.ЛОКУМ - РЕ. 11.КОЖАР - БОР. 12.МАРИНОВА.

СТОЯН СТОЯНОВ

Рок в Рила за седми път

Традиционно последната събота от август събира музиканти в село Бели Искър

Озвучаване на световно равнище, добро осветление и сцена обещава организаторите на тазгодишния "Рок в Рила". Седмото поред издание на международния фестивал ще бъде днес - традиционно в последната събота на август, в самоковското село Бели Искър. В рок маратона ще участват младите групи с авторска музика "Fyeld", "Балканджи" и "Мотив", както и "The Joke" от Франция.

Специален гост ще бъде "Васко Кръпката блус бенд" и Камен Кацата. "Слагай дънките и идвай!", призовават инициаторите на сайта на фестивала, обявен в подкрепа на младите български музиканти. Искаме да дадем на Мадона малко конкуренция в Бели Искър, каза Красимир Николов, който е сред организаторите на музикалния форум. В деня на рождения ден на Майкъл Джексън паметта му ще бъде почетена на "Рок в Рила".

Българските медиите бягат от рокмузиката, аз лично се срамувам от тяхно име за това, каза мениджърът на "Fyeld"

Драгомир Драганов. Медиите са длъжници на българския рок и въобще на нашата музика, смята басистът на "ФСБ" Ивайло Крайчовски. По думите му в ефира вече 87 процен-

та е чуждата музика.

Продуцентът на фестивала Михаил Янов обяви и създаването на движение "Да върнем любовта в сърцата на българите". Това движение е духовно

и музикантите ще се опитат да популяризират любовта към себе си, да престанем да се мразим. На прага сме духовността на нацията да изчезне, допълни Янов.

Светльо Витков става ТВ водещ

След неколкomesечна подготовка, от 21 септември, в ефира на PRO.BG ще тръгне предаването "Точно така" с водещ Светльо Витков, научи ДУМА от медията. То ще се излъчва на живо всеки делничен

СНИМКА PRO.BG

ден от 17.30 ч. "Точно така" е остроумно и позитивно шоу, което едновременно забавлява и информира. В него музикантът влиза в образ, изцяло нетипичен за изявите му до този момент. "Освен гости, шоуто ще показва репортажи от страната, в които главните герои са хора, често оставащи незабелязани само защото в историите им няма сълзи и трагедии. Идеята е да направим публицистиката в тази част разбираема и мислеща. Все пак тя - също като живота - се движи между сериозното и комичното", казват от екипа на шоуто. Заедно със Светльо Витков всеки ден на екрана ще се появява и неговият бенд, предвождан от друг бивш музикант на "Хиподил" - Венци Мицов.

„Over The Rainbow“ остават на почивка у нас след концерта в Каварна

Легендарните музиканти от групата "Over The Rainbow", съставена от бивши членове на "Rainbow", ще изпълнят най-доброто от репертоара на култовата група на 5 септември на градския площад в Каварна, научи ДУМА от Радост Пенева. Напълно безплатно родните фенове ще се срещнат с Джо Лин Търнър (вокал), Юрген Блекмор (гитара) - син на великия Ричи Блекмор, Грег Смит (бас) и Боби Рондинело (ударни). Стана ясно, че на мястото на първоначално обявените Тони Кери ще застане кийбордистът Пол Морис (в "Rainbow" от 1994 до 1997 г.). "Over The Rainbow" ще видим за първи път в България благодарение на "Жокер медиа" и община Каварна. Групата е на мащаб-

СНИМКА ЖОКЕР МЕДИА

но европейско и руско турне от началото на тази година, като в България ще стъпи непосредствено след концерт в Румъния. От "Жокер медиа" уточниха, че култовите музиканти са решили да поостанат в България и след шоуто си на 5 септември. Те са изключително щастли-

ви, че ще зарадват феновете си от градове и държави, в които никога не са били. В България музикантите ще направят кратка почивка, преди отново да отидат в Русия, където ги очакват нови 11 концерта. В момента се уточнява пълната програма за престоят им у нас.

Ансамбъл „Пауталия“ представя Кюстендил в Гърция

НИКОЛАЯ ИВАНОВА

Талантливите танцьори от фолклорния танцов ансамбъл "Пауталия", с главен художествен ръководител Валентин Кенов, ще представят магията и очарованието на автентичния български фолклор в Гърция. Гостуването в южната ни съседка е от 28 до 31 август. Това ще бъде поредното турне на изпълнителите в Гърция. Догодина те ще отпразнуват 25-годишнината на ансамбъла, прославил Кюстендил по света. Ансамбълът ще се представи с едночасова блок програма, чрез която гръцката публика ще има възможността да се докосне до красотата на фолклора от различни етнографски области на България. Ансамбълът е гостувал многократно в Гърция, където винаги са ни посрещали изключително добре. Надяваме се да се представим успешно и да доставим удоволствие на хората, които ще дойдат на нашите три концерта, каза Валентин Кенов.

„Бъди ЕКОист“ за толерантност на пътя

Бензиностанции ЕКО започват нова имиджова кампания "Бъди ЕКОист", насочена към активните градски хора. Платформата се развива в три основни насоки: разумно шофиране, приятелски диалог с града и неговите жители, положително отношение към живота. Посланията на кампанията се визуализират от комичен рисуван образ на име Фред, антипод на ЕКОиста. Програмата ще продължи до 24 октомври. На

www.eko-ist.bg всеки може да напише своята ЕКОистична идея. Идеята на кампанията е формулирана с ключови послания като: "Никой не е бил уволнен заради това, че на път за работа е пропуснал автомобил да мине преди него." Бъди ЕКОист направи деня на някого усмихнат! "Никой не е изгубил съня си заради това, че е пропуснал автобуса да се престои." Бъди ЕКОист, хората вътре закъсняват, и т.н.

Джем сешън в Борисовата градина

С джем сешън - танцова импровизация и музика на живо, започва подгряващата кампания на втория фестивал за съвременно танцово изкуство "Sofia Dance Week" - на 30 август от 18 ч. в Борисовата градина. Хепънингът е безплатен. "Sofia Dance Week" е първият международен фестивал за съвременен танц у нас. Второто му издание ще се състои от 24 септември до 1 октомври. Организатор е "Списание 1" с партньорството на БТК, Столичната община и Националната опера и балет.

Вещицата от приказката "Снежанка и седемте джуджета" застанала пред въшебното си огледало и попитала:

- Огледалце, огледалце, я кажи - коя е най-красива на света?
Огледалото:
- Ами гръбни се га видя ге!

29. 08. 2009

ВЛАДИСЛАВ ПАНОВ, журналист
ЖОРЖ ГАНЧЕВ, политик
ЙОВКА ЖЕЛЕВА, кметница на Коневец
ЛАЛЮ ДИМИТРОВ, журналист
МАРИАНА ЕВСТАТИЕВА, режисьорка
Акад. ЦЕНО ХИНКОВСКИ, генетик

30. 08. 2009

О.з. генерал-лейтенант ВЛАДО ТОДОРОВ
ДИМИТЪР ЦОНЕВ, журналист
МИХАИЛ ЙОНЧЕВ, естраден певец
НАЙДЕН ВЪЛЧЕВ, поет
СВЕТОСЛАВ ТОДОРОВ, футболист

Нашият IT корифей

ИВАН СТОЯНОВ

утре празнува
рожден ден -
галец
от нас, но -
надяваме се -
качествено!
Чакаме те,
Иване, зареден
с нови сили и
енергия след
отпускамата!
Защото при
еден срив в
хардуера или софтуера,
кой ще ни върне обратно
в Матрицата...
Бъди жив и здрав!

Колегите от ДУМА

Църковен календар

29

Отсичане главата на св. Иоан Предтеча и Кръстител. Преп. Анастасий Струмишки (Пост)

30

+ 12 Неделя след Петдесетница. Св. Александър, Иоан и Павел, патриарси Цариградски. Пренасяне честните мощи на св. Александър Невски

Прасенце 25 дни бозае от овца

ДАНА РУСЕВА

В двора на Минчо Евтимов от квартал "Рилци" в Добрич прасенце на 25 дни суше от овца. Той видял случайно добичето пред кошарата на овцете и опитите му да суше от тях. "Влизам в саята с овцете и гледам прасенцето, което ги ръчка. Хвана една овца, намести се и започна да суше. Оттогава ги гони и бозае от тях. Само едната го приема. Не ще да знае нито майка си, нито храната, която им слагам, включително и мляко, търси овцете. Свако ми изглежда две агнета на крава - казва още стопанинът. На мой приятел се родиха две прасенца с шест крака преди двадесетина дни, но не оживяха, добавя той.

Жребий за групите в Шампионската лига

Група А
Байерн (Гер)
Ювентус (Ит)
Бордо (Фр)
Макаби Хайфа (Изра)

Група В
Манчестър Юнайтед (Анг)
ЦСКА Москва (Рус)
Бешикташ (Тур)
Волфсбург (Гер)

Група С
Милан (Ит)
Реал Мадрид (Исп)
Марсилия (Фр)
Цюрих (Швейц)

Група D
Челси (Анг)
Порто (Пор)
Атлетико Мадрид (Исп)
Апоел Никозия (Кип)

Група E
Ливърпул (Анг)
Лион (Фр)
Фиорентина (Ит)
Дебрецен (Унг)

Група F
Барселона (Исп)
Интер (Ит)
Динамо Киев (Укр)
Рубин (Рус)

Група G
Севиля (Исп)
Глазго Рейнджърс (Шот)
Щутгарт (Гер)
Униреа Урзичени (Рум)

Група H
Арсенал (Анг)
АЗ Алкмаар (Хол)
Олимпикос (Гър)
Стандард (Бел)

CHAMPIONS
LEAGUE

* Срещите започват на 15/16 септември и ще завършат на 8/9 декември.

Мъри извика 8 от „А“ група в националния

Селекционерът на националния отбор по футбол на България Станимир Стоилов извика 8 играчи от „А“ група за световните квалификации с Черна гора на 5 септември в София и с Италия на 9 септември в Торино. Повиквателни получиха Георги Петков, Живко Миланов, Георги Сърмов и Веселин Минев от Левски, Кирил Котев и Иван Стоянов от ЦСКА, Радос-

тин Кишишев и Пламен Николов от Литекс. Преди няколко дни Мъри съобщи имената на 14 футболисти, играещи в чужбина, на които ще разчита за двата мача. Отборът се събира на лагер в резиденция „Бояна“ в понеделник от 12,00 ч. Първата тренировка на „триколорите“ ще се проведе от 17,30 ч. на терена на хотелски комплекс „Царско село“.

Тежък жребий за ЦСКА и Левски в Лига Европа

„Червените“ в група с Рома, Фулъм и Базел, а „сините“ - с Виляреал, Лацио и Ред Бул

Тежки съперници очакват ЦСКА и Левски в груповата фаза на Лига Европа. Това отреди изтегленият вчера в Монако жребий. „Червените“ ще играят с отборите на Рома (Ит), Фулъм (Анг) и Базел (Швейц), докато „сините“ ще премерят сили с тимове на Виляреал (Исп), Лацио (Ит) и Ред Бул Залцбург (Ав).

Първата среща на „армейците“, които се класираха за тази фаза на турнира след победа с 2:1 над Динамо Москва, е на 17 септември от 19.00 ч. срещу Фулъм в София. На 1 октомври от 21.05 ч. ЦСКА гостува на Рома в Рим.

„Не е нормално някой да очаква

лесни съперници в групите, няма как да се получи. Наясно съм с какво разполагаме и докъде можем да стигнем, но аз искам максималното. Ще бъде тежко на абсолютно всички отбори“, заяви пред Дарик старши треньорът на „червените“ Любослав Пенев и допълни, че ще потърси информация за Фулъм от своя колега Димитър Димитров-Херо, който води руския Амкар. „Доволен съм от жребия. Смятам, че пак извадихме късмет. Оптимист съм за представянето ни в тази група. Имаме сили да направим нещо в Европа“, коментира изпълнителният директор Венцислав Живков.

В първия си мач на 17 септември от

22.05 ч. „сините“ ще бъдат гости на Виляреал. Две седмици по-късно възпитаниците на Ратко Достанич ще посрещнат Ред Бул Залцбург в София.

„В първите две урни отборите бяха много тежки и нямаше голямо значение кои от тях ще ни се паднат. Нашата цел е да се представим възможно най-добре и ако можем, да продължим. Ще се опитаме да вземем максимума от всеки мач“, каза спортният директор на Левски Георги Иванов. „Тежки противници! Когато обаче имахме късмет на жребия, нямаме такъв в мачовете. Да се надяваме, че сега ще е обратното“, пожела си финансовият директор Константин Баждеков.

Иван Стоянов (вляво) преследва Спас Делев, който се радва на изравнителния си гол в 14-ата мин. при победата на ЦСКА с 2:1 срещу Динамо в реванши от IV кръг в Лига Европа, игран в Москва. Преди това Александър Кержанков откри за руснаците в 10-ата мин., а Иван Иванов донесе успеха на „червените“ в 55-ата мин.

Литекс остана без треньор

Старши треньорът на Литекс Станимир Стоилов подаде оставка след загубата с 0:4 от БАТЕ Борисов в IV кръг на Лига Европа. „Оранжевите“ спечелиха първия мач преди седмица в Беларус с 1:0, но допуснаха гол в 86-ата минута на Градския стадион в Ловеч. Стигна се до продължения, в които гостите вкараха нови три попадения и се класираха за груповата фаза на турнира. Мъри е провел разговор със собственика на клуба Гриша Ганчев, който е удовлетворил желанието му да напусне. По всяка вероятност заедно с наставника ще си тръгнат и асистентите му Цанко Цветанов и Сауд Ибраимов. В двубоя от 4-ия кръг в „А“ група срещу Монтана в понеделник отборът ще бъде воден от Ферарио Спасов, който притежава лиценз „Про“.

ГЛЕДАЙТЕ

Днес
от 16.45 ч.
по Про БГ
Славия - Левски
От 19.00 ч.
по Ринг БГ
Черноморец - Спортист
От 19.15 ч.
по Диема Манчестър Юнайтед - Арсенал
Утре от 17.30 ч. **по Ринг БГ**
Черно море - Ботев
От 19.30 ч. **по Про БГ**
ЦСКА - Локо (Мз)

ЛИГА ЕВРОПА
IV КРЪГ, РЕВАНШИ

Динамо Москва (Рус) - ЦСКА (Бълг) 1:2 (1:2), Литекс (Бълг) - БАТЕ Борисов (Блрс) 0:4 след прод. (1:4), Актобе (Каз) - Вердер (Гер) 0:2 (3:8), Амкар (Рус) - Фулъм (Анг) 1:0 (2:3), Карабах (Азер) - Твенте (Хол) 0:0 (1:3), Апоел ТА (Изра) - Теплице (Чех) 1:1 (3:2), Сигма (Чех) - Евертън (Анг) 1:1 (1:5), Херта (Гер) - Брьондби (Дан) 3:1 (4:3), Слован (Слвн) - Аякс (Хол) 1:2 (1:7), Зенит (Рус) - Насионал (Пор) 1:1 (4:5), Клуб Рум - Славия Сараево (БиХ) 2:1 (3:2), Хееренвееен (Хол) - ПАОК (Гър) 0:0 (1:1), Лил (Фр) - Генк (Бел) 4:2 (6:3), Елфсборг (Шв) - Лацио (Ит) 1:0 (1:3), Тромсьо (Нор) - Атлетик Билбао (Исп) 1:1 (3:4), Металист (Укр) - Щурм (Ав) 0:1 (1:2), Жилина (Слвк) - Партизан (Сър) 0:2 (1:3), Базел (Швейц) - ФК Баку (Азер) 5:1 (8:2), Аустрия (Ав) - Металург Донецк (Укр) 3:2 след прод. (5:4), АЕК (Гър) - Васлуй (Рум) 3:0 (4:2), Левадия (Ест) - Галатасарай (Тур) 1:1 (1:6), Спарта Прага (Чех) - Марибор (Слвн) 1:0 (3:0), Рома (Ит) - Кошице (Слвк) 7:1 (10:4), ПСВ (Хол) - Бней Йехуда (Изра) 1:0 (2:0), Тулуза (Фр) - Трабзонспор (Тур) 0:1 (3:2), Хамбургер (Гер) - Гинган (Фр) 3:1 (8:2), Виляреал (Исп) - НАК Бреда (Хол) 6:1 (9:2), Астън Вила (Анг) - Рапид (Ав) 2:1 (2:2), Сейнт Патрик (Ейре) - Стяуа (Рум) 1:2 (1:5), Цървена Звезда (Сър) - Славия Прага (Чех) 2:1 (2:4), Брюж (Бел) - Лех (Пол) 4:3 след дузпи, 1:0 в ред. време и прод. (5:4), Фенербахче (Тур) - Сион (Швейц) 2:1 (4:1), Ворскла (Укр) - Бенфика (Пор) 2:1 (2:5), Одензе (Дан) - Дженоа (Ит) 1:1 (2:4), Хартс (Шот) - Динамо Загреб (Хър) 2:0 (2:4), Валенсия (Исп) - Стабек (Нор) 4:1 (7:1), Слован Либерец (Чех) - Динамо Букурещ (Рум) 8:9 след дузпи, 0:3 в ред. време и прод. (11:2)

От вторник:
Шахтър (Укр) - Сивасспор (Тур) 2:0 (5:0)
* В скоби е даден общият резултат от двата мача.

ЖРЕБИЙ ЗА ГРУПОВАТА ФАЗА:

Група А: Аякс (Хол), Андерлехт (Бел), Динамо Загреб (Хър), Тимишоара (Рум)
Група В: Валенсия (Исп), Лил (Фр), Славия Прага (Чех), Дженоа (Ит)
Група С: Хамбургер (Гер), Селтик (Шот), Апоел ТА (Изра), Рапид (Ав)
Група D: Спортинг (Пор), Хееренвееен (Хол), Херта (Гер), Вентспилс (Лат)
Група E: Рома (Ит), Базел (Швейц), Фулъм (Анг), ЦСКА (Бълг)
Група F: Панатинайкос (Гър), Галатасарай (Тур), Динамо Букурещ (Рум), Щурм (Ав)
Група G: Виляреал (Исп), Лацио (Ит), Левски (Бълг), Ред Бул Залцбург (Ав)
Група H: Стяуа (Рум), Фенербахче (Тур), Твенте (Хол), Шериф (Молд)
Група I: Бенфика (Пор), Евертън (Анг), АЕК (Гър), БАТЕ Борисов (Блрс)
Група J: Шахтър (Укр), Брюж (Бел), Партизан (Сър), Тулуза (Фр)
Група K: ПСВ (Хол), ФК Копенхаген (Дан), Спарта Прага (Чех), Клуб Рум
Група L: Вердер (Гер), Аустрия (Ав), Атлетик Билбао (Исп), Насионал (Пор)
* Мачовете започват на 17 септември и ще завършат на 16/17 декември.

ДУМА

ИЗДАТЕЛ: „ДУМА 2008“ ЕООД

Телефон на читателя: 97 05 200

Адрес на редакцията:
София - 1784,
бул. „Цариградско шосе“ 113 А,
Факс: 975 26 04
Автоматичен номератор 97 05
+ Вътрешен номер
www.duma.bg
E-mail:duma@duma.bg

Хонорари на външни автори се изплащат всяка сряда от 14 до 16 часа

БЪЛГАРИЯ: Александър Симова - 230; Ауга Паницян - 218; Десислава Велева - 230; Ева Костова - 229; Магдалена Тодорова - 246; Милена Николова - 247; Ралица Табакова - 230; ИКОНОМИКА: Мая Калпачка - 246; Мариела Илиева - 246; СВЯТ: Галина Младенова - 219; Калина Йотова - 220; Алберт Аврамов - 220; КУЛТУРА: Вилана Семерджиева - 240; Надежда Ушева - 240; Альона Нейкова - 239; ОБЩЕСТВО: Велиана Христова - 238; Ина Михайлова - 214; Васил Попов - 248; Лиляна Томова - 232; ЧЕТИВО: Пелаг: Борис Данков - 244; Нежелник: Богдан Иванов - 225; Булевар: Гергана Алексова; Пардон: Чавдар Шинов; СПОРТ: Владимир Николов - 245; Таньо Василев - 245; Кореспондент в Ловеч: Веселка Венкова, e-mail: vesselka_v@abv.bg, тел.: 032/601 893; ФОТО: Благовеста Цветкова - 206; Мариета Томова - 206; Юрий Стоянов - 206; ГРАФИЧЕН ДИЗАЙН: Валентин Арзирев; Желязко Тенчев; Силвия Шопова; Симона Симеонова; Спаска Виева; Снежана Христова; Светла Асенова-Костова; ДОКУМЕНТАЦИЯ: Катерина Димитрова - 200; 226; НАБОР: Хрисула Василева - 227, e-mail: korespondenti@duma.bg; СИСТЕМЕН АДМИНИСТРАТОР: Иван Стоянов - 250; ПРОИЗВОДСТВО: Владимир Тополски; РЕКЛАМА: Габриела Наиденова - 233; Петрана Сомлева - 205; Георги Томов - 221; Денис Романенко - 221; факс: 975-26-04; e-mail: reklama@duma.bg; Експонатор: 919758. 112; Печат: ИПК „Родина“ АД - 1784 София, бул. „Цариградско шосе“ 113а Номератор - 9752; Дистрибутори: ОБВ „Близнаци“ ЕООД - 02/962-23-23; „Национална дистрибуция“ ООД - 02/975 20 35; РАЗПРОСТРАНЕНИЕ: Мирослав Александров, Ива Костандинова, Румяна Кирилова, Слав Йорданов - 208, 203; abonament@duma.bg; ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕНОСТА: Дея Йорданова - 207; Велислава Хубавий - 201, Каса - 97-05-249;

Управител Павел Бебов

Информациите в броя са подготвени от репортерите на вестника. Използвани са емисиите на БТА, „Фокус“, „БГНЕС“, БНР, „Франс прес“, интернет и др. Ръкописи не се рецензират и не се връщат

Главен редактор
Ивелин Николов

Първи зам.-главен редактор
Юрий Борисов
yborisov@duma.bg

Зам.-главен редактор
Георги Георгиев
ggeorgiev@duma.bg

Отговорен секретар
Ивайло Гиздов
igizdov@duma.bg

Основател
Стефан ПрогеВ

Цвети срещу Шарাপова на старта на US Open

Гришо загуби от бразилец във II кръг на квалификациите

Първата ракета на България Цветана Пиронкова ще играе с бившата №1 в света Мария Шарাপова (Рус) в I кръг на последния за годината турнир от Големия шлем - US Open. Рускинята, която е шампионка на Откритото първенство на САЩ през 2006 г., е 29-а в схемата при жените. Тя отсъства от кортовете близо 9 месеца заради контузия в рамото, но постепенно навлиза във форма и миналата седмица игра финал на турнира в Торонто, където загуби от сънародничката си Елена Деметиева. Единственият мач между Цвети и Маша беше в 1/8-финалите на турнира в Истанбул през 2007 г. Тогава Шарাপова надделя с 6:4, 7:6. Победителката от тяхната среща ще играе във

II кръг срещу Полона Херцог (Слвн) или Кристиан Макхейл (САЩ).

Лидерката в ранглистата на WTA Динара Сафина (Рус) ще стартира срещу Оливия Роговска (Авл). В нейната половина на схемата са още Йелена Янкович (Сър), Светлана Кузнецова (Рус) и Деметиева. Сред фаворитките в долната част на жребия са сестрите Серена и Винъс Уилямс (САЩ), които могат да се срещнат на 1/2-финал, както и завърналата се Ким Клайстерс (Бел).

Най-добрият български тенисист Григор Димитров отпадна във II кръг на квалификациите при мъжете. 18-годишният хасковлия, който спечели титлата при юношите през 2008 г., отстъпи с 4:6, 3:6 на Томас Белучи

(Браз). Гришо заработи 8 т. за класацията на ATP ранглистата и 5625 долара от наградния фонд.

Световният №1 Роджер Федерер (Швейц), който е шампион на US Open през последните 5 г., ще започне срещу участващия с "уайлд кард" Девин Бритън (САЩ). По пътя си към финала швейцарецът може да срещне Лейтън Хюит (Авл), Робин

Сьодерлинг (Шв), Новак Джокович (Сър) или Анди Родик (САЩ). Съперник на Рафаел Надал (Исп) в I кръг ще бъде Ришар Гаске (Фр), който беше оправдан по подозрение в употреба на кокаин. Вторият в схемата Анди Мъри (Вбр) пък ще играе с Ернестс Гулбис (Лат). В долната част на жребия са още Хуан Мартин дел Потро (Арж) и Жо-Вилфред Цонга (Фр).

ЯМБОЛ ПРИВЛЕЧЕ ТРЕВОН БРАЙЪНТ

Американецът Тревон Брайънт беше привлечен от мъжкия баскетболен отбор на Ямбол. 208-сантиметровото крило пристига в България от японската ВJ лига, където играеше за Райзинг Фукуока.

КАРАИВАНОВ И ВИТАНОВ 14-И В ПОЗНАН

Златко Караиванов и Васил Витанов завършиха 14-и на двойка скул лека категория на Световното първенство по гребане в Познан (Пол). Българите финишираха втори във финал С за 7:11.88 мин. Победи лодката на Словения със 7:09.80 мин.

Том Боонен (Бел) от отбора на Куикстеп тренира за началото на Колоездачната обиколката на Испания - Вуелта. Днес ще се състои 4,8-километровият пролог в Асен (Хол)

Каварна е домакин на турнир по карате

Днес и утре в Каварна ще се проведе третото издание на Международния турнир по карате за "Купа Каварна". Организатори на събитието са местната община, Българската национална федерация по карате-до и Централният полицейски карате клуб. В надпреварата ще участват над 250 състезатели от всички възрастови групи - деца, девойки и младежи, младша и старша възраст, мъже и жени. Състезанието е част от подготовката на националния отбор на България за предстоящите му участия в Балканското и Световното първенство. Турнирът е под патронажа на кмета на Каварна Цонко Цонев и ще бъде официално открит в 16.00 ч в спортна зала "Олимпиада".

Тихомир Грозданов на 1/4-финал в Пьорчах

Тихомир Грозданов се класира за 1/4-финалите на тенис турнира в Пьорчах (Ав, 10 000 долара). Българинът, който е поставен под №6, се наложи с 6:3, 7:5 над Филип Ланг (Ав). Той си осигури 2 т. за класацията на ATP и 290 долара. Следващият му съперник ще бъде Филипо Леонарди (Ит).

Валентин Димов отпадна в четвъртфиналите на турнира в Жупий (Бел, 10 000 долара). 20-годишният софиянец загуби с 2:6, 2:6 срещу Максим Оттом (Бел). Той заработи 2 т. за световната ранглис-

та и 290 долара.

Диа Евтимова претърпя поражение в 1/4-финалите на турнира във Веление (Слвн, 10 000 долара). Третата ракета на България отстъпи с 4:6, 3:6 на участващата с "уайлд кард" Александра Крунич (Сър). Тя спечели 4 т. за класацията на WTA и 245 долара.

Мартина Гледачева пък приключи участието си на турнира в Арцо (Ит, 10 000 долара) след загуба с 6:3, 1:6, 4:6 от поставената под №1 Паола Фондевила-Кастро (Исп) във II кръг.

Люис Хамилтън най-бърз на „Спа“

Хейки Ковалайнен (Фин) с Макларън Мерцедес преодолява завой по време на втората свободна тренировка на пистата "Спа" в Белгия

Световният шампион Люис Хамилтън с Макларън Мерцедес даде най-добро време във втората свободна тренировка на пистата "Спа" в Белгия, която утре ще бъде домакин на 12-ия кръг от шампионата във Формула 1. Британецът спря хронометрите на 1:47.201

мин, изпреварвайки с 0,016 сек Тимо Глок (Гер, Тойота) и с 0,084 сек Кими Райконен (Фин, Ферари). В шестцилата намериха място още Марк Уебър (Авл, Ред Бул), Ромен Грожан (Фр, Рено) и Жанкарло Фисикела (Ит, Форс Индия). Лидерът в класирането при

пилотите Дженсън Бътън (Вбр, Браун ГП) остана едва 17-и.

Най-бърз в първата свободна тренировка беше Ярно Трули (Ит, Тойота) с 1:49.675 мин, следван на 0,608 сек от Бътън и на 0,693 сек от Фернандо Алонсо (Исп, Рено).

УЧАСТВАЙТЕ В ТОМБОЛАТА НА ДУМА

ВЪПРОС: Първото българско светско училище е открито в:

1. Свищов
2. Габрово
3. Плевен

томбола с **SMS**

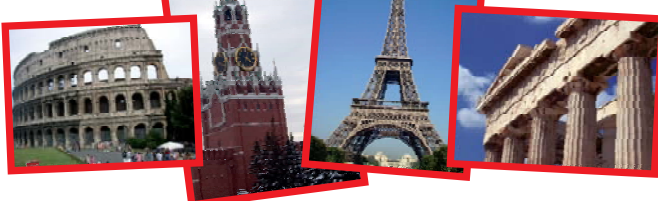
номер
1915

1 ЛВ.
без ДДС

СПЕЧЕЛИ!

седмична награда
ПЪТНИЧЕСКА ЧАНТА

голямата награда ЕКСКУРЗИЯ В ЧУЖБИНА

ДУМА

За участие в томболата изпратете SMS на кратък номер 1915 за всички мобилни оператори. Напишете DUMA и добавете цифрата на отговора, който сте избрали за верен. Изпратете съобщението. С SMS ще получите потвърждение, че съобщението е прието. Отговорилите вярно на въпроса играят за **седмична награда ПЪТНИЧЕСКА ЧАНТА** и **голямата награда ЕКСКУРЗИЯ В ЧУЖБИНА**, която се тегли на всеки три месеца. ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ УСПЕХ!